

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10

8002 Bodø

Telefon: 75531500

Telefaks: 75520977

E-post: fmnopost@fylkesmannen.no

Hjemmeside: <http://www.fylkesmannen.no/nordland>**Nytt eDocument**

Prosessforløp		
Kommune	E-postadresse	
Moskenes	per.sperstad@moskenes.kommune.no	
Dato for:		
Oppstartsvedtak		
01.10.2014		
Felles utredning		
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
01.10.2014	15.01.2016	Moskenes, Flakstad, Vestvågøy
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start 0-alternativet		
15.10.2015		
Ferdigstillelse av 0-alternativet		
20.05.2016		
Nabopratt		
Start	Slutt	
01.10.2014	09.05.2016	
Intensjonsavtaler		
Dato	Avtaleparter	
09.05.2016	Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Retningsvalg		
15.12.2015		
Innbyggerinvolvering		
Start	Slutt	
15.05.2015	06.06.2016	
Endelig vedtak		
20.06.2016		

Beskrivelse
Resultat endelig vedtak
Kommunestyrets vedtak 20.06.16

Hovedkonklusjon:

"Moskenes kommunestyre vedtar at Moskenes skal bestå som selvstendig kommune. Vår begrunnelse er at en sammenslåing av kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy ikke vil gi en stor, robust kommune. I tillegg har lansering av nye oppgaver og nytt inntektssystem gitt et usikkert beslutningsgrunnlag. Moskenes kommunestyre ba også innbyggerne om råd gjennom en rådgivende folkeavstemning. 89,5 % av de frammøtte stemte for at Moskenes kommune også i framtida skal være egen, selvstendig kommune."

Kort beskrivelse av nabopratt

I perioden oktober 2014 til mai 2016 har det vært hyppig og jevn kontakt (nabopratt) mellom Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og i deler av denne perioden også med Vågan, Værøy og Røst.

Alle disse kommunene deltar i tillegg i Lofotrådet.

Retningsvalg

I desember 2015 ble det fastslått at Moskenes jobber med to valg; kommunesammenslåing i Lofoten eller egen kommune.

I samme vedtak ble det fastslått at det ikke foreligger behov for grensejusteringer, da grensene er tydelige i dag.

Kort beskrivelse av innbyggerinvolvering

Flere folkemøter i 2015 og 2016, med dels eksterne innledere.

Sterk og vedvarende avisomtale i 3 lokalaviser.

Innbyggerundersøkelse (Opinion) mars 2016.

Informasjonsbrosjyre til alle husstander.

Folkeavstemning den 6 juni 2016.

Kommuner en ønsker å slå seg sammen med

Prosjektet har gått innenfor Lofotrådet, med vekslende deltakelse.

Helt i slutfasen endte det opp med en intensjonsavtale mellom Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy.

Prossesser det jobbes videre med

Det er ikke noe som tyder på ny prosess.

Arbeidet framover blir å gjenreise Lofotrådet, som viktig samarbeidsorgan og talerør for regionen.

Vedlegg

Vedleggslisten skal bestå av følgende:

- Endelig vedtak med saksutredning
- Felles utredninger
- Utredning av 0 – alternativet der alenegang er valgt
- Alle politiske vedtak som omhandler kommunereformen som er gjort i reformperioden
- Eventuelle grensejusteringssaker eller andre spesielle saker/forhold
- Innbyggerinvolvering – hvordan er det gjennomført, når er det gjennomført, og hva er resultatet?
- Eventuelle intensjonsavtaler
- Andre dokumenter kommunen vurderer som relevant for vedtaket.

Hvis flere elementene i vedleggslisten fremkommer i samme dokument, må det tydeliggjøres i oversendelsen hvor man finner dem.

Eventuelle kommentarer til vedleggsliste

Beskrivelse	Vedlegg
Faktarapport Vest-Lofoten	Fakta grunnlag Lofoten kommune13des.pdf
Mandat 2015	Mandat Lofoten februar 2015.pdf
Intensjonsavtale 9 mai 2016	Intensjonsavtale 9 mai 2016 - Lofoten kommune.pdf
Referat fra forhandlingsutvalgets møte 9. mai 2016	20160422 Referat fra Forhandlingsutvalgets møte (002).docx
Informasjonsbrosjyre Moskenes	Informasjonsbrosjyre om folkeavstemningen 6 juni.pdf
Nullalternativet	Nullalternativet siste versjon.docx
Innbyggerundersøkelse (Opinion)	Rapport_Moskenes kommune_innbyggerundersøkelse_feb-mars2016.pdf

Beskrivelse Protokoll 06.06.16 etter folkeavstemning	Vedlegg Protokoll valgstyre 06.06.16.pdf
Beskrivelse Sammendrag av kommunestyrets vedtak	Vedlegg Sammendrag av vedtak i Moskenes kommunestyre.pdf
Beskrivelse	Vedlegg

Referat fra Forhandlingsutvalgets møte 22. april 2016

Tilstede:

Ordførere:

Lillian Rasmussen, ordfører i Moskenes (leder)
Hans Fredrik Sjørdal, ordfører i Flakstad
Remi Solberg, ordfører i Vestvågøy
Eivind Holst, ordfører i Vågan

Dagfinn Arntsen, ordfører Værøy (observatør)

Opposisjon:

Jonny Finstad
Kristian Møller
Trond Kroken

Tillitsvalgte:

Lill-Anita Hellan, Flakstad
Ingjerd Martinsen, Moskenes
Lasse Bengt Nordby, tillitsvalgt Vågan
Sissel Andersen, HTV Fagforbundet Vestvågøy

Rådmenn:

Erling Sandnes, Flakstad
Kjell Idar Berg, Vestvågøy
Per Sperstad, Moskenes
Tommy Stensvik, Vågan

Andre:

Kjell Furu, prosjektsekretær

Forfall: Lena Hamnes, opposisjonsleder i Vågan

1. Åpning v/ Lillian Rasmussen – dagsorden

Vedtak: Innkalling og sakliste for møte 22. april 2016 godkjennes

2. Godkjenning av referat fra møte i Forhandlingsutvalget 11. februar 2016

Merknad fra Trond Kroken, Flakstad: Spørsmål vedr. Opinionsundersøkelse legges fram i de enkelte Formannskap.

Vedtak: Referat fra møte 11.februar 2016, med merknad fra Trond Kroken godkjennes.

3. Orientering v/Fylkesmannen i Nordland

Silja Ildgruben orienterte om bakgrunn for reformen og prosessen rundt en Intensjonsavtale.

1. Bakgrunn for K-reformen: Mer til innbyggerne – mindre til administrasjon.
2. Fremtidige rammebetingelser fremover: Demografisk utvikling, pensjonskostnader og de fremtidige inntektsmulighetene endres: Kostnadene øker, inntektene svekkes.

Hele Norge er i en omstillingsfase

3. Intensjonsavtale:
 - a. Avklare ambisjon! Vilje til å skape noe nytt – finnes snubletråder?
 - b. Mål: Bygge en ny kommune.
 - i. Vedtak om sammenslåing
 - ii. Likelydende vedtak
 - iii. Faktorer som påvirker prosessen – hver kommune må identifisere sine utfordringer/muligheter og se merverdi av avtale.
 - c. Fellestrekk i prosessen

Viktig å forankre prosess

God avtale – må oppleves som merverdi for innbyggerne – med realisme!

Strategi for å kommunisere – dele kunnskap

Folkeavstemning! «Valgkamp» kan ta over.

Felles Kommunestyremøte?

(Lillian: Kan nå dette hvis vi vil!)

Ha hyppige møter for å få en god prosess (Erfaring fra SAS prosessen)

Valgene som tas nå preger fremtiden:

Må ikke sitte stille i dagens virkelighet

Være klar over endrede rammebetingelser
4. Vedtak i kommunene

Hvis kommunen vil stå alene må dette også være godt forankret og være basert på tilfredsstillende økonomi i fremtiden

Vedtak sendes Fylkesmannen som skal vurdere vedtakene, og gi innstilling til Kommunal- og moderniseringsdepartementet/Stortinget.

Fylkesmannen er bedt om å gjøre en faglig vurdering av vedtak og prosess som er gjort i kommunene, og vil i stor grad legge kommunenes vedtak til grunn i sin tilrådning. Spesielle forhold (økonomi, grenser/deltakelse) skal avklares nærmere.

Stortingets godkjenning i 2017 – deretter utbetales reformstøtte.

Fellesnemd oppnevnes

Fylkesmannen innkaller til felles k-styremøte

Formalia på plass:

Navn på kommune, antall medlemmer i K-styret etc (Innd.l. §25)

Fellesnemda skal «forberede» og bygge den nye kommunen – klare delagasjoner.

Omstillingsavtale som regulerer arbeidsgiverpolitiske forhold og involvering av tillitsvalgte.

Informasjonsplan

Plan for sosiale aktiviteter

To alternativ for sammenslåingstidspunkt:

1. januar 2019 eller 1. januar 2020

De «gamle» K-styrene fungerer til nytt K-styre velges høsten før sammenslåing, og som trer i kraft fra 1. januar

Intensjonsavtale

Politisk plattform for hva en vil oppnå med en ny kommune

Merverdi: Kvalifikasjon, kapasitet og tjenesteproduksjon

Ikke overby – være realistisk

Ikke for detaljert

Mål – delmål

Hovedramme for kommunale tjenester, kommunale funksjoner

Hensyn til ansatte

Avveining: Hvor mye skal bygges nytt?

Ivareta ordinær drift

Unik mulighet til innovasjon og fornyelse

Innspill/spørsmål:

Kristian: Strukturering, er vi fortsatt for små?

Eivind: Vi har et mulighetsrom nå. Men, hva med å kjøpe seg problemer? Gjeld og utfordringer er ulike i kommunene?

Har det offentlige noen «pott» til å løse ut økonomiske utfordringer?

Fylkesmannen ser på de økonomiske perspektivene, om kommunene (eksisterende eller ny) har evne til å betjene sine innbyggere/levere

Lasse Bengt Norby: Kommunereform lite diskutert og alt for lite tid, knappe frister. er sterkt imot sammenslåing.

Trond: «Slakt» av foreliggende intensjonsavtale, hva gjør man hvis man ikke blir enige?

Proessen er slik: Man tres ut av arbeidet, jfr. mandat hvis man ikke vil eller er uenig.

Jonny: Hva er best i forhold til konkurranse internt? Hvordan kan vi få frem en avtale – hva kan vi få til sammen? Dette må legges ut til folk og presenteres

Trond Kroken savnet møter i egen kommune og hevdet at saken var lite opplyst i egen kommune.

4. Om Opinionsundersøkelsene og fremdriftsplan.

Erling Sandnes orienterte:

Prosess etter møte 11. februar

Om undersøkelsen

Alle 4 kommunene har et knapt flertall for sammenslåing

Folk gir uttrykk for å ha for lite kunnskap – stor «Vet ikke» gruppe

5. Diskusjon vedr. Intensjonsavtaleutkast og status i egen kommune

Dagfinn: Værøy ønsker å legge frem flere forslag: 0 – Bodø – Lofoten

Tar med seg inntrykk fra møtet og bringe videre til eget Forhandlingsutvalg

+ og – med å være små. Sitter i Bodø med 45 andre...Sitter i en annen setting og forhandler om sak til sak på overordnet nivå. Ikke mye særpreg fra den enkelte kommune.

Tenkte at den demokratiske fordelingen ble 35 repr fra Bodø, og 4 fra hver av de andre. Kan risikere å bli «overkjørt» sentralt. Ikke direktevalg på repr til nærdemokratisk organ. Risikerer at sentral parti-politikk blir utøvd lokalt.

Vanskelig situasjon nå – Få på Værøy har god nok info til for å ta store avgjørelser?

«Vant til detaljer lokalt - de store linjene råder sentralt.»

Lillian: Viktig for oss Moskenes:

Hele Lofoten må med (i alle fall fast- lands Lofoten)

Har lyst å være egen kommune

Spørsmål: Har Vestvågøy og Vågan diskutert – kanskje noen elementer av uengighet der?

Værøy med er helt nytt nå.

Eivind: Vågan har ikke forhandlet med Lødingen – kun administrative prosesser

Har tidligere heller ikke fått anledning til å utrede Har ikke avklart forhandlinger her heller – men, 2. mai fattes beslutning

Politikerne må skylde på seg selv når det gjelder «dårlig tid» Stortinget har talt, og vi må gjøre jobben uansett standpunkt. Men, jobben må gjøres, og vi må se mulighetsbildet som kan skapes for fremtiden!

Vårt velferdssamfunn må finansieres . Hva med oljepris og grunnlaget for landets inntjening?

Personlig mening: Midtre- Hålogaland burde være aktuell, men vedtak er Se øst og vest med konstruktivt blick.

Remi: Vestvågøy har vært rimelig klar og positiv til samtaler og en Lofoten kommune.

Utfordring at Vågan kommer sent med, har minst samarbeid og kanskje størst konfliktnivå på ulike sektorer.

Sikter mot en intensjonsavtale – kanskje to: VestLofoten og VestLofoten+Vågan? og legge dette frem for folkeavstemning.

Ser utfordringer mht demokrati – Lurøy har en god modell for ivaretagelse av lokaldemokrati.

Skal vi komme i mål må vi ta ansvar – rydde kalender og ta tak – må erkjenne at det har vært sett for lett på dette.

Hvis en ikke ser vits i dette så må en bare ta konsekvens og trekke seg ut nå.

Hans Fredrik: Deltatt i prosjektet, sist F-skap ble 0-alternativ og innbyggerengasjement diskutert

Lillian: Utfordring å ikke ha full info om økonomisk fremtid: Om en ikke slår seg sammen – kontra det å slå seg sammen.

Kalenderen må ryddes og andre oppgaver må eventuelt settes til side.

Kurs hos Fylkesmannen: Må ikke bare seg på seg selv om en er «robust», men også se på naboene.

Må avklare «skjulte» forhold – verdier og «bomber»:

Et felles dokument Intensjonsavtale som kan måles mot 0-alternativet.

Erfaring med Folkeavstemming viser at det må legges klare føringer, med bl.a. krav om minimums deltakelse etc. Utfordringer vil en få med mange alternativ.

Jonny: Vi har hatt tid, vi har et mandat og må legge et resultat fram for kommunestyret.

Den som er imot må evt. bare trekkes seg ut.

Den demografiske utfordringen og fremtidig økonomi vil ha stor betydning – hvordan skal utfordringene løses.

Kort tid gjør at det kompliseres – nye elementer kan kreve flere avtaler: Hva skal presenteres for folk og hva med ulike resultater i de enkelte kommunene?

6. Forhandlinger - Gjennomgang av Intensjonsavtalen «Versjon E»

Intensjonsavtale gjennomgått punktvis.

- Vedtak:**
1. Merknader og innspill fra møtet innarbeides av Prosjektarbeidsgruppen
 2. Vestvågøy og Vågan avtaler egne møter for nærmere vurdering av mulig sammenslåing, spesielt knyttet til spørsmål om lokalisering av ordfører (kommunesenter) og storflyplass.
 3. Det holdes nytt møte i Forhandlingsutvalget mandag 9. mai kl 1000 i Vågan, Rådhuset, hvor spesielt punkt 8 – 11 gjennomgås.
 4. De tillitsvalget bes å spesielt se på pkt 11 og gi innspill til Forhandlingsutvalget.
 5. Endelig intensjonsavtale skal være klar 10. mai
 6. Det legges opp til Folkeavstemming 6. juni for de kommunene som velger dette.
 7. Den enkelte kommune saksforbereder og holder møter slik at endelig vedtak i kommunestyret kan fattes innen 30. juni

ref

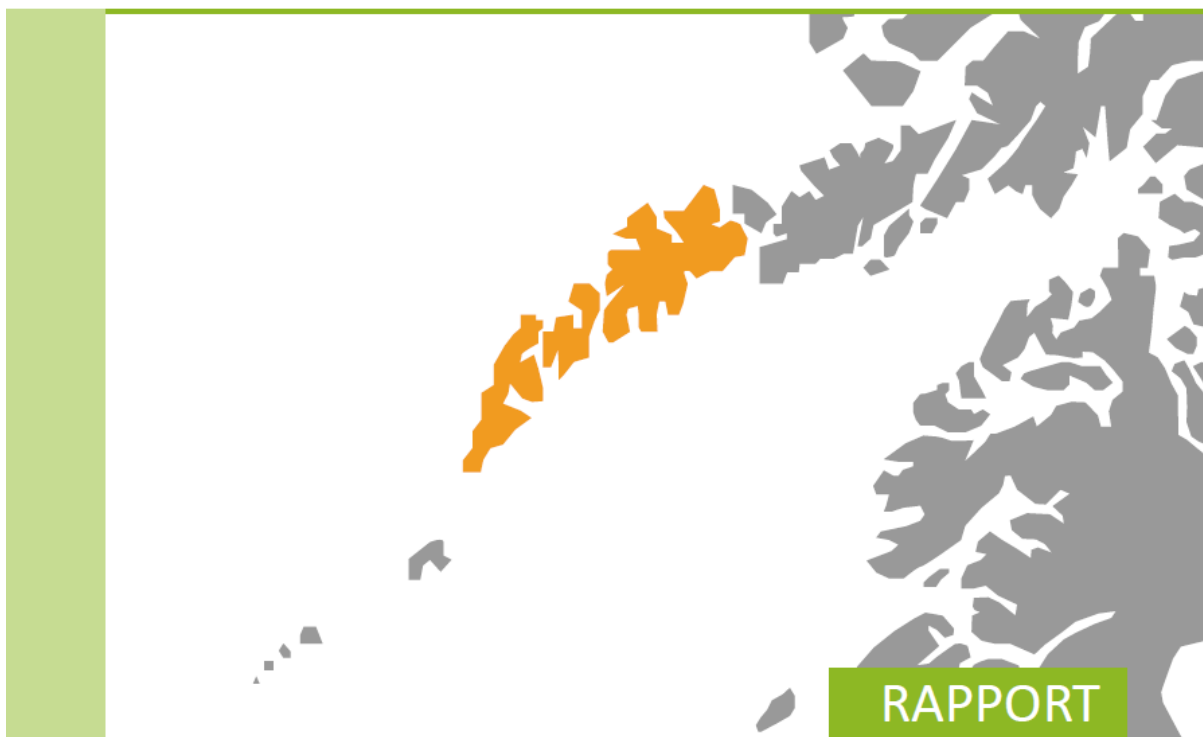
Kjell Furu

Fakta grunnlag

Kommunealternativet Lofoten

Vestvågøy, Flakstad og Moskenes

Til egne notater:

Tittel:

Faktagrunnlag. Alternativet Lofoten kommune. Vestvågøy, Flakstad og Moskenes.

Forfatter(e):

Are Johansen, Gustav A. Karlsen, Sigfús Kristmannsson, Kjersti Isdal og Anne Karine Statle

Dato: 01.11.2015	Prosjektansvarlig: Gustav A Karlsen, daglig leder	Saksnr: 2015/2
Rapport nr: 2/2015	Antall sider: 54	Antall vedlegg: 1

Oppdragsgiver: Lofotrådet	Kontaktperson: Kjell Furu
Stikkord: Kommunesammenslåing	Fagområde: Interkommunale utredninger

Sammendrag: I følge SSB's framskrivinger etter middelalternativt vil de tre kommunene ha en befolkning på om lag 15.000 i 2040. Det relativt høye befolkningstallet for Vestvågøy i forhold til de andre to bidrar til en jevnere fordeling av befolkningen i ulike grupper for kommunene under ett. I 2040 vil andelen av befolkningen i gruppen 80 + øke sterkt. Hvordan dette vil påvirke tjenestebehov og økonomi avhenger i stor grad av folkehelse, økonomiske virkemidler og hvor dyktige man er til å forutse tjenestebehovet. I skole og barnehage vil man i hovedsak kunne dekke behovet uten å øke kapasitet. Siden Lofoten strekker seg ut i lengderetning vil det være lite å hente på strukturelle endringer på stedbundne tjenester så lenge nærhetsprinsippet gjelder. Ny teknologi gjør det mulig å samle ikke stedbundne tjenester uavhengig av hvor sentraladministrasjonen ligger.

Den nye kommunen vil få 35 millioner i engangstilskudd. I utgangspunktet vil den nye kommunen få 35,8 mill kroner mindre i overføringer fra staten. De første 15 årene blir imidlertid dette kompensert med et inndelingstilskudd på 36,6 mill kroner. De første 15 årene får en altså netto 0,8 mill kroner mer enn de tre kommunene får i overføringer per i dag. En er imidlertid garantert at eventuelle endringer i inntektssystemet ikke vil slå negativt inn for den nye kommunen i denne perioden. Deretter skjer en avtrapping med ca 7,5 mill. pr år i 5 år. Etter disse 20 årene vil kommunen få 35,8 mill. mindre i overføringer enn de tre mottar nå. Hva som skjer etter 20 år vet man ikke. Nedgangen på 35,8 mill. kr forutsetter at inntektssystemet til kommunene ikke endres de nærmeste 20 årene.

Innsparingspotensialet innenfor administrasjon, politisk organisering og tjenesteyting vil kreve en dypere analyse enn det som er målet for denne rapporten. Brutto inntekter for de tre kommunene er på over 1.100 mill. i dag. En effektivisering på 1% i drift gir 11 mill. i økt økonomisk handlefrihet pr år.

Fylke: Nordland

Kommune(r): Vestvågøy, Flakstad, Moskenes

Innhold

1	FORORD	6
2	Innledning.....	7
3	Målsettinger for kommunereformen.....	9
3.1	Nasjonale føringer	9
3.2	Føringer for det regionale arbeidet.....	10
4	Kriterier for god kommunestruktur	11
5	Nye oppgaver	12
5.1	Nye oppgaver, Ekspertutvalget og stortingsmeldingen	12
6	Geografi og demografi	14
6.1	Geografi	14
6.2	Demografi	15
6.2.1	Befolkningsutvikling	15
6.2.2	Befolkningssammensetning	15
7	Tjenester og struktur.....	19
7.1	Tjenester og struktur	19
7.1.1	Barnehager	19
7.1.2	Grunnskoler.....	21
7.1.3	Pleie og omsorg.....	23
7.1.4	Lege, helse- og tannhelsetjenester	25
7.1.5	Spesialiserte tjenester	26
7.1.6	NAV kontor.....	26
7.1.7	Tekniske tjenester	27
7.1.8	Planlegging og næringsutvikling.....	27
7.1.9	Kultur og idrett	27
7.1.10	Kommunikasjon og samferdsel	28
7.1.11	Klima og miljø	28
7.1.12	Frivillige lag og foreninger	28
7.1.13	Kirker.	28
7.2	Bygg og anlegg	29
7.3	Ansatte.....	29
7.4	Sykefravær	30
8	Næringsliv og arbeidsmarked	31
8.1	Næringsliv.....	31
8.1.1	Fiskeri og landbruk	32

8.1.2	Reiseliv.....	34
8.1.3	Annet næringsliv	34
8.1.4	Næringslivets sårbarhet	34
8.2	Pendling	35
8.3	Arbeidsledighet.....	36
8.4	Økonomi – Status	37
8.4.1	Netto driftsresultat og netto lånegjeld	37
8.4.2	Driftsinntekter.....	38
8.4.3	Fondsbeholdning.....	38
8.4.4	Akkumulert underskudd.....	39
8.4.5	Eiendomsskatt og gebyrer.....	39
8.4.6	Gebyrer for kommunale tjenester.....	39
8.5	Demokrati	41
9	Formalia.....	44
9.1	Navn på ny kommune.....	44
9.2	Kommunevåpen.....	44
9.3	Kommunesenter	44
10	Lokalisering av fellesadministrative funksjoner	45
11	Politisk og administrativ organisering	46
11.1	Målsettinger for politisk organisering	46
11.2	Målsettinger for administrasjonen	46
12	Interkommunale samarbeidsordninger	48
13	Oppsummering og videre prosess	49
13.1	Økonomiske stimuleringsordninger - kommunealternativet Lofoten.	49
13.2	Kartlegging av opplevd rolleoppfylling	50
13.2.1	Rollen som tjenesteyter:	50
13.2.2	Rollen som samfunnsutvikler:.....	50
13.2.3	Rollen som myndighetsutøver:	50
13.2.4	Rollen som demokratisk arena:.....	52
13.3	Videre prosess.....	52
13.4	Oppsummering	52
	KILDER.....	54

1 FORORD

Sammenstillingen av faktagrunnlaget for kommunealternativet Lofoten er utført som ett samarbeid mellom fagmiljøene på Storeidøya. Lofoten Matpark AS, Norsk Landbruksrådgiving Lofoten, Norsk Kystklimasenter og Lofoten Mat SA har jobbet frem rapporten. Rolf Zimmermann i Flakstad utvikling har også deltatt i prosessen.

Under veis har det vært god kontakt med kommunene. Det er gjennomført to møter med rådmennene hvor rapportutkast er gjennomgått. Videre har Kjell Furu i Lofotrådet gitt innspill.

Villy Angelsen i Vestvågøy kommune har foretatt beregning av ekstra tilskudd som følger av reformen og gitt råd omkring bruken av KOSTRA som grunnlag for vurderingene.

Richard Sandnes har gitt innspill både ut fra sin kunnskap som leder i Vestvågøy Næringsforum og prosjektleder i samarbeidsprosjektet for de Flakstad, Moskenes, Værøy og Røst.

2 Innledning

Kommunene i Norge blir pålagt stadig flere oppgaver samtidig som kravet til planverk og dokumentasjon øker. Kommunene skal ivareta et vidt spekter av oppgaver på en jevn, objektiv og kvalitetsmessig god måte. Gjennom kommunereformen signaliserer regjeringen at flere oppgaver kan bli overført til kommunalt nivå.

Målet med reformen fra regjeringens side er å gjøre kommunene mer robuste både i forhold til økonomi, demokrati og kapasitet til å betjene befolkning og næringsliv. Kommunereformen skal sikre et funksjonsdyktig lokalt folkestyre og en effektiv lokalforvaltning. Målet med endringer av kommunegrenser er å skape formålstjenlige enheter, som kan gi innbyggerne og næringslivet tilfredsstillende tjenester og forvaltning.

I Lofoten er Vestvågøy, Flakstad og Moskenes blitt enige om å utrede sammenslåing. Kommunestyret i Vågan har gjort vedtak om ikke å delta i prosessen mens Værøy og Røst har vært med i et eget øykommuneprosjekt. Røst har valgt å inngå ett nærmere samarbeid med Bodø.

Dette faktagrunnlaget omfatter kommunene Vestvågøy, Flakstad og Moskenes og gir en oversikt over befolkning, infrastruktur, næringsliv, eksisterende samarbeidsløsninger og demokrati med bakgrunn i statistikk fra SSB. Det er også innhentet opplysninger fra kommuneadministrasjonene om de enkelte kommunene.

Det er gjort beregninger av de økonomiske konsekvenser som følger av at regjeringen har lovet et engangstilskudd og en fast sum i 15 år fremover ved en eventuell sammenslåing.

Faktagrunnlaget vil være grunnlag for videre forhandlinger og for intensjonsavtale om sammenslåing.

Det er ikke gjort konkrete vurderinger av innsparingspotensial ved en sammenslåing av kommunene. Dette vil kreve betydelig arbeidsinnsats og prosesser som ivaretar både brukerinteresser og ansattes rettigheter.

Arbeidet med utredningen legger opp til å belyse følgende mål:

Hovedmål:

- Etablere en livskraftig og attraktiv kommune i Vest-Lofoten.
- Sikre og videreutvikle kvalitet i tjenestene til innbyggerne.
- Styrke politisk deltagelse med et aktivt lokaldemokrati.
- Være en utviklende og attraktiv arbeidsplass for de ansatte.
- Ivareta og videreutvikle samarbeidet med de øvrige kommunene i Lofoten uavhengig av fremtidig struktur.

Delmål:

- Videreføre det beste i alle kommunene inn i den nye kommunen.
- Utvikle kompetente fagmiljø som er i stand til å møte krav og forventninger fra lokale og sentrale myndigheter.
- Sikre kostnadseffektive tjenester ut fra tilgjengelige økonomiske ressurser.
- Utvikle gode nærmiljø og oppvekstvilkår i hele kommunen, og ivareta en balansert utvikling i alle deler av kommunen.

- Ivareta en balansert utvikling i alle deler av den nye kommunen.
- Kommunen må fylle rollen som samfunnsutvikler og sørge for verdiskaping og vekst.
- Sørge for at hensynet til klima og miljø har en sentral plass i kommunale tjenester og forvaltning.
- Tilby varierte botilbud med varierte kultur – og fritidstilbud
- Sikre et omforent skatte- og avgiftsnivå i den nye kommunen.
- Ivareta og utvikle samferdsel.

Bilde 1 Forhandlingsutvalget. *Bakerste rekke.* Trond Kroken (politiker i Flakstad) Stein Iversen (ordfører i Flakstad), Erling Sandnes (Rådmann i Flakstad), Kjell Idar Berg (rådmann i Vestvågøy), Jonny Finstad (ordfører i Vestvågøy), Kristian Møller (politiker i Moskenes), Remi Solberg (politiker i Vestvågøy). *Forran:* Per Sperstad (rådmann i Moskenes) og Sven Asbjørn Korneliussen (varaordfører i Moskenes). FOTO: Lofotrådet

3 Målsettinger for kommunereformen

I den politiske plattformen til regjeringen Solberg slås det fast at *”regjeringen vil gjennomføre en kommunereform, hvor det sørges for at nødvendige vedtak blir fattet i perioden”*. Gjennom en samarbeidsavtale har Kristelig Folkeparti og Venstre forpliktet seg til å støtte dette. **Prop. 95 S (2013-2014)**

3.1 Nasjonale føringer

Regjeringen har angitt 4 overordnede mål for kommunereformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Prop. 95 S (2013–2014)

Regjeringens mål for kommunereformen er blant annet å styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver. Videre skal innbyggerne sikres gode og likeverdige tjenester, og kommunene skal være bærekraftige og økonomisk robuste. Kommunene skal ha et helhetlig og samordnet samfunnsutviklingsperspektiv.

Grovt oppsummert er reformen tenkt å gi følgende effekter:

- tilstrekkelig kapasitet innenfor de ulike virksomhetsområdene
- relevant kompetanse med sterke fagmiljøer, god ledelse samt god internkontroll
- tilstrekkelig distanse for å skape objektivitet mellom saksbehandlere og innbyggere
- lokal identitet med nærhet til basistjenestene
- gjøre hverdagen enklere for innbyggerne
- effektiv tjenesteproduksjon for å gi bedre tjenester for innbyggerne
- økonomisk soliditet
- valgfrihet, med en bredde i tjenestetilbudet
- god infrastruktur og fremtidsrettet tettstedsutvikling
- et næringsliv som ivaretar og skaper nye arbeidsplasser
- styrket regional konkurransekraft for å styrke bosetting og næringsaktivitet
- høy politisk deltakelse med et aktivt lokaldemokrati og tydelige medvirkningsorganer
- lokal politisk styring med stor grad av lokal organisering av lovpålagte velferdstjenester

3.2 Føringer for det regionale arbeidet

Lofotrådet har gjort følgende vedtak:

Det opprettes eget prosjekt med de 5 kommunene i Lofoten, som har vedtatt å gjennomføre kommunereform utredning sammen. Prosjektet styres av de 5 ordførerne som styringsgruppe, og som oppnevner arbeidsgruppe.

Prosjektet har eget budsjett basert på fylkesmannens bevilgning og disponerer ressurser som fremgår av søknad til, og tilskudd gitt av, Fylkesmannen i Nordland. Prosjektet kan leie ressurser til prosjektet fra Lofotrådets sekretariat eller andre tilbydere. Eventuelt merforbruk av ressurser dekkes av de deltagende kommuner.

Lofotrådet Sak 45/14

Formål med prosjekt Kommunereform i Lofoten:

Prosjektet skal belyse fordeler og ulemper knyttet til etablering av ny kommunestruktur/sammenslåing av kommuner, og slik utrede muligheter for - og ønske om - eventuell sammenslåing av kommuner i Lofotregionen, basert på Regjeringens forslag om kommunereform.

Mandat for utredning av kommunereform, februar 2015

Viktige forutsetninger for arbeidet:

En mulig «ny kommune» som skal etableres, driftes og videreutvikles med utgangspunkt i hver av de gamle kommunenes tradisjoner, fortrinn, sterke sider og utfordringer. Struktur, organisasjonskultur og systemer skal vektlegges, og utvikling av nærdemokrati skal gis høy prioritet. Samarbeidet om sammenslåing skal preges av likeverdighet, raushet og forståelse for hverandres ståsted.

Mandat for utredning av kommunereform, februar 2015

Bilde 2. Surfere og sauer på Flakstad. Foto: Are Johansen.

4 Kriterier for god kommunestruktur

Kommunal og Moderniseringsdepartementet (KMD) satte 4. januar 2014 ned et hurtigarbeidende ekspertutvalg som fikk i oppdrag å se på oppgaveløsning i kommunene. Utvalget fikk et todelt oppdrag:

1. På fritt faglig grunnlag skal Ekspertutvalget gjennomgå og foreslå prinsipper og kriterier for en ny kommuneinndeling. Kriteriene skal i sum ivareta kommunens fire roller som demokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
2. Ekspertutvalgets neste oppgave er å analysere og vurdere eksempler på enkelte oppgaver som det kan være aktuelt å overføre til kommunene, forutsatt større og mer robuste kommuner. Utvalget skal vurdere eksempler på oppgaver innen tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling.

I sin første rapport anbefalte Ekspertutvalget ti kriterier rettet mot kommunesektoren, og to kriterier rettet mot staten. Disse følger under.

Kriterier for kommunene:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltagelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Kriterier for staten:

1. Bred oppgaveportefølje
2. Statlig rammestyring

Med bakgrunn i disse kriteriene kom Ekspertutvalget med tre anbefalinger for en god kommunestruktur.

1. Kommunene bør ha minst 15000–20000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning
2. Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder
3. Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer.

Kriterier for god kommunestruktur. Mars 2014

5 Nye oppgaver

Stortingsmeldingen om nye oppgaver bygger på Ekspertutvalgets anbefalinger. Følgende oppgaver kan utføres av kommuner som har mellom 15-20.000 innbyggere:

- Habilitering og rehabilitering
- Hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne
- Barnevernsinstitusjoner og fosterhjem
- Arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor
- Virkemidler for lokal nærings- og samfunnsutvikling

Stortingsmelding nr. 14, 2014-2015

5.1 Nye oppgaver, Ekspertutvalget og stortingsmeldingen

De største kommunene kan også få ansvaret for videregående skoler og kollektivtransport. Ekspertutvalget legger opp til at kommunene generelt skal få større ansvar og mer frihet fra statlig styring.

Det blir ikke automatisk flere oppgaver til alle store kommuner. Det vil bli en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Midler som i dag kanaliseringen via fylkeskommunene kan bli overført direkte til større kommuner som har kapasitet og ønsker om å ivareta disse funksjonene.

Oppgaver som kan bli aktuelle for kommune ved en sammenslåing:

- Tannhelse
- Rehabilitering
- Basishjelpemidler
- Distrikts psykiatriske senter (DPS) (forsøk)
- Barnevern
- Familievern
- Boligtilskudd
- Varig tilrettelagt arbeid
- Arbeids- og utdanningsreiser
- Finansiering pasienttransport
- Tilskudd frivillighetssentraler
- Forenkling av utmarksforvaltning
- Motorferdsel
- Lokal nærings- og samfunnsutvikling
- Større handlingsrom i plan- og byggesaker
- Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk
- Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv
- Konesjonsbehandling, småkraftverk
- Enkeltutslippstillatelser, forurensingslov
- Naturforvaltning

I sluttrapporten har Ekspertutvalget pekt på følgende områder der større kommuner kan få mer ansvar:

- Psykisk helsevern
- Tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- Habilitering og rehabilitering
- Hjelpemidler
- Barnevern
- Arbeidsmarkedstiltak
- Videregående opplæring
- Kollektivtransport
- Fylkesveger
- Virkemidler for lokal nærings- og samfunnsutvikling

Sluttrapport fra ekspertutvalg. Desember 2014

I Lofoten er det gjennomført to prosjekter som berører områder innenfor det Ekspertutvalget har drøftet som naturlige oppgaver for større kommuner.

- Miljørettet helsevern er en oppgave som bør løses i felleskap. Dette omfatter de faktorer som til enhver tid direkte eller indirekte kan innvirke på befolkningens helse, som biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer. **“Helsesamarbeid i Vest-Lofoten” arbeidsgruppe 3 i sin sluttrapport av 4. 5.2011.**
- Alle kommunene har en utfordring i med hensyn på at ingen av dem har etablert forsterkede omsorgsboliger med bemanning. Dette medfører at kommunene må kjøpe slike plasser hos private organisasjoner (KOA, RIBO o.l). **“Forpliktende organisatorisk samhandlingsplan innen det psykiske helsefeltet mellom fire kommuner i Lofoten og NLSH HF ved DPS Lofoten”. Rapport 2012-2013.**

6 Geografi og demografi

6.1 Geografi

Lofoten stikker som en tommelfinger ut i Norskehavet og kommunene ligger etter hverandre. Dermed er det korte felles grenser mellom kommunene og mindre å hente på geografisk nærhet over kommunegrensene. Dette har betydning både for muligheten til, og ønsket om, å endre på strukturer som krever geografisk nærhet. For eksempel barnehager, skoler og brukertilpassede tilbud.

Kommune	Areal
Vestvågøy	425 km ²
Flakstad	178 km ²
Moskenes	119 km ²
Sum	722 km ²

Tabell 6.1 Areal.

Figur 6.1 Avstand mellom kommunesentrene.

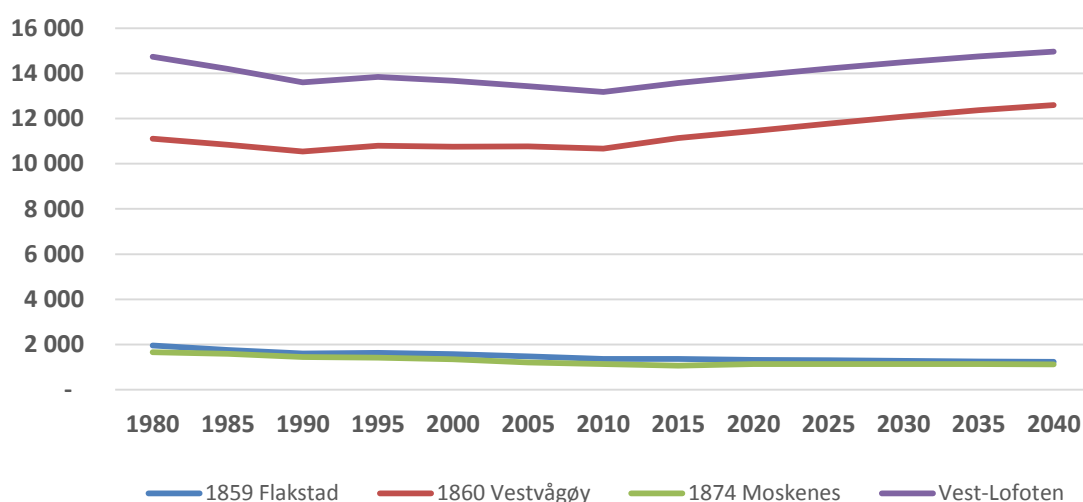
Konseptutredningen for Veipakke Lofoten angir redusert kjøretid på 15 minutter mellom Leknes og Å. Det mest av denne innsparingen kommer med Beinveien slik at reisetida mellom Reine og Ramberg blir lite påvirket (<http://www.vegvesen.no/Europaveg/e10lofoten>).

6.2 Demografi

Folketallet i de tre kommunene har variert over tid. Vestvågøy hadde en nedgang rundt år 2000, men har etter dette en jevn vekst og er nå tilbake på 1980 nivå. Flakstad og Moskenes har en jevn nedgang i folketall i samme periode.

6.2.1 Befolkningsutvikling

Det samlede folketallet for de tre kommunene pr. 2. kvartal 2015 er 13.576 og dette er 101 færre enn i 2010.

Figur 6.2 Befolkningsutvikling 1980 - 2015 og fremskriving etter middelalternativet . SSB

Figur 6.2 viser utvikling i befolkningen fra 1980 og fremskrevet etter middelalternativet frem til 2040. Middelalternativet bygger på forutsetning om middels utvikling av fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. Både Flakstad og Moskenes har hatt en jevn nedgang i folketall i perioden. Vestvågøy har hatt to korte perioder med en liten nedgang, men hovedtendensen er økning i folketallet. Det er beregnet en jevn vekst frem mot 2040. Befolkningsveksten i Vestvågøy er ikke tilstrekkelig til å kompensere for nedgangen i befolkning i de to andre kommunene.

Framskrivning av befolkningen foretatt av SSB frem til 2040 basert på middelalternativet viser en nedgang i folketallet i Flakstad med 107, en økning i Moskenes på 55 og en økning i Vestvågøy med 1.460 fra 2014 til 2040. Totalt folketall i Lofoten kommune er beregnet til 14.957 innbyggere i 2040.

6.2.2 Befolknings sammensetning

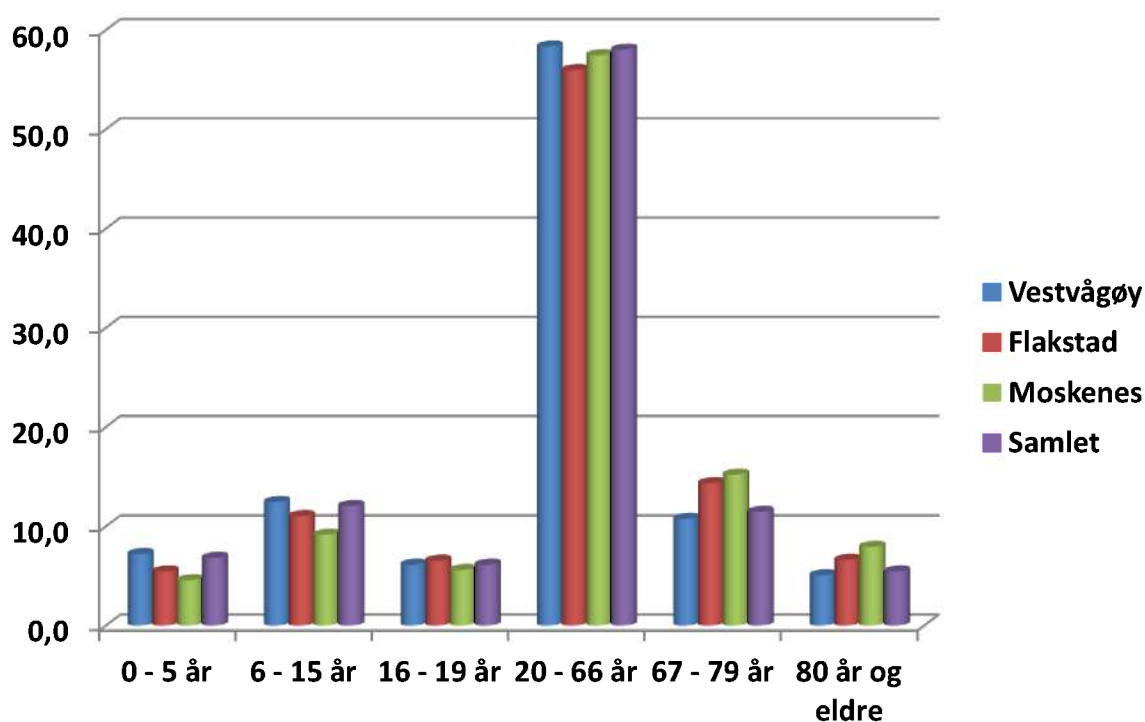
Befolknings sammensetningen har mye å si for behovet for kommunale tjenester og inntekt gjennom skatteinnngang. Tabell 6.2 viser fordeling i befolkning pr. 2014 og tabell 6.3 viser fremskrevet sammensetning i 2040 ut fra SSB sitt middelalternativ.

Befolkningstall og sammensetning i grupper er viktige faktorer i arbeidet med å planlegge tjenestetilbudet. Når man fremskriver utviklingen ligger det en usikkerhet i forhold til endringer i samfunnsutvikling og økonomi. Det er også usikkerhet knyttet til hva tjenestebehovet vil være

fremover. Folkehelse og teknologisk utvikling innen helsesektoren vil ha stor betydning for omfang og innhold i tjenestene innenfor for eksempel eldreomsorgen.

Kommune	0 - 5 år	6 - 15 år	16 - 19 år	20 - 66 år	67 - 79 år	80 år og eldre
Vestvågøy	804	1 388	685	6 499	1 199	565
Flakstad	74	150	89	760	195	90
Moskenes	49	98	60	615	163	85
Samlet	927	1 636	834	7 874	1 557	740

Tabell 6.2 Folketall 2014 fordelt på aldersgrupper. Kilde: SSB

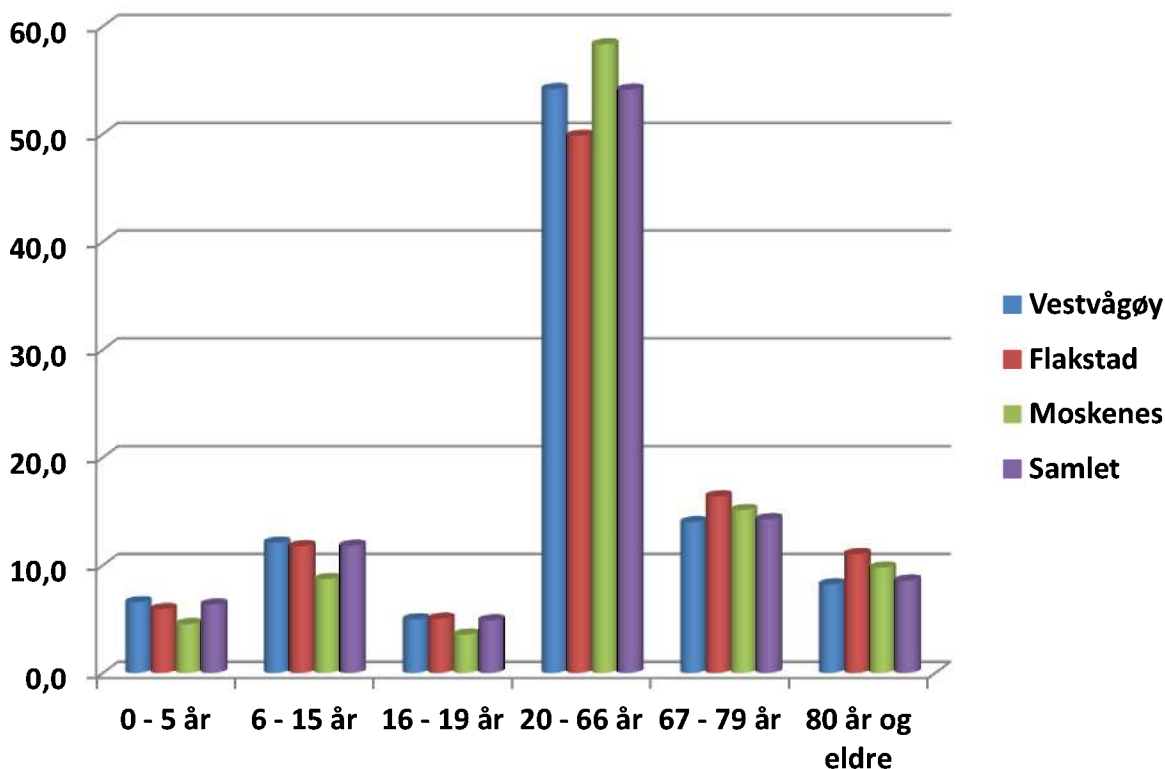

Figur 6.3 Folketall 2014 fordelt på aldersgrupper i prosent av totalt antall innbyggere. Kilde: SSB

Figur 6.3 viser at Lofoten kommune får en fordeling mellom aldersgrupper som ligger nær opp til Vestvågøy. Dette skyldes at folketallet i Vestvågøy er så mye større enn i de andre kommunene.

Kommune	0 - 5 år	6 - 15 år	16 - 19 år	20 - 66 år	67 - 79 år	80 år og eldre
Vestvågøy	826	1 523	627	6 825	1 763	1 036
Flakstad	73	145	62	614	202	136
Moskenes	51	98	40	656	170	110
Samlet	950	1 766	729	8 095	2 135	1 282

Tabell 6.3 Folketall 2040 fordelt på aldersgrupper ut fra middelalternativet. Kilde: SSB

Figur 6.4 Fremskrevet folketall 2040 fordelt på aldersgrupper i prosent av totalt antall innbyggere.
Kilde: Ny kommune

En sammenligning mellom tabell 6.2 og 6.3 viser at de største endringene i befolkningssammensetning gjelder Vestvågøy for aldersgruppen 6 – 15 år og samtlige kommuner for aldersgruppen over 80 år. Disse er markert med kursiv og utheving av tall i tabell 6.3. Også i 2040 vil den store andelen av befolkningen i Vestvågøy virke utjevne.

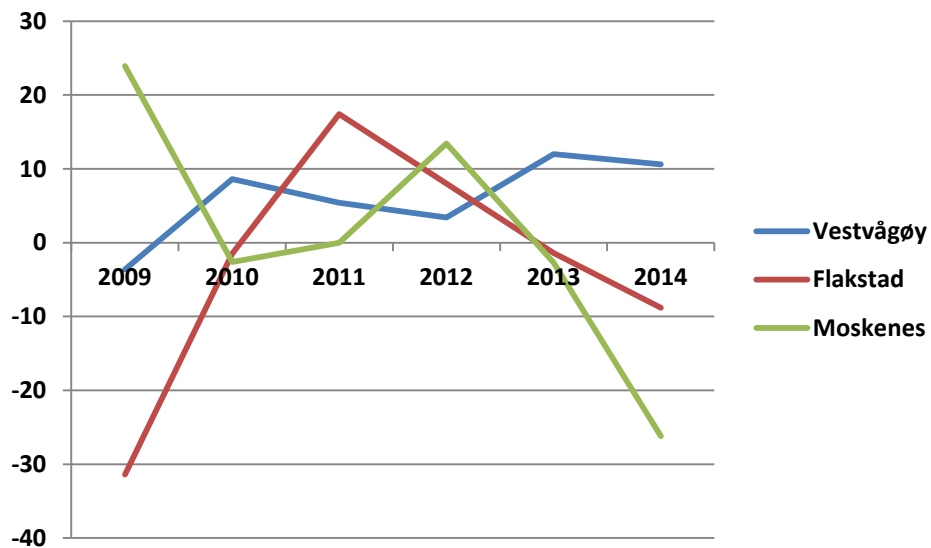

Bilde 3. Fiskerinæringen bidrar med mange arbeidsplasser på landsida. Bilde: Kjersti Isdal.

I Moskenes viser framskrivingen til 2040 at andelen av befolkningen mellom 20 og 66 år forventes å være uendret. Andelen over 80 år øker i alle kommunene (Figur 6.4).

I de siste årene har Lofoten som region opplevd en positiv utvikling med større vekst i andel av befolkningen i aldersgruppen 20 – 40 år enn resten av Nordland (Indeks Nordland, 2015)

Figur 6.5 viser at Vestvågøy har netto innflytting siden 2010 mens det er stor variasjon i Flakstad og Moskenes. Det var flere som flyttet ut av, enn inn til Moskenes og Flakstad i 2014. Antall utflyttere i Moskenes var spesielt stor i 3. kvartal 2014.

Figur 6.5 Innflytting og utflytting pr. 1000 innbyggere KILDE: Kostra, tabell 49022014.

Når det gjelder andel innvandrere i de tre kommunene er andelen økende. Ved årsskiftet 2014/15 var 6,5 % av befolkningen i Flakstad innvandrere. Tilsvarende tall for Vestvågøy var 8,7 % og Moskenes 14 %. En stor andel innvandrerbefolkning kan ha betydning for stabiliteten i bosettingen over tid.

Bilde 4. Sørvågen i Moskenes. Foto: Kjersti Isdal

7 Tjenester og struktur

Kommunen har ansvaret for tjenestetilbudet til innbyggerne innenfor barnehage, grunnskole, eldreomsorg og primærhelsetjeneste. Kommunen skal også legge til rette for bosetting, kultur og næringsliv. I dette kapitlet vil en gå nærmere inn på de ulike områdene.

7.1 Tjenester og struktur

Målet med en større kommune er at kvaliteten på kommunale tjenester skal opprettholdes eller forbedres. Kvaliteten på tjenestene må leveres som et minimum i henhold til forskrifter.

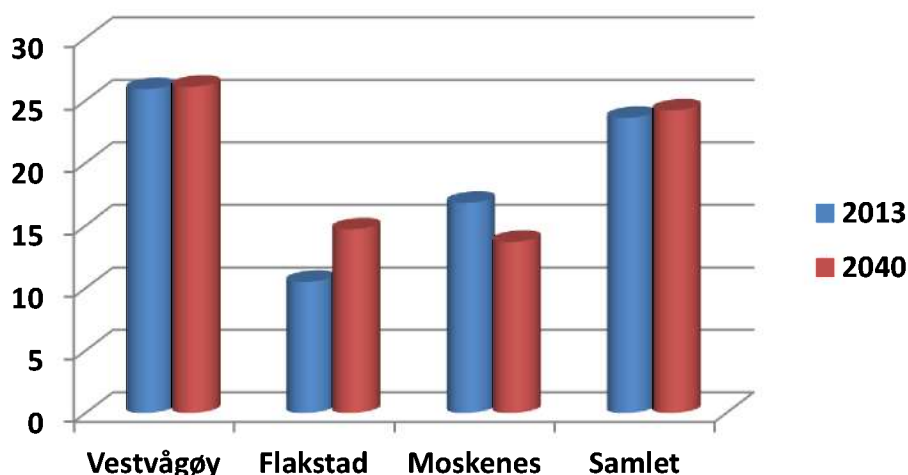
Det er naturlig å gjennomføre brukerundersøkelser for å vurdere utviklingen. Så lenge det er formålstjenlig bør disse undersøkelsene også kunne brukes til å vurdere utviklingen i de tre opprinnelige kommunene for å dokumentere hvordan endringene har slått ut.

7.1.1 Barnehager

Det er totalt 21 barnehager i de tre kommunene. Vestvågøy har 2 kommunal og 16 private. I Flakstad er det 1 kommunal og 1 privat og i Moskenes 2 kommunale (Tabell 7.1).

Eier	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Kommunal	2	1	2
Privat	16	1	

Tabell 7.1 Antall barnehager. Kilde: Kommunene.

Figur 7.1 Anslått fremtidig tjenestebehov for barnehagesektoren. Årsverk pr. 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder. Kilde: <http://www.nykommune.no>

Figur 7.1 viser omfanget av årsverk i barnehagesektoren for å dekke behovet i 2013 og ved middels fremskrevet befolkningsutvikling til 2040.

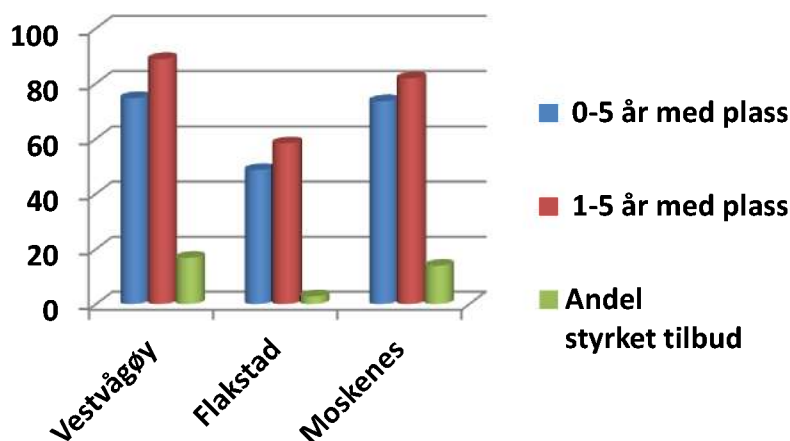
Når tallene som ligger bak figur 7.1 kobles med forventet befolkningsutvikling og antall barn i alderen 0 – 5 år i 2040 (tabell 7.2) ser en at det samlede tjenestebehovet i kommunene pr. yrkesaktiv vil være relativt stabilt. For Moskenes er det beregnet en økning i befolkning og stabilt antall barn. Vestvågøy påvirkes ikke i synlig grad på grunn av økning i befolkning og en beskjeden økning i antall barnehagebarn.

Kommune	0 - 5 år	
	2014	2040
Vestvågøy	804	826
Flakstad	74	73
Moskenes	49	51
Samlet	927	950

Barnehagedekningen i Vestvågøy og Moskenes for alle barn i gruppen 0 – 5 år er i underkant av 75 % mens den i Flakstad er på under 50 %. For gruppen 1 – 5 år stiger andelen, men med like innbyrdes forskjeller. En økt etterspørsel etter barnehageplasser som følge av endring i befolkningens innstilling til bruk av barnhage kan bli utfordrende for Flakstad.

Tabell 7.2 Antall barnehagebarn.
KILDE: SSB

Vestvågøy og Moskenes har størst andel barn med styrket tilbud (Figur 7.2).

Figur 7.2 Nøkkeltall for barnehagesektoren. KILDE: KOSTRA 2014.

Vestvågøy kommune bruker betydelig mer pr. barnehagebarn enn de andre kommunene (Tabell 7.3). Det er vanskelig å finne en entydig forklaring på den store forskjellen. Tildelingspraksis er en del av forklaringen.

Netto driftsutgifter	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Pr. innbygger 1-5 år	125 853	80 517	76 250

Tabell 7.3 Netto driftsutgifter i barnehagesektoren. KILDE: KOSTRA 2014.

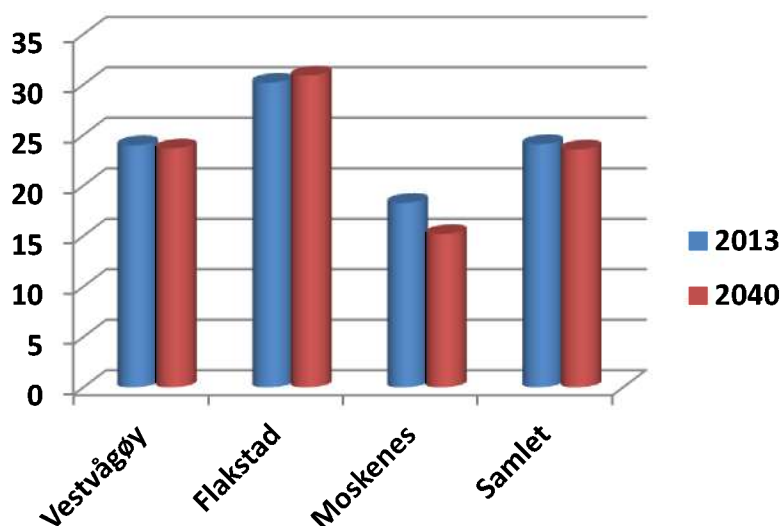
7.1.2 Grunnskoler

Det er totalt 12 grunnskoler i de tre kommunene. I Vestvågøy er det 6 kommunale og 2 private, i Flakstad 2 kommunale og 1 privat og i Moskenes 1 kommunal skole (Tabell 7.4).

Eier	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Kommunal, barnetrinn	2	1	
Kommunal, barne- og ungdomstrinn	4	1	1
Privat, barnetrinn	1		
Privat, barne- og ungdomstrinn ¹	1	1	

Tabell 7.4 Antall grunnskoler. ¹ Oppdøl Montessorriskole har fått godkjent ungdomstrin Kilde: Kommunene.

Sammenholder en tallene som ligger bak figur 7.3 med befolkningsutvikling og antall elever i grunnskolen for 2040 ser en at det samlede tjenestebehovet pr. innbygger i kommunene vil synke svakt frem til 2040. Elevtallet vil øke med 130 elever og økningen skjer i Vestvågøy (Tabell 7.5).

Figur 7.3 Anslått fremtidig tjenestebehov for grunnskole-sektoren. Årsverk pr. 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder. Kilde: <http://www.nykommune.no> SSB

Kommune	6 - 15 år	
	2015	2040
Vestvågøy	1 388	1 523
Flakstad	150	145
Moskenes	98	98
Samlet	1 636	1 766

Flakstad har betydelig høyere kostnad i skolesektoren målt pr. innbygger, enn de to andre kommunene. Det er flere faktorer som påvirker kostnadene ved skoledrift, og det er vanskelig å finne entydige indikatorer på hva som skal til for å ha en god kvalitet innenfor sektoren.

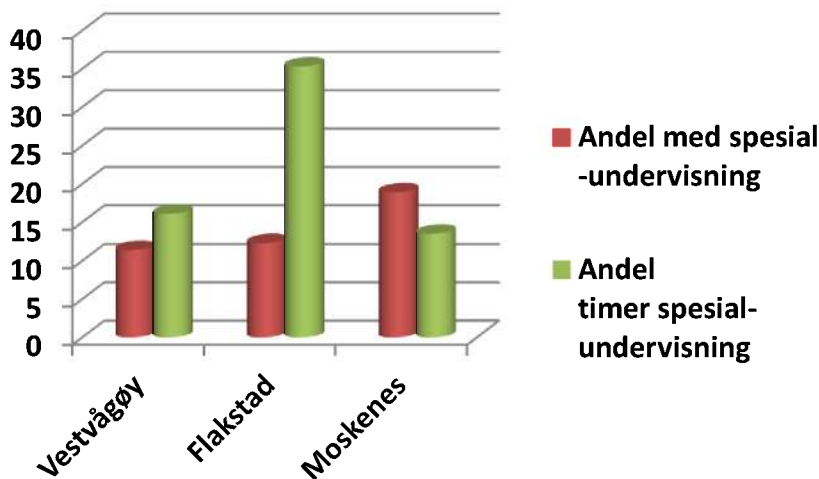
Tabell 7.5 Antall elever i barne- og ungdomsskolen. Kilde SSB

Tabell 7.6 viser at Vestvågøy kommune har lavest kostnad pr. elev, mens kostnadene er størst i Flakstad. Moskenes bruker også mer pr. elev enn Vestvågøy. I gjennomsnitt har Vestvågøy de største skolene, men her er det Leknes Barne- og ungdomsskole som trekker opp. I gruppestørrelse ligger Vestvågøy og Moskenes likt, mens Flakstad har mindre grupper.

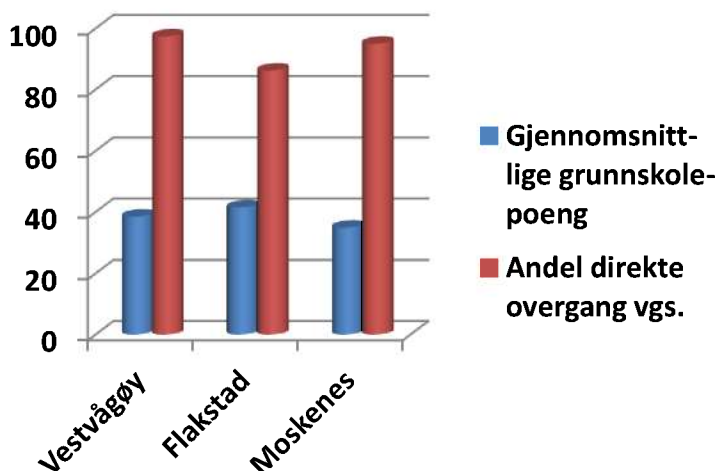
Netto driftsutgifter	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Pr. innbygger 6-15 år	106 545	162 933	144 510
Elever pr. kommunal skole, gj.snitt	213	66	95
Gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn, gj.snitt	12	8	12,5

Tabell 7.6 Netto driftsutgifter i grunnskolesektoren. KILDE: KOSTRA 2014.

Moskenes har størst andel elever med spesialundervisning, mens Flakstad har størst andel timer med slik undervisning (Figur 6.4).

Figur 7.4. Omfang av spesialundervisning. KILDE: KOSTRA 2014

Figur 7.5 Resultater skole. KILDE: KOSTRA 2014

Som en ser av figur 7.5 hadde Flakstad høyest gjennomsnittlig grunnskolepoeng, men lavest andel med direkte overgang til videregående skole i 2014.

En sammenligning på kommunenivå blir preget av forskjellen i antall elever mellom Vestvågøy og de andre.

Selv ved sammenligning mellom skoler med samme størrelse, er det vanskelig å trekke klare konklusjoner.

7.1.3 Pleie og omsorg

Innen pleie og omsorg vil målene for et godt tjenestetilbud for alle måtte videreføres i den nye kommunen. Dette er en stor og komplisert sektor. Økning i antall eldre og pleietrengende kan bli krevende for kommunene. Særlig fordi andelen av befolkningen i arbeidsdyktig alder går ned. Tjenesten krever både flere hender i arbeid og løsninger som både tar hensyn til kostnader og opplevd kvalitet. Det ser ut til at gode hjemmetjenester og nærhet til pårørende er viktig så lenge pleiebehovet er moderat, men at man etter hvert kommer i en situasjon der profesjonell hjelp og mye tilrettelegging av tilbud gir behov for flytting til helsesenter og andre institusjoner.

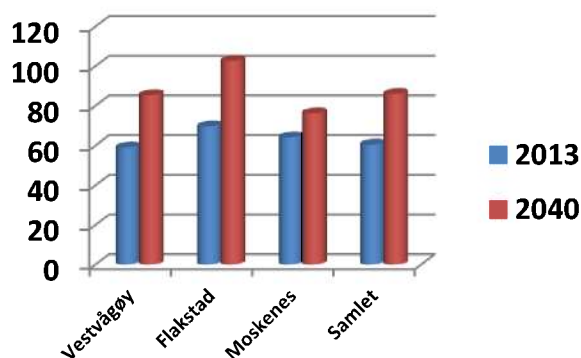
Innenfor sektoren har det over tid foregått store endringer i hvordan man organiserer tilbudene. Det skjer både en spesialisering og differensiering. Den nye kommunen vil ha 4 tradisjonelle eldreinstitusjoner. Av disse ligger 2 i Vestvågøy. Her er det et sykehjem for demente (54 plasser) og et somatisk sykehjem (48 plasser) med korttidsplasser og langtidsplasser.

Det er naturlig at hjemmetjenestene beholder sine lokale baser, men at man samtidig kan oppnå gevinst gjennom felles ledelse.

Institusjon	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Sykehjem	2	1	1
Stasjon hjemmetjenester	5	1	1
Omsorgsboliger døgnbemanning	52		
Eldrebolig/omsorgsboliger	184	17	18

Tabell 7.7 Enheter innen pleie og omsorg. Kilde: Kommunene.

I tillegg er det et større omsorgsboligkompleks (52 plasser) med egen heldøgns bemanning. I Flakstad har ett sykehjem med 17 ordinære plasser. Det er bygget en demensavdeling i tilknytning til sykehjemmet med 6 boenheter. Disse fungerer pr. dato som omsorgsboliger for eldre med et større hjelpebehov enn hjemmeboende. Moskenes har ett sykehjem.

Figur 7.5 Anslått fremtidig tjenestebehov for pleie- og omsorgssektoren. Årsverk pr. 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder.

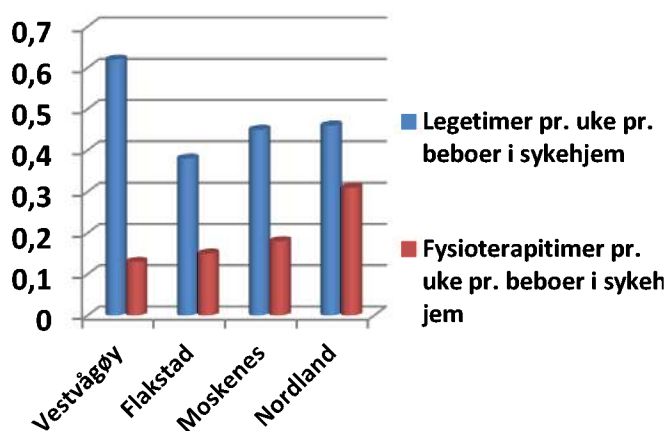
<http://www.nykommune.no> SSB

Vestvågøy kommune er også vertskommune for Utviklingssenter for hjemmetjenester i Nordland fylke. Dette er en funksjon tildelt av Helsedirektoratet der målsettingen er "å fremme fagutvikling og forskning innen hjemmetjenester og sykehjem, for videre å spre kunnskap både innad i fylket, og nasjonalt».

Kommune	80 år og over	
	2014	2040
Vestvågøy	565	1 036
Flakstad	90	136
Moskenes	85	110
Samlet	740	1 282

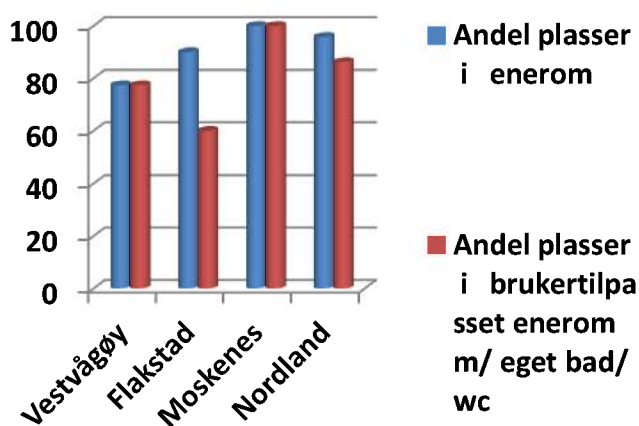
Tabell 7.8. Antall innbyggere fra 80 år og oppover. Kilde SSB

Sammenholder en tallene som ligger bak figur 7.5 med befolkningsutvikling og antall innbyggere i aldersgruppen 80 og over i 2040 ser en at det samlede tjenestebehovet pr. innbygger vil øke i alle kommunene. Økningen i antall eldre er størst i Vestvågøy med 471 personer (Tabell 7.8). Isolert sett er det Flakstad som får den kraftigste økningen i tjenestebehov målt i årsverk pr. 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder, mens Moskenes er lavest i 2040 (Figur 7.5).

Figur 7.6 Lege og fysioterapi sykehjem. KILDE: KOSTRA 2014

For å belyse kvaliteten på tjenesten er det hentet inn nøkkeltall fra Kostra. Disse er sammenholdt med tallene for Nordland. Når det gjelder legetimer pr. beboer i sykehjem ligger Vestvågøy høyest av de tre kommunene og høyere enn snittet for Nordland, mens Flakstad ligger under snittet og lavest av de tre kommunene. For fysioterapi ligger alle under snittet for fylket. Moskenes ligger høyest og Vestvågøy lavest (Figur 7.6).

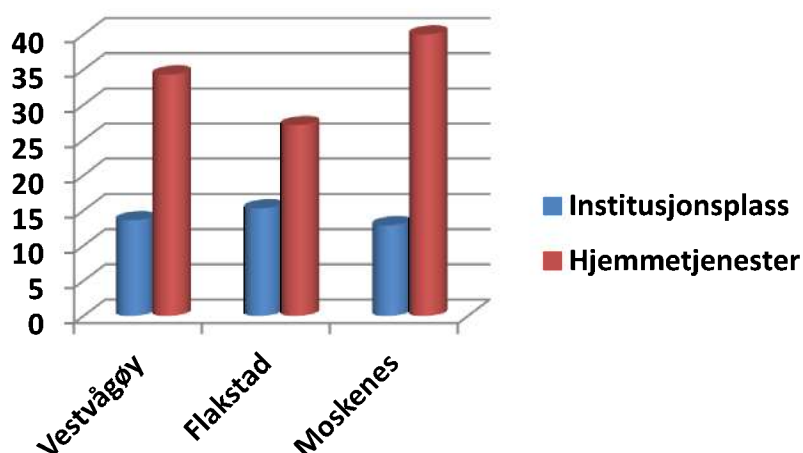

Figur 7.7 Andel plasser i enerom sykehjem. KILDE: KOSTRA 2014

En sammenligning av tilbudet når det gjelder enerom viser at Vestvågøy ligger lavest av de tre kommunene og lavere enn snittet for Nordland. Flakstad har større andel enerom enn Vestvågøy, men færre andel plasser som er brukertilpasset. Moskenes har full dekning for begge (Figur 7.7)

Rangering av kommuner i forhold til hverandre må brukes med forsiktighet. Dette er særlig viktig innen en så komplisert sektor som helse og omsorg. Helsetilstand og alvorlighetsgrad på heleproblemer påvirker behovet for ressurser. Dette gjør også at vurderinger av fremtidige behov blir vanskelig. En økt andel av eldre vil være en utfordring. Hvordan utfordringene vil bli avhenger av faktorer som folkehelse, pensjonistenes økonomi, privat kontra offentlig tilbud mv.

Figur 7.8 viser at andelen av befolkningen over 80 år som bruker institusjonsplass er relativt lik mens bruken av hjemmetjenester er høyest i Moskenes og lavest i Flakstad.

Figur 7.8 Andel innbyggere 80 år eller mer som har tilbud om institusjonsplass eller hjemmetjenester. KILDE: KOSTRA 2013

Utviklingen innen medisinsk forskning, behandlingsmuligheter for kroniske sykdommer og ved skader og ulykker fører til større tilfang av brukere med stort behov for oppfølging. En del av dem som trenger slik oppfølging må i dag flytte ut av regionen for å få et tilbud. En større kommune kan ha bedre mulighet for å gi tilpassede tilbud, fordi antall brukere blir stort nok til å forsvare etablering av ett tilbud.

7.1.4 Lege, helse- og tannhelsetjenester

Institusjon	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Leger	12	1	1
Legehjemler ¹	13	3	2
Tannlege	2	0	1
Legevakt	1	Interkommunal	Interkommunal
Ergoterapi	1	0	0
Fysioterapi ²	8,25	1	1
Frisklivssentral	0,5	0,5	0
Folkehelsekoordinator	1	0,5	1
Familiekoordinator	0,8		
Psykolog fra 01.01.16	1		
Jordmortjeneste	40% NLSH	10 % NLSH	10 % NLSH
Helsesøstertjeneste	8,2	1	1

Tabell 7.9 Tilbud innen helsesektoren. Antall stillingshjemler ¹ Alle kommunene har kommunelege.

² Fysioterapi på to steder. Kilde: Kommunene.

7.1.5 Spesialiserte tjenester

Spesialiserte tjenester som barnevern, rus, psykisk helse og demensbehandling krever høy kompetanse. I tillegg kan det være vanskelig både å være fagperson og bruker i så små miljøer som selv Vestvågøy er. Spesialiserte tjenester kan samlokaliseres for å skape sterke fagmiljøer med relevant kompetanse, men dette er ikke til hinder for desentraliserte tilbud i form av kontordager og lignende.

Tjeneste	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Barnevern	13	Interkom.	Interkom.
Familievernkontor	1	0	NAV
Flyktningkontor	12	0	0
Psykisk helse	11	1	1
PPT	6	Vest-Lofoten	Vest-Lofoten
Krisesenter	Vesterålen	Vesterålen	Vesterålen
Rusbehandling/omsorg		0	1
Veterinær	4 - 5	0	0

Tabell 7.10 Spesialiserte tjenester. Antall stillingshjemler. Kilde: Kommunene.

Flakstad og Moskenes samarbeider om barnevernstjenesten. Arbeidet ledes fra Flakstad.

7.1.6 NAV kontor

NAV tjenesten i Nordland er organisert i 9 tjenesteområder, der Vågan, Vestvågøy, Flakstad og Moskenes utgjør et tjenesteområde. I utgangspunktet var Vestvågøy vertskommune for NAV Vest-Lofoten med hovedkontor på Leknes. Denne ordningen ble avvirket i 2014, slik at det i dag er selvstendige NAV-kontor med daglige leder i hver kommune. Kontoret på Leknes har et faglig ansvar for de ansatte for kurs, opplæring og tiltaksrapportering. Kontorene har felles avtale med NAV Nordland. Totalt er det i dag 26,4 årsverk, 16,9 statlige og 9,5 kommunale. I hver av kommunene er det 20,4 årsverk i Vestvågøy, 3 årsverk i Flakstad og 3 årsverk i Moskenes.

Kommunene har valgt ulike løsninger for hvilke kommunale tjenester som er lagt til NAV-kontorene (Tabell 7.11).

Tjeneste	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Øk. rådgivning/gjeldsrådgivning	x	x	x
Midlertidig husvære/bolig for vanskeligstilte		x	x
Forvaltning av øk. ytelser			x
Kvalifiseringsprogram	x	x	x
Rusmiddel/Oppfølging	x	x	x
Husbanken		x	
Bostøtte		x	
Utbedringstilskudd		x	
Støttekontakt			x

Tabell 7.11 Kommunale tjenester som er overført til NAV.

7.1.7 Tekniske tjenester

De tekniske tjenestene er viktige for å holde samfunnet i gang. Teknisk personale må være til stede i kommunene. Det er mulig å spesialisere enkeltpersoner til oppgaver som dekker hele Lofoten kommune, selv om vedkommende har arbeidsplass på for eksempel Reine.

Tjeneste	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Vann og avløp	7	2	1
Feier	1	0,75	Vestvågøy
Brannvern	1	0,5	Vestvågøy
Havneforvaltning	1	0,2	Teknisk
Eiendomsforvaltning	Eiendomsdrift	2	1
Kommunale boliger	Boligstiftelsen	2	1

Tabell 7.12 Tekniske tjenester. Antall stillingshemler. Kilde: Kommunene.

7.1.8 Planlegging og næringsutvikling

Oppgave	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Plan og teknikk	4,5	0,4	Midlertidig
Næringskonsulent	1	0,4	Saksbeh.
Landbruksansvarlig	1	0,4	
Oppmåling	1,5	0,5	1

Tabell 7.13 Planlegging og næringsutvikling. Antall stillingshemler. Kilde: Kommunene.

Kommunene har utfordringer knyttet til kapasitet og kompetanse innen planarbeid. Dette kan føre til forsinkelser i forbindelse med etablering eller utvidelse av for eksempel næringsvirksomhet. Det har vist seg vanskelig å finne pålitelige tall på saksbehandlingstid og lignende fra alle kommunene. Tall i KOSTRA viser store forskjeller fra år til år og ulike rapportering.

En større kommune forventes å kunne ivareta næringsutvikling med større tyngde. Den største synergieffekten vil sannsynligvis ligge innenfor areal- og ressursforvaltning og planlegging. Ved en sammenslåing av de tre kommunene er det naturlig å gjøre en vurdering av hvordan utviklingsarbeidet har vært organisert, og hva man kan lære av dette. For eksempel hvordan Flakstad Utvikling har bidratt i Flakstad. Vestvågøy og Flakstad kjøper tjenester fra Norsk Landbruksrådgiving Lofoten innen landbruk.

7.1.9 Kultur og idrett

De tre kommunene har ett allsidig kulturtilbud. Samtlige kommuner har forsamlingslokaler, kino, gressbaner, idrettshall eller gymsal mv. Ramberg har lang tradisjon innen revy og sangkor. Det er også et allsidig tilbud innen kultur gjennom kulturskoletilbud og en rekke arrangementer og festivaler. Elijazzen, Reine Ord, Lofoten Internasjonale Kammermusikkfest er eksempler på dette.

Institusjon	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Folkebibliotek	1	1	1
Kunstgrasbaner	6	1	1
Idrettshaller	3	Gymsal	Gymsal
Basseng	4	1	1
Kino	1	1	1

Tabell 7.14 Antall anlegg knyttet til kultur og idrett. Moskenes og Flakstad har privat kinodrift.

I Vestvågøy har Lofothallen AS ansvaret for drift og normalt vedlikehold av Lekneshallen, Gravdalshallen og Lofothallen.

Det er mange utøvende kunstnere i området. For eksempel er smeden i Sund og Glashytta på Vikten kjent over hele landet og viktige som turistmagneter.

En rekke museer, som for eksempel Fiskeværmuseet på Å og Lofotr Vikingmuseum på Borg, er viktige kulturbærere og populære som turistmål.

Figurteateret i Stamsund har opparbeidet seg internasjonalt ry. Meieriet kultursenter vil bli ett regionalt senter for Vestlofoten. I tillegg arrangerer Lofoten Kulturhus i Svolvær og Lofothallen større konserter. Kommunene har kulturskoler som driver et utstrakt samarbeid.

Lofoten er også blitt kjent for sin matkultur. Først og fremst gjennom tørrfisker, men også dyktige småskalaprodusenter som baserer seg på råvarer fra fiskeri og landbruk. Flere oster fra lokale produsenter er godkjent som spesialiteter. Lofotlam har geografisk beskyttelse og tørrfisk fra Lofoten er en internasjonal spesialitet på linje med parmaskinke og champagne. Det er også mange flinke kokker i regionen som gir de besøkende en god matopplevelse.

Idrettslagene og andre organisasjoner gjør en stor innsats for å gi tilbud til barn og unge. Dette er viktig både for trivsel og for å fremme folkehelse.

Kultursektoren er viktig både som trivselsfaktor, verdiskaper og markedsfører. Sektoren har stor betydning for sysselsettingen.

7.1.10 Kommunikasjon og samferdsel

Lofoten kommune må arbeide for god fysisk og digital kommunikasjon både eksternt og internt. KVVU-Lofoten blir et viktig instrument i arbeidet med å sikre gode veier både internt i Lofoten kommune og til nabokommunene.

7.1.11 Klima og miljø

Lofoten kommune må legge nye planer for å ivareta klima og miljø på en god måte. Vestvågøy kommune har miljøvernleder. Alle kommunene har klimaplan.

7.1.12 Frivillige lag og foreninger

Frivillige lag og foreninger er viktige for lokalmiljøene og for kommunen. I en ny kommune vil satsing på disse aktørene være viktig for å motvirke unødvendig sentralisering og en følelse av maktesløshet. I Lofoten kommune må man stimulere de lokale kreftene slik at hele kommunen tas i bruk.

7.1.13 Kirker.

De tre kommunene har 8 kirkebygg og er ansvarlig for å sikre drift og vedlikehold av disse. En sammenslåing av kommunene vil gjøre det aktuelt å slå sammen administrative funksjoner, og å utnytte de samlede ressursene innen kirkesektoren på en bedre måte enn i dag.

7.2 Bygg og anlegg

Bygninger og veier medfører store vedlikeholdskostnader. Etterslep i vedlikehold fører etter hvert til behov for investeringer.

Anleggstype	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Kommunal bygningsmasse	64.053 m ²	10.000 m ²	6.500 m ²
Kommunale boliger ¹	300 stk	14 stk	37 stk
Vannledninger	159 km	13 km	6,1 km
Antall behandlingsanlegg vann	4 stk	3 stk	2 stk
Antall pumpestasjoner, vann	6 stk	3 stk	2 stk
Avløpsledning	56 km	5 km	5 km
Antall pumpestasjoner, avløp	7 stk	3 stk	6 stk
Kommunale veier	102 km	23 km	15 km

Tabell 7.15 Oversikt over kommunale anlegg. Opplysning fra kommunene. ¹ Vestvågøy Boligstiftelse har ansvaret i Vestvågøy.

7.3 Ansatte

Fordeling av de ansatte på aldersgrupper har betydning for rekruttering. Ansatte som nærmer seg pensjonsalder gir en viss fleksibilitet i forhold til omstrukturering. Samtidig kan det gi utfordringer på fagområder der det er vanskelig å rekruttere nye fagfolk.

Det er utarbeidet en rapport som blant annet omtaler rekrutteringsbehovet i kommunene. Det er bare Moskenes av de tre kommunene som har svart på spørsmålene, men rapporten gir likevel en god indikasjon på hvilke utfordringer man står overfor:

”Rekrutteringsbehovet er stort og voksende. På spørsmål om kommunene synes det er lett eller vanskelig å rekruttere til stillinger innen areal- og samfunnsplanlegging oppgir rundt 75 prosent av kommunene at de synes det er svært eller ganske vanskelig. Svarene for samfunnsplanlegging og arealplanlegging er her mer eller mindre sammenfallende. Nesten 90 prosent av kommunene ser behov for å rekruttere til stillinger innen areal -og samfunnsplanlegging i løpet av de fem nærmeste årene, både som følge av at folk slutter eller går av med pensjon, og at planutfordringene er i økende. Det estimerte årsverksbehovet basert på kommunene som har svart på undersøkelsen summerer seg til 615 de neste fem år, eller 120 årsverk pr. år. 9 av 10 bruker eksterne konsulenter. Det registreres en høy grad av konsulentavhengighet.” NIVI-rapport 2014-1

Tabell 7.16 viser at Vestvågøy og Flakstad har den største andelen av sin arbeidsstyrke i aldersgruppen over 59 år mens Moskenes har færrest under 30 år.

Det kan være nyttig å se på alderssammensetning for de ulike tjenesteområdene både i antall og alderssammensetning i en omstillingsprosess.

Kommune	Prosent av ansatte pr. aldersgruppe				
	Under 30	30 - 39	40 - 49	50 - 59	Over 59
Vestvågøy	11,7	19,7	28,8	26,4	13,4
Flakstad	7,3	16,6	37,2	24,2	14,7
Moskenes	1,8	23,7	27,7	37,3	9,5

Tabell 7.16. Prosentvis fordeling av ansatte etter aldersgruppe.

KILDE: KS sitt PAI - register pr. 01.12.13

Tabell 7.17 viser aldersfordeling i Vestvågøy kommune fordelt på tjenesteområder.

Områder	Under 40 år	40-49 år	50-59 år	Over 60 år	Totalt	Over 55 år	
						Antall	%
Strategisk ledelse/ støtteenheter	3	13	16	7	39	16	41
Utvikl/Komm/Service	25	28	35	19	107	34	32
Oppvekst	81	99	81	50	311	79	25
Helse	29	31	30	11	101	21	21
Omsorg	131	102	111	65	409	110	27
Vestvågøy Eiendomsdrift. KF	7	9	22	14	52	27	52
Alder fordelt totalt	276	282	295	166	1019	287	28

Tabell 7.17 Alderssammensetning for ansatte Vestvågøy kommune pr 31.12.2015 (hentet fra resultatdokument 2014)

7.4 Sykefravær

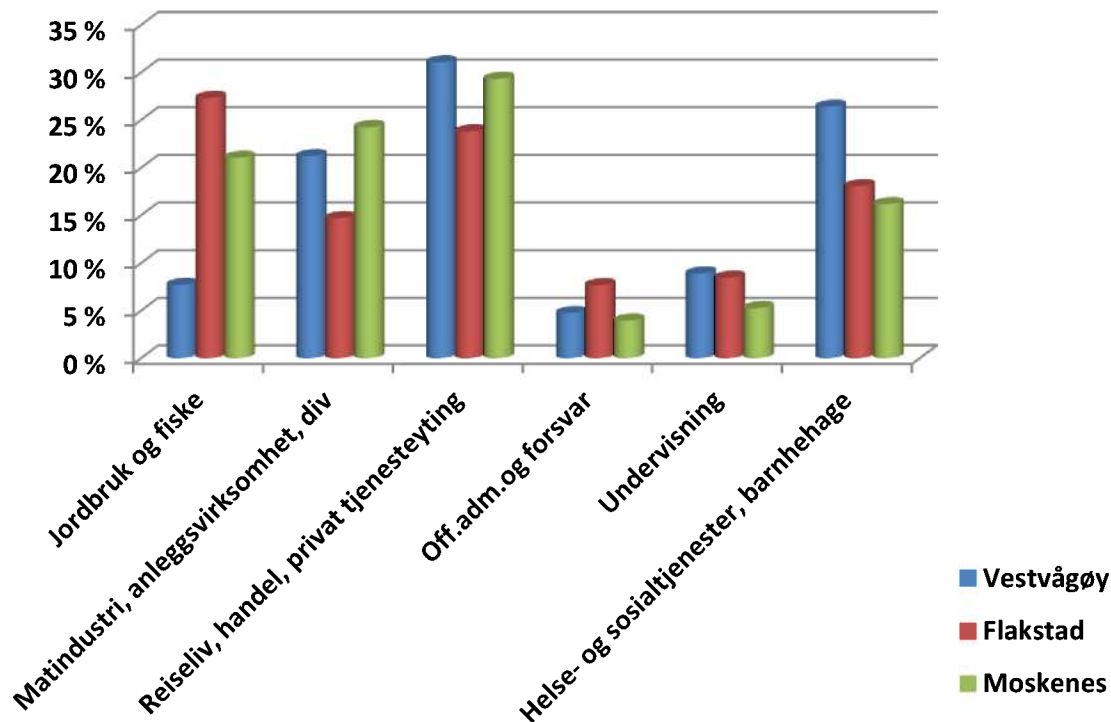
Samlet sykefravær i kommunene 2. kvart 2014 -1. kvart 2015 (12 mnd) var 12,27 % for Vestvågøy, 11,10 % for Flakstad og 6,23 % for Moskenes.

Sykefravær er en stor kostnadsfaktor. I følge tall fra NHO medfører en ukes sykefravær en kostnad for arbeidsgiver på 14.600 kr.

8 Næringsliv og arbeidsmarked

8.1 Næringsliv

Næringslivet i de tre kommunene er sammensatt. Reiseliv, handel og privat tjenesteyting er størst i Vestvågøy og Moskenes med rundt 30 % av de sysselsatte. I Flakstad utgjør disse næringene 24 % av sysselsettingen.

Figur 8.1 Prosentandel av sysselsatte fordelt på sektorer. Statistikk tilrettelagt av Vestvågøy næringsforum med basis i opplysninger fra SSB

I 2014 var det totalt 6.679 sysselsatte i de tre kommunene. Vestvågøy 5.517, Flakstad 626 og Moskenes 536.

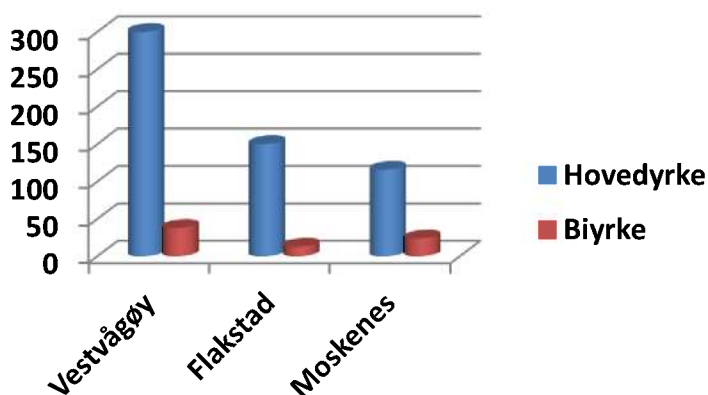
Helse- og sosialtjenester og barnehage og undervisning gjenspeiler folketallet med størst andel i Vestvågøy. Offentlig administrasjon og forsvar er størst i Flakstad med 8 %. Matindustri, anleggsvirksomhet er størst i Moskenes med 24 % og minst i Flakstad.

Fiske og landbruk gir mest sysselsetting i Flakstad med 27 % og Moskenes med 21 % mens Vestvågøy er nede i 8 %.

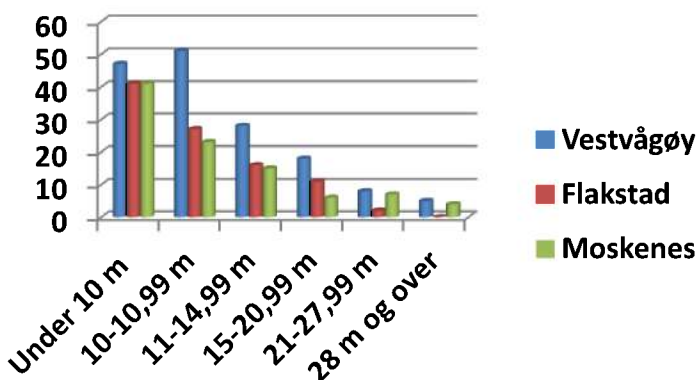
Samlet har jordbruk og fiske, matindustri og anleggsvirksomhet samt reiseliv, handel og privat tjenesteyting 60 % av sysselsettingen i Vestvågøy, 66 % i Flakstad og 75 % i Moskenes. Jordbruk og fiske er en stor kundegruppe for de tjenesteytende næringene. De har også stor betydning for turistnæringen.

8.1.1 Fiskeri og landbruk

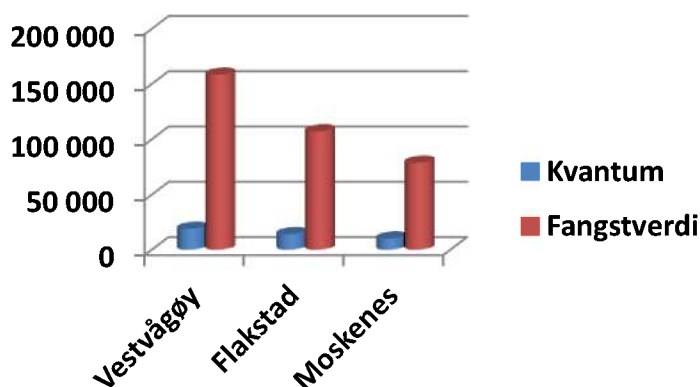
Lofoten er kjent som en av landes viktigste fiskeriregioner og Vestvågøy en av de største landbrukskommunene i Nord Norge.

Figur 8.2 Antall fiskere med hovedyrke og biyrke for 2014. KILDE: Fiskerimantallet

Figur 8.3. Antall båter innenfor ulike størrelsesgrupper i 2014. KILDE: Fiskerimantallet

Figur 8.4 Kvantum landet torskeraåstoff fra lokale fartøy i 2014 i 1000 tonn og fangstverdi i 1.000 kr. KILDE: Fiskerimantallet

Figur 8.2 viser antall fiskere i de tre kommunene fordelt på hovedyrke og biyrke. Andelen fiskere med fiske som hovedyrke i 2014 var 92 % i Flakstad og 83 % i Moskenes.

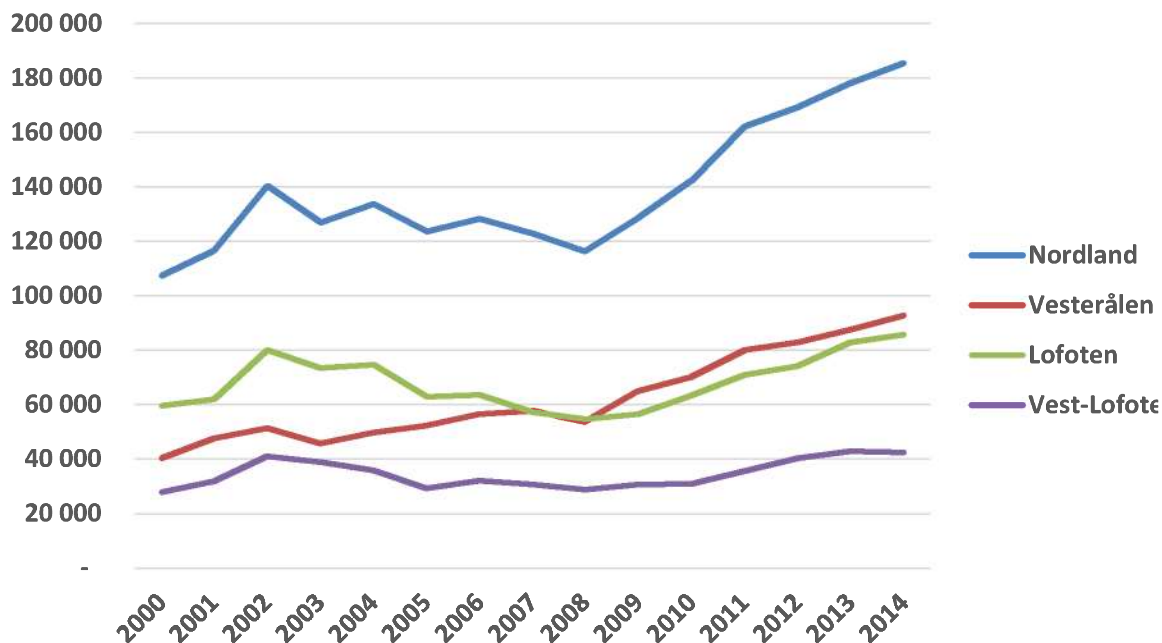
En oversikt over antall fiskefartøy i de tre kommunene viser jevn fordeling for den minste fartøygruppen (Figur 8.3). Vestvågøy har det største antallet i alle gruppene, mens Moskenes og Vestvågøy er like store på de største fartøyene.

Det finnes mye statistikk på landet fisk i Lofoten. Vi har tatt ut tallene for torsk som er landet fra egne fartøy i 2014 som eksempel (Figur 8.4).

Omkring 44 % av råstoffet er landet i Vestvågøy, 33 % i Flakstad og 23 % i Moskenes. Høyest pris pr. kg er oppnådd i Vestvågøy og lavest i Flakstad.

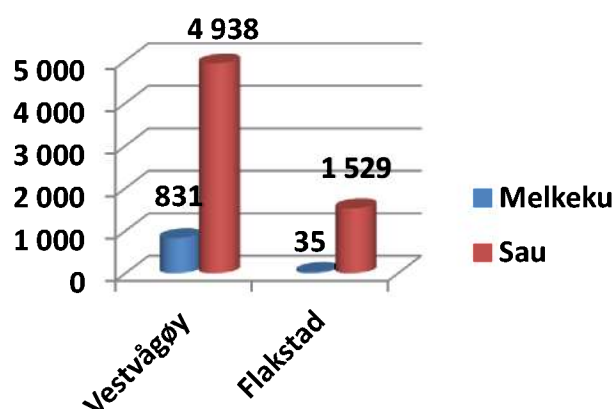
Lofoten er en betydelig fiskeri-region. Den nye kommunen vil ilandføre like stort kvantum som resten av Lofoten. Vesterålen har passert Lofoten når det gjelder landing av torsk, hyse og sei. De tre kommunen har omkring halvparten av landing av kvantumet i Lofoten (Figur 8.5). Det vil være av interesse for hele Lofoten å foreta en nærmere analyse av utviklingen som grunnlag for å sette inn tiltak for å bevare og helst styrke posisjonen som fiskeriregion.

Ut fra de tallene vi har sett på vil det være viktig å opprettholde og styrke tilbudet på landsida for å bevare en sterk lokal fiskeflåte.

Figur 8.5 Landinger av torsk, hyse og sei fra norske båter. Rund fisk. Kilde: Råfisklaget

Når det gjelder landbruksnæringen er Vestvågøy størst, men Flakstad har også en betydelig produksjon. I Moskenes er det ingen bruk i drift.

Figur 8.6 Antall melkekyr og sau i 2014. KILDE: Landbruksdirektoratet

Det er gjort vurderinger av verdiskapingen innen landbruk som viser at landbruket i Vestvågøy i 2009 stod for en verdiskaping på nær 47 millioner og i Flakstad i overkant av 4 millioner. Næringen stod for til sammen 240 årsverk i de to kommunene.

Landbruksnæringen har tilgang på økonomiske ressurser som baserer seg på landbruksareal og husdyr i hver kommune. I en ny kommune vil nåværende Flakstad og Moskenes få tilgang på en større økonomisk pott som kan brukes til å utvikle landbruket. I Moskenes er dette særlig aktuelt i Vinstadområdet.

Det er utarbeidet en omfattende rapport med tittelen "Nordlandskommunene – indikatorer for utfordringer i næringsutviklingen 2010" (Norut rapport, 2010/11). Rapporten tar for seg utviklingstrekk i de ulike kommunene og rangerer dem etter status, utvikling og framskriving av trender. Dette er ett omfattende materiale som bekrefter at Flakstad og Moskenes er mer avhengig av primærnæringene enn Vestvågøy. Her er Vestvågøy på øvre del av skalaen i Nordland for kommuner med gjennomsnittlig næringsensidighet. Flakstad og Moskenes er øverst på skalaen for kommuner i fylket med størst ensidighet i næringslivet.

8.1.2 Reiseliv

Reiselivet i Vest Lofoten er preget av moderne rorbuanlegg, med gode muligheter for kurs og konferanser. I dette område finnes mange kunstnere, kunsthåndverkere, gallerier og naturbaserte opplevelsestilbud. Etablering av Lofotr vikingmuseum har hatt stor betydning for reiselivet, og er den mest besøkte attraksjonen i regionen. Utviklingen i reiseliv i Lofoten har hatt en jevn stigning i antall besøkende de siste fem år. Det er noe variasjon i besøkstall, men netto driftsresultat for region Lofoten har vist positiv utvikling.

Sammenlignet med besøkstall og antall overnattinger med andre deler av landet, har Lofoten beholdt sin relative andel, og på noen områder økt denne. De fleste besøker Lofoten i juni, juli og august, og her har økningen vært størst. Hovedtrafikken kommer som veifarende via E10 eller RV 80 og ferga mellom Bodø og Moskenes. Antall besøkende som kommer med cruisebåter og fly er betydelig. Interessen for å besøke Lofoten i skuldersesongene er økende, og samarbeidet mellom Hurtigruten og Lofotr vikingmuseum har vært av stor betydning. Destination Lofoten har arbeidet tett opp til reiselivsaktørene, og utviklet elektronisk booking som gjør det enklere for turister å finne fram til de reisemål de ønsker å nå.

8.1.3 Annet næringsliv

Lofoten er mest kjent som en fiskeriregion, men det er ett allsidig næringsliv i området. Poseidon og Europharma har kunder over hele verden og ConseptoMed AS på Ballstad fikk nylig stor oppmerksomhet fra statsministeren som ett eksempel på en vellykket gründerbedrift.

Interessen for å utvinne olje og gass utenfor Lofoten har vært stor. Det er dannet en egen interesseforening: Love Petro som har til formål at det snarest må åpnes en petroleumsindustri basert på strenge sikkerhets- og miljøkrav i Lofoten / Vesterålen. På den andre siden står Folkeaksjonen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja, som arbeider for å hindre at de kystnære havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja åpnes for olje- eller gassvirksomhet (Nordland VI og VII, og Troms II).

I Vestvågøy har Ap programfestet konsekvensutredning. I den politiske plattformen som Ap, SV, KrF, Sp, Venstre og Miljøpartiet De Grønne skal styre etter, er partiene enige om at konsekvensutredning ikke skal være tema de neste fire årene. Flakstad og Moskenes slår fast at kommunene ikke ønsker oljevirkosomhet.

I regjeringsplattformen er det slått fast at det skal etableres en miljø- og beredskapsbase i Lofoten og Vesterålen. Alle kommunene er positiv til dette. I statsbudsjettet for 2015 har regjeringen satt av 40 millioner kroner til å utrede plassering og oppgaver. Etableringen av en miljø- og beredskapsbase har skapt både forventninger, engasjement og lokaliseringdebatt. Samferdselsdepartementet har gitt Kystverket i oppdrag å lede arbeidet med å utrede lokalisering og oppgaver. I løpet av våren 2017 vil lokaliseringen være avklart.

8.1.4 Næringslivets sårbarhet

Telemarksforskning har utarbeidet en sårbarhetsindikator for næringslivet i kommunene basert på tall fra 2011. En kommunes næringsmessige sårbarhet er i denne sammenheng målt ved å kombinere tre indikatorer – hjørnesteinsfaktor, bransjespesialisering og arbeidsmarkedsintegrasjon. En høyere verdi tilsvarer større sårbarhet (Tabell 8.1).

Det utarbeides mange indekser for å sammenligne regioner og kommuner og det er mange faktorer som skal vektet mot hverandre. Denne oversikten viser at sårbarheten er vurdert lavest for Vestvågøy og høyest for Moskenes. I og med at vi ikke har tilgang til grunnlagstallene er det ikke mulig å si noe om sårbarheten for næringslivet i den nye kommunen.

Sårbarhetsindikator	
Kommune	Verdi
Vestvågøy	11,1
Flakstad	33,0
Moskenes	40,1

Når det gjelder næringsutvikling er Flakstad inne i andre periode som omstillingskommune der Flakstad utvikling har ansvaret for dette arbeidet. Der vil være viktig å dra erfaringene fra organiseringen av dette omstillingsarbeidet inn i en ny organisering av kommunene.

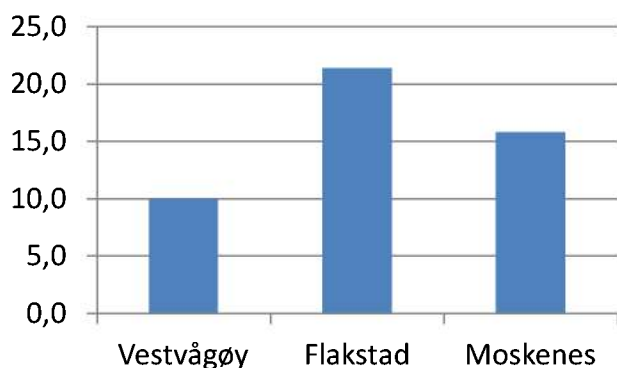
Tabell 8.1 Næringslivets sårbarhet for endringer.
KILDE: SSB/Telemarksforskning

8.2 Pendling

I det følgende er det brukt data fra SSB sin pendlerstatistikk for å vise omfanget av interntpendling i de tre kommunene. Tabell 8.2 viser omfanget av utpendling, det vil si hvor mange arbeidstakere som reiser ut av bostedskommunen til nabokommunene. Flakstad har den største utpendlingen til de to andre kommunene med 108 personer. Totalt pendler i overkant av 20 % av arbeidsstokken i Flakstad ut av kommunene. Vestvågøy har den nest største utpendling til de to andre kommunene med 89 personer. Totalt er 10 % av den yrkesaktive befolkningen utpendlere. Moskenes har størst utpendling til Vestvågøy og totalt 59 personer til de to nabokommunene. Totalt er i overkant av 15 % av arbeidsstyrken utpendlere (Tabell 5.3 og figur 5.6).

Bosteds-kommune	Arbeidssted			
	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes	Vågan
Vestvågøy		71	18	117
Flakstad	104		4	14
Moskenes	46	13		17
Vågan	149	18	4	

Tabell 8.2 Utpendling. Bostedskommune til venstre. Kilde: SSB, KOSTRA 2014.
<https://www.ssb.no/statistikkbanken>

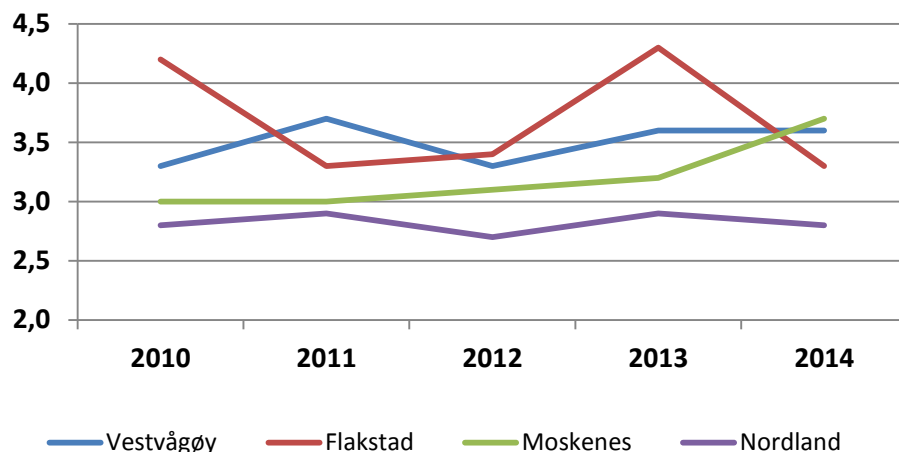

Figur 8.7 Andel av befolkning 20 - 66 år som pendler ut av kommunen. KILDE: SSB. KOSTRA 2014.

Statistikken viser at det er 31 personer som pendler fra Flakstad og Moskenes til Vågan og 22 som pendler andre veien (Tabell 8.2). Totalt er det en overvekt av pendlere fra Vågan til Vest-Lofoten. Dagens reiseavstand og veistandard er med andre ord ikke til hinder for interntpendling i hele Lofoten. En annen sak er at dette er faktorer som kan begrense omfanget av slik pendling.

8.3 Arbeidsledighet

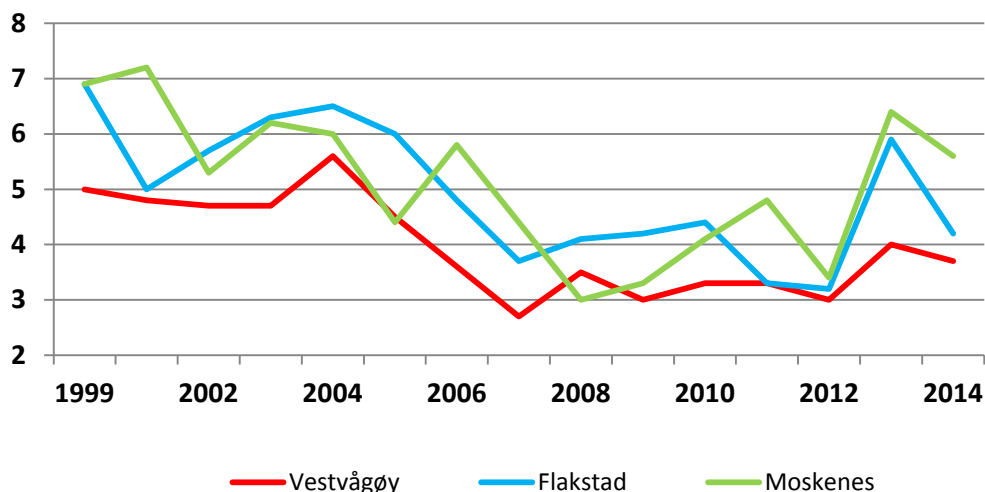
Arbeidsledigheten er en indikator på hvor godt forholden er for næringslivet. Statistikk fra NAV viser at ledigheten varierer mye. Nordland har litt lavere ledighet enn de tre kommunene.

Figur 8.8 Arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken. KILDE: NAV

De siste fire årene har Vestvågøy minst variasjon og Flakstad størst. Ledigheten i Moskenes har vært lavest i perioden frem til 2014 da Flakstad lå lavest. Foreløpige tall fra 2015 viser en ledighet på 5,2 % for Flakstad og Moskenes og 5,3 % for Vestvågøy.

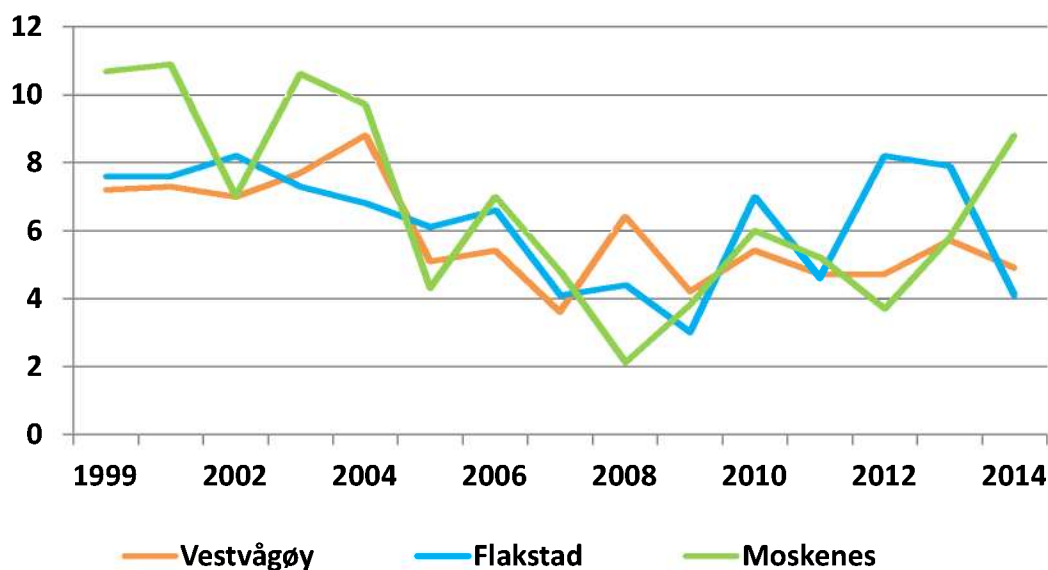
Arbeidsledigheten varierer både over flere år og gjennom året (Figur 8.9). En sammenstilling av registrert ledighet i desember fra 1999 til 2014 viser at ledigheten i Flakstad og Moskenes generelt ligger noe høyere enn i Vestvågøy og at det var en markert nedgang i perioden 2004 til 2007.

Figur 8.9. Registrerte arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken - 15-74 år i desember. KILDE: Tabell 10540, SSB

Det er også forskjell i ungdomsledigheten. I desember 2014 var den lavest i Flakstad og høyest i Moskenes. Ungdomsledigheten har over år hatt størst utslag i Moskenes og minst i Flakstad og

Vestvågøy. Dette har endret seg de siste årene (Figur 8.10). Det kan være interessant å se på hvilke utslag det gir at færre ungdommer i Flakstad går direkte over fra ungdomsskolen til videregående.

Figur 8.10 Registrerte arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken 15-29 år i desember.
KILDE: Tabell 10540, SSB

8.4 Økonomi – Status

Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommuner har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler, i prosent av brutto driftsinntektene for samme kommune.

8.4.1 Netto driftsresultat og netto lånegjeld

Kommune	Brutto omsetning millioner kr.	Netto driftsresultat millioner kr.	Resultat i %	Netto lånegjeld	
				Mill. kr	% av brutto inntekt
Vestvågøy	852	7,1	0,82		61,4
Flakstad	124	0,8	0,64		56,5
Moskenes	102	-2,9	-2,84		137,82

Tabell 8.3 Netto driftsresultat og netto lånegjeld i prosent av brutto inntekter. 2014.
KILDE: SSB, tabell 04901.

Netto driftsresultat er et mål på hvor mye kommunene sitter igjen med av driftsinntekter etter at driftsutgifter og netto renter og avdrag er betalt. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter er en indikator på hvor stor andel av de tilgjengelige driftsinntektene kommunene kan disponere til avsetninger og egenfinansiering av investeringer.

8.4.2 Driftsinntekter.

Driftsinntektene er summen av skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd til løpende drift og gebyrer/salgs- og leieinntekter.

Kommune	Pr. innbygger	Totalt 1.000 kr	Andel av driftsinntektene	
			Rammetilskudd	Skatt på inntekt og formue
Vestvågøy	72	801 062	32	19
Flakstad	91	123 903	45	19
Moskenes	97	103 325	45	22
Samlet	78	1 028 290		

Tabell 8.4 Driftsinntekter i 1.000 kr og andel av driftsinntekter fordelt på rammetilskudd og skatt, 2014. Kilde: SSB, Tabell 06398.

Tabell 8.4 viser økende inntekt pr. innbygger utover i Lofoten. Dette skyldes i hovedsak småkommunetilskuddet i inntektssystemet. Den største forskjellen er mellom Vestvågøy og de to andre kommunene. Skatt på inntekt og formue er noe større i Moskenes enn i de to andre kommunene, men har mindre betydning enn rammetilskuddet.

8.4.3 Fondsbeholdning.

Kommunenes disposisjonsfond er kommunenes økonomiske reserve. Tabell 8.5 viser at ingen av kommunene har store fondsreserver. Moskenes har negativ balanse på denne posten

Kommune	Totalt 1.000 kr	
	2013	2014
Vestvågøy	1 274	1 253
Flakstad	70	70
Moskenes	-757	-642
Samlet	587	681

Tabell 8.5 Fondsbeholdning i 1.000 kr.
Kilde: SSB, tabell 04947

8.4.4 Akkumulert underskudd

Tabell 8.6 viser at alle kommunene har et akkumulert underskudd. Ved en sammenslåing blir underskuddet summert, men det blir flere innbyggere å dele på.

Kommune	Pr. inn-bygger	Totalt 1.000 kr
Vestvågøy	-2	24 839
Flakstad	-13	18 538
Moskenes	-18	19 193
Samlet	-5	62 337

Tabell 8.6 Akkumulert underskudd i 1.000 kr, 2014.
Kilde: SSB. tabell 04681

8.4.5 Eiendomsskatt og gebyrer.

En sammenslått kommune kan ikke praktisere utskrivning av eiendomsskatt lik «summen av» de gamle kommunenes praksis.

Kommune	Grunnlag	Forskjeller i kommunen	Sats 2015
Vestvågøy	Takst.	Ulike takstsoner.	7 ‰
Flakstad	Takst.	Nei	6 ‰
Moskenes	Formuesgrunnet bolig, takst på all annen eiendom.	Nei	4 ‰

Tabell 8.7 Eiendomsskatt. Kilde: Kommunene.

Vestvågøy skriver ut full eiendomsskatt med 7 ‰, Flakstad har 6 ‰ og Moskenes 4 ‰. Flakstad og Moskenes har planer om å øke eiendomsskatten. Det er noe ulik innretning på beregning av grunnlaget. Vestvågøy er delt inn i ulike takstsoner, Flakstad har

likt takseringsgrunnlag over hele kommunen ut fra areal og samme taksering for næring og bolig, mens Moskenes går ut fra formuesgrunnet på bolig og taksering av all annen eiendom (Tabell 8.7).

8.4.6 Gebyrer for kommunale tjenester.

Prissettingen av tjenestene varierer noe mellom kommunene, og satsene må bli harmonisert i en ny kommune. Foreldrebetaling i barnehagene er lik mellom kommunene, som følge av innføring av makspris på foreldrebetaling.

Beregning av gebyrene for vann og avløp baserer seg på ulike løsninger. Vestvågøy har en abonnementsavgift beregnet ut fra dimensjon på vanninntak og ett forbrugsgebyr basert på beregnet forbruk. Abonent kan få installert vannmåler for å betale for reelt forbruk. Avløpsmengde regnes lik inntaksmengde. I Flakstad beregnes tilknytningsavgift og forbrugsgebyr ut fra grunnflate. I Moskenes er tilknytningsavgiften beregnet pr. m² grunnflate, mens forbruk har en fast sats. På septiktømming er satsen de samme for alle kommunene. Denne ordningen administreres av Lofoten Avfallselskap.

Tabell 8.8 gir en oversikt for de vanligste satsene og viser at det er behov for samordning dersom kommunen slår seg sammen.

Tjeneste	Vestvågøy	Flakstad	Moskenes
Årsgebyr avløp	1 106 kr/år	2 139 kr/år. > 60 m ²	3 209 kr/år
	6,33 kr pr. m ³	3 942 kr/år. 60 - 120 m ²	
Tilknytningsgebyr avløp	1 559 kr	19 248 kr. > 60 m ²	31,10 kr/m ²
		29 770 kr. 60 - 120 m ²	
Årsgebyr for septiktømming	1 048 kr/år	1 048 kr/år	1 048 kr/år
Årsgebyr for vannforsyning	1 464 kr/år	3 571 kr/år. > 60 m ²	4 430 kr/år
	6,22 kr pr. m ³	6 643 kr/år. 60 - 120 m ²	
Tilknytningsgebyr vann	3 796 kr	19 248 kr/år. > 60 m ²	193,40 kr/m ²
		29 770 kr/år. 60 - 120 m ²	

Tabell 8.8 De vanligste gebyrsatsene for vann og avløp. Det er flere satser for større forbruk. Alle satser inkl. mva. Opplysning fra kommunene.

I og med at vann og avløp skal drives etter selvkost vil avgiftene variere etter hvor store de totale kostnadene til investering og drift er. Det er realistisk å regne med at satsene blir noe lavere i en felles kommune, særlig for Flakstad og Moskenes, på grunn av at det blir flere abonnenter å dele regningen på. Samtidig står man overfor store investeringer innen vann og avløp i hele området.

Bilde 5. Sørvågen skole med basseng og gymsal. FOTO: Kommunens hjemmeside.

8.5 Demokrati

Endringer i kommunestrukturen vil også påvirke det lokalpolitiske arbeidet. For Lofoten kommunealternativet er antall stemmeberettigede i Vestvågøy betydelig større enn for de to andre kommunene. Dette kan bli et demokratisk problem i en ny storkommune, og man må regne med at det tar tid før en ny kommunestruktur setter seg.

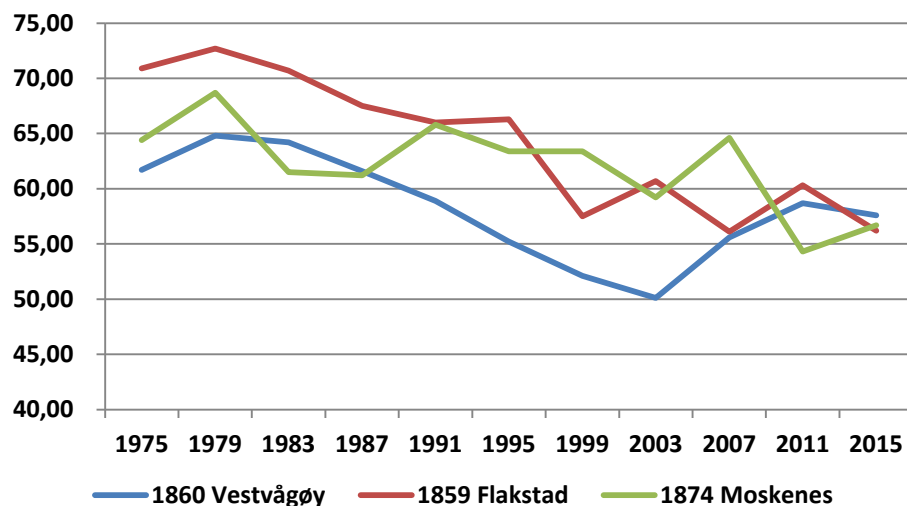
Tabell 8.9 viser at det politiske landskapet i kommunene er svært variert. I Vestvågøy er det nå bare reine partilister, mens man frem til valget i 2007 hadde den uavhengige Vestvågøylista.

I de politiske partiene vil det være mulig å påvirke representasjon gjennom valglistene og medlemsmøter. I den grad partiene ikke klarer å fange opp misnøye med representasjon vil bygdelister og felleslister fortsatt være en åpning for å få representasjon i styrende organer. En sterk sentraliserende politikk kan gi grunnlag for at ytterkanter i de tre kommunen finner sammen i egne valglistor med stor mulighet til å vinne frem. Man må forutsette at det politiske system fungerer og at interessene til alle innbyggerne ivaretas på en god måte.

Kommune	Vestvågøy		Flakstad		Moskenes	
	K.styre	F.m.sk	K.styre	F.m.sk	K.styre	F.m.sk
Ap	11 ☆	2	2 ☆	1	3	1
Sp	5	1	5	2	0	0
Sv	2	1			1	1
FrP	3	0				
V	1	0				
H	8	2			2	1
Krf	2	1				
Mdg	1	0	1	1		
De Kristne	0	0				
Moskenes fellesliste					2	1
Bygdelista i Moskenes					3 ☆	1
Flakstad distriktsliste			3	1		

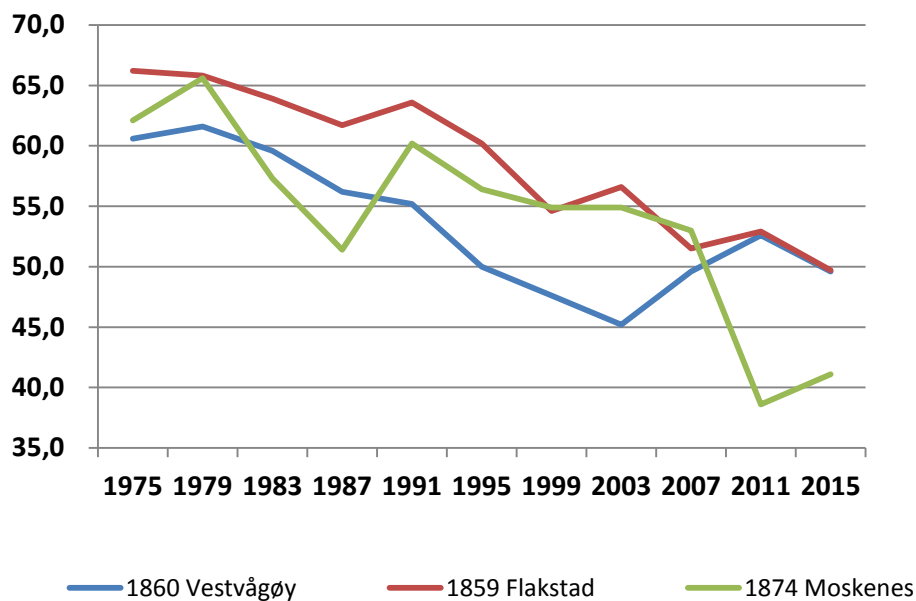
Tabell 8.9 Valglistor og sammensetning av formannskap for valgperioden 2015-2019. Ordførers parti markert med stjerne. Tallet 0 viser at det er stilt liste, men at partiet ikke fikk representasjon.

Valgdeltakelsen i samtlige kommuner viste en jevn nedgang fra mellom 65 og 70 % i 1979 til laveste deltakelse i Vestvågøy i 2003 med 50 % (Figur 8.11). Etter dette steg valgdeltakelsen i Flakstad og Vestvågøy til 2011 og har flatet ut i underkant av 60 %. I Moskenes var valgdeltakelsene høyest i 2007 og falt deretter til 54,3 % i 2011. I 2015 økte valgdeltakelsen i Moskenes, mens den sank i Vestvågøy (Figur 8.11).

Figur 8.11 Valgdeltakelse kommunvalg 1975 – 2015. KILDE: SSB og KMD.

Deltakelsen ved fylkestingsvalget viser samme tendens som for kommunevalget og jevnt over noe lavere valgdeltakelse en i kommunevalget (Figur 8.12).

Figur 8.12 Valgdeltakelse fylkestingsvalg 1975 – 2011. KILDE: SSB og KD

En måte å sikre lokal forankring og deltakelse i demokratiske prosesser og styring er å etablere "bygdeutvalg" eller "utviklingslag" etter modell fra hhv. Bodø og Tromsø.

I Bodø har man fire kommunedelsutvalg for Kjerringøy, Tverrlandet, Saltstraumen og Skjerstad.

Utvalgene består av 7 medlemmer som velges for fire år av gangen, og valget skjer samtidig som kommunevalget.

Kommunedelsutvalgene er et initierende og rådgivende organ. Formålet med utvalgene er å ivareta og fremme lokalområdets interesser overfor kommunens politiske organer.

En viktig oppgave er å utarbeide strategier og fremme forslag til utvikling av lokalmiljøet på områder som bosetting, oppvekstmiljø, helse, omsorg, arealdisponering, kommunikasjon, service, sysselsetting, næringsutvikling og øvrige områder av interesse for lokalbefolkningen.

Plansaker og andre saker som spesielt berører lokalutvalgets område skal sendes til lokalutvalget for uttalelse/medvirkning.

Hvert kommunedelsutvalg har en ansatt nærmiljøleder i 50 % stilling som hører inn under politisk sekretariat. Nærmiljølederen er sekretær for kommunedelsutvalget, og skal være bindeledd mellom utvalget og kommunens øvrige administrasjon. Nærmiljølederne har en viktig rolle som initiativtaker, tilrettelegger og oppfølger for kommunedelsutvalgets arbeid.

KILDE: <http://bodo.kommune.no/kommunedelsutvalg/category3629.html>

Utviklingslagene i Tromsø har som formål er å arbeide for kulturell, sosial og næringsmessig utvikling av bygda. Laget skal representere flertallet i bygda og være et kontaktorgan mellom bygda og kommunens politiske og administrative ledelse. Utviklingslaget skal delta i saksbehandlingen og være en høringsinstans i saker av betydning for lokalsamfunnet.

Utviklingslaget skal, i samarbeid med kommunen, arbeide for:

- å bidra til styrket service i sitt geografiske område.
- å fremme et godt og aktivt miljø, samt å arbeide for trivselsfremmende tiltak som kan bidra til å sikre bosettinga i bygda.
- å stimulere til næringsutvikling i bygda, gjennom å hjelpe etablerere og ellers legge tilrette for bedre utnyttelse av lokale ressurser og muligheter.
- at bygdas unike natur blir tatt vare på og benyttet på best mulig måte.
- å iverksette andre tiltak for bygdeutvikling som utviklingslaget finner ønskelig.

KILDE: <http://www.tromso.kommune.no/utviklingslag.122526.no.html>

I 2012 fikk lagene et tilskudd som varierte fra kr 19.000,- til kr 34.000,- avhengig av antall innbyggere. <http://distriktssenteret.no/2012/01/26/utviklingslagene-tromso/>

9 Formalia

9.1 Navn på ny kommune

En kommune sammenslått av to eller flere i prosjektet søker om å bruke Lofoten kommune som navn

Mandat for utredning av kommunereform, februar 2015.

9.2 Kommunevåpen

Kommunevåpen kan avklares senere, evt. som innbygger konkurranse.

Prosjekteierne ser den historiske-, kulturelle- og merkevareverdi som ligger i regionen, og er knyttet til navnet Lofoten

Mandat for utredning av kommunereform, februar 2015.

9.3 Kommunesenter

Det ligger utenfor denne utredningen å definere hvorvidt det skal velges ett kommunesenter. Det er mulig å spre funksjonene til flere steder.

Bilde 6. Foto: Kjersti Isdal.

10 Lokalisering av fellesadministrative funksjoner

En av de forventede gevinstene ved en kommunesammenslåing ligger i å effektivisere tjenesteproduksjonen. Selv om administrative oppgaver og annen tjenesteproduksjon i dag utnytter tilgjengelige ressurser fullt ut, vil det være mulig å hente inn gevinster gjennom endringer i organisering og å begrense antall oppgaver som den enkelte har ansvar for. Dette gjelder særlig arbeidsområder der ansatte i dag må ta ansvar for mange oppgaver. Den største gevinsten ligger sannsynligvis i å samle sentrale oppgaver. Disse må ikke nødvendigvis ligge på samme sted, men ha en leder. Neste alternativ er å definere oppgaver som kan plasseres hvor som helst. Etter hvert er dette gjort innen mange offentlige virksomheter der post, regnskap, innkreving, sentralbordtjenester mv. er plassert rundt om i landet.

Det er viktig at lokalisering av tjenester er nøye gjennomtenkt. For å få til ett stabilt og godt arbeidsmiljø må de ansatte være del av fellesskapet selv om de har kontorplassering utenfor hovedadministrasjonen. Plasseringen av ansvar må være reell og med klart definerte oppgaver og ansvar.

Her kan man også hente erfaringer fra andre kommuner. For eksempel har nærmiljølederne i Bodø kontorplass i Saltstraumen nærmiljøkontor som betjener Saltstraumen og Tverrlandet, Skjerstad nærmiljøsender og servicetorg og Kjerringøy nærmiljøsender. Landbrukskontoret i kommunen har avdeling i Skjerstad, mens jordbrukssjefen har kontorsted i rådhuset.

KILDE: <http://bodo.kommune.no/sok/category14.html?q=Kommunedelsutvalg> .

11 Politisk og administrativ organisering

11.1 Målsettinger for politisk organisering

Det er naturlig å videreføre formannskapsmodellen i ny kommune fordi Lofoten kommune blir for liten for en parlamentarisk modell.

Størrelsen på kommunestyret må vurderes ut fra økonomi og representativitet. I dagens kommuner har kommunestyrene til sammen 55 representanter etter at de ble redusert i forbindelse med valget i 2015.

Vestvågøy og Flakstad har ordfører ansatt i full stilling. I Moskenes er stillingsandelen 80 % og den er vedtatt økt til 100 % fra og med 2016.

Det er viktig at de politiske partiene tar hensyn til en sammenslåing i sitt arbeid og særlig i forbindelse med oppsett av valglister.

11.2 Målsettinger for administrasjonen

Kommuneadministrasjonen består av ansatte som er tildelt definerte oppgaver innen ulike tjenesteområder og med rådmannen som øverste leder. Innenfor kommunal sektor er *administrative ledere definert til å være ledere som har både økonomiske og administrative fullmakter. For å bli definert som administrativ leder, må disse fullmaktene minst omfatte klart definerte økonomiske og administrative fullmakter. Fra Veiledning til regnskapsrapporteringen i Kostra.*

Samordning av administrative funksjoner og øvrige tjenester forventes å gi en effektiviseringsgevinst. Det er særlig planlegging og saksbehandling som kan samordnes og koordineres. Hvordan man skal løse dette blir en sentral oppgave før en sammenslåing blir vedtatt. En del utøvende tjenester må ligge i de gamle kommunesentrene. Det samme gjelder andre tjenester der næringsliv og befolkning har behov for mye kontakt med kommuneadministrasjonen.

Utvikling av datateknologi og bedre veistandard fører til at avstandsulempene blir redusert. Stadig mer av kontakten mellom kommune og innbyggere foregår elektronisk. Det er viktig å gjennomføre en prosess for å avgjøre hvilke tjenester som kan sentraliseres til rådhuset og hvilke som skal legges til de gamle kommunesentrene eller andre steder i den nye kommunen.

De tre kommunene har ulike administrative systemer og man må regne med at en samordning vil gi økt effektivitet og muligheter for innsparing. En samordning er også avgjørende for å kunne ha en desentralisert struktur innen administrasjonen. Prosjektet "Saman for betre kommuner" har kartlagt en del flaskehalsar og disse kan brukes som grunnlag i en samordnings- og effektiviseringsprosess (Se boks)

Erfaring fra prosjektet ”Saman for betre kommuner”, Richard Sandnes.

Det er behov for å utvikle felles elektroniske fagsystemer i kommunene. Dagens systemer er ikke kompatible, og dette er et hinder for å utvikle tjenester og effektivisere tjenesten kommunene i mellom. Dette fører til at tjenester stopper opp. For eksempel er personbehandlingssystemene forskjellige. Regnskapsprogrammene er på plass men utfakturerings-systemene er forskjellige. Et annet område er forvaltning, drift og vedlikehold. Behov for felles handtering av VA. Tekniske tjeneste kan på den måten bli mer effektivt forvaltet Det må være operative uteseksjoner ute i de enkelte områder der folk bor, men driftes fra sentralenheten. Et felles havnevesen med ansvar for drift og innkreving av avgift vil gi stor besparelse ved å bruke et felles system. Stort potensial i forbedring av hjemmesiden og bruke den i sammenheng med de andre tjenester kommunen skal tilby. Kulturskolen har et godt samarbeid i dag fra Vestvågøy og vestover. Kommuneplanarbeidet hadde planforum under arbeidet med verdensarven, men har nå stoppet opp. Internkommunikasjon har avgjørende betydning for utvikling av tjenester og utvikling i regionen.

Bilde 7. Fra fiskerihavna på Ballstad. Foto: Kjersti Isdal.

12 Interkommunale samarbeidsordninger

NIVI har foretatt en grundig analyse av interkommunalt samarbeid i Nordland fylke i 2014. Etter den tid har det skjedd en del endringer.

Kommunale tjenester eller der kommunen har ansvar for tjenestene	Næring, kultur og utvikling
Lofoten Avfallsselskap IKS (LAS)	Lofotkraft AS
Lofoten brann og redningsvesen (Vestlofoten)	Destination Lofoten AS
Lofoten Interkommunale Legevakt (Vestlofoten)	Lofoten Industri AS
Felles barnevern Flakstad, Moskenes som ledes fra Flakstad	Lofoten friluftsråd
IUA Lofoten og Vesterålen - beredskap mot akutt forurensning	Lofotvei AS
Kommunerevisjonen i Lofoten	Sceneinstruktør Lofoten
PPT Vestlofoten	Museumssamarbeid mellom Moskenes og Vestvågøy i Museum Nord
Plansamarbeid Moskenes-Vestvågøy	
IKT samarbeid Lofoten	
Geodatasamarbeid Lofoten (Vestvågøy utenfor)	Lofoten Cruisennettverk
Kontrollutvalgssekretariatet i Lofoten	Lofoten Mat
RKK Lofoten	Oppfølgingstjenesten og karrieresenteret
Felles kirkeverge og diakon for Flakstad og Moskenes	
Vannregionsamarbeidet	
Felles skogbrukstj. og SMIL-forvaltning i Vesterålen-Lofoten	
Lofoten veterinærvaktdistrikt	

Tabell 8.2. Områder med interkommunalt samarbeid.

Det er samarbeid om øyeblikkelig hjelp tilbud for Flakstad, Moskenes og Vestvågøy kommune, med Vestvågøy som vertskommune. Tilbudet er samlokalisert med kommunalt sykehjem som ligger vegg i vegg med Nordlandssykehuset Lofoten, og i nær tilknytning til felles legevakt for de samme kommunene.

Moskenes og Flakstad har samarbeidet for å få etablert Lofotodden Nasjonalpark.

Interkommunale samarbeid gir muligheten til å styrke fagmiljøene og heve kvaliteten på tjeneste- og forvaltningsoppgaver på en mer effektiv måte enn det den enkelte kommune er i stand til å klare på egen hånd. De fleste oppgavene som er lovpålagte vil kunne løses i den nye kommunen. Når det gjelder avfallshåndtering, kraftforsyning og næring og kultur er det naturlig å fortsette eksisterende samarbeid.

13 Oppsummering og videre prosess

Det er komplisert å beregne de økonomiske effektene av en sammenslåing. Som rapporten viser er det store forskjeller i utgifter pr. innbygger på sektorer som skole- og barnehage. Likevel er det vanskelig å påvise klare sammenhenger mellom utgifter og kvalitet. Det vil være mulig å sette opp regnestykker som viser potensialet i innsparing gitt at man bruker tall for lavest kostnad pr. bruker. For å få ett godt grunnlag for slike vurderinger må man trekke inn kommunenes fagfolk på området i analysen.

13.1 Økonomiske stimuleringsordninger - kommunealternativet Lofoten.

Kommunenes sentralforbund (KS) har laget ett regneark som kan brukes til å gjøre beregninger. www.ks.no/link/5fd2c7539b1b4ca486ae0883b281333c.aspx?id=11575

Villy Angelsen i Vestvågøy kommune har foretatt beregninger basert på dette oppsettet og opplysninger fra statsbudsjettet 2015.

Lofoten kommunealternativet vil få dekket engangskostnader med 30 millioner i tillegg til reformstøtte på 5 mill. Engangskostnader er et gitt beløp for å dekke kostnader ved en kommunesammenslåing. Eksempler på engangskostnader er lønn og drift av felles folkevalgt nemnd, lønn til prosjektleder (eventuell prosjektmedlemmer/hovedtillitsvalgt), involvering av innbyggerne, tiltak for felles kultur, harmonisering av IKT, tilrettelegging av servicekontor m.m. Reformstøtten er et engangsbeløp som den nye kommunen får til fri benyttelse på tidspunktet kommunen slår seg sammen. Beløpet er basert på antall innbyggere i den sammenslåtte kommunen.

De første 15 årene etter sammenslåingen gir en årlig økning i rammetilskuddet på ca. 0,8 millioner kroner.

Inndelingstilskuddet er på kr 36.624 kr pr. år i 15 år. Etter dette blir det redusert med 1/5 hvert år de neste 5 årene. Etter 20 år vil kommunene få **35 844 kr mindre** enn dagens nivå. Hva man ville fått om 20 år avhenger i stor grad av den økonomiske utviklingen og inntektsfordelingssystemet.

*I perioden 2014-2028 vil den nye kommunen ha mottatt **84.948 mill. kr mer** enn de selvstendige kommunene vil få i sum.*

Det er usikkerhet knyttet til disse beregningene. KS sin beregningsmodell tar hensyn til at mange andre kommuner også er i prosess. En reduksjon i antall kommuner vil gi utsalg i selve fordelingsmodellen.

De kommunene som nå slår seg sammen sikrer seg økonomisk forutsigbarhet i 15-20 år framover. Uansett hvilke endringer som gjøres i inntektssystemet, så er de gjennom inndelingstilskuddet sikret at de får inntektsnivå som før sammenslåing. Dette er årsaken til at en del store kommuner er veldig interessert i å slå seg sammen. Da har de forutsigbarhet og mulighet til å bruke de ekstra midlene til omstilling.

Brutto inntekter for de tre kommunene er på over 1.100 mill. i dag. En effektivisering på 1% i drift gir 11 mill. i økt økonomisk handlefrihet pr år.

13.2 Kartlegging av opplevd rolleoppfylling

Ekspertutvalget som har arbeidet med å vurdere og foreslå ansvarsoverføring til større kommuner, har laget en oversikt for å vise hvilke roller de skal fylle. For hver rolle har man definert hvilke samfunnsmessige hensyn som skal ivaretas og kriterier som må oppfylles for å fylle dem. **Sluttrapport fra ekspertutvalg. Desember 2014.**

Det kan være interessant å gjennomføre en undersøkelse blant politikere, i administrasjonen, på ulike tjenesteområder og på folkemøter for å få ett bilde av opplevd måloppnåelse på ett utvalg av disse kriteriene. De mest aktuelle er uthevet i tabellene.

13.2.1 Rollen som tjenesteyter:

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Valgfrihet Statlig rammestyring

13.2.2 Rollen som samfunnsutvikler:

Denne rollen omfatter blant annet tilrettelegging for næringsutvikling. Lofoten næringsforum gjennomførte en undersøkelse i 2014 der man spurte hva bedrifter mente om kommunestruktur i Lofoten. Av nesten 100 svar mente 51% at Lofoten bør være en felles kommune og 21% mente Lofoten bør deles i en vestlig del og en østlig del (der Vågan og deler av Vesterålen inngår). Det vil være interessant å kartlegge hva næringslivet i de tre kommunene mener om en sammenslåing og hvilke forventninger man har til den nye kommunen.

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn. Tilrettelegging for positiv utvikling i lokal-samfunnet og storsamfunnet.	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse

13.2.3 Rollen som myndighetsutøver:

Rettsikkerhet berører innbyggernes rettigheter når det gjelder kommunens tilbud og at alle innbyggere og næringslivet får korrekt behandling av sine saker. Dersom kommunen ikke gir de nødvendige tilbud kan den få erstatningsansvar.

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse

Momenter knyttet til risikoen ved manglende juridisk kompetanse

Vi har fått innspill fra fylkesmannen på hva rollen som myndighetsutøver medfører, og hvorfor det er viktig at kommunene har tilgang på juridisk kompetanse. Oppgavene blir mer kompliserte og regelverk og lovverk mer omfattende. Befolkningens kunnskap om lovverket og bruk av advokater øker og dette setter strengere krav til korrekt saksbehandling.

- En kommune er et komplisert rettssubjekt og har omfattende oppgaver som er vanskelige å mestre uten den rette kunnskapen.
- Mangelfull kompetanse i saksbehandlingen kan føre til at innholdet i vedtaket ikke holder mål i forhold til faglige og juridiske standarder, noe som kan utgjøre en risiko, særlig hvis kompetansen trekkes inn for sent
- Lovgivningen går stadig i retning av individuelle rettigheter, og det juridiske aspektet griper inn på mange områder.
- Innbyggere er stadig mer bevisst på sine rettigheter, og bruker derfor mulighetene de har til å klage når de mener noe har gått galt for seg. Noen ganger gjelder det saksbehandling, andre ganger lovtolkning og lovforståelse.
- Mange av dem som er anklaget for å ha bygget ulovlig skaffer seg egne advokater. Da er det viktig for kommunen å ha juridisk kompetanse som kan sørge for at saksbehandlingen blir riktig, og at rettssikkerheten blir ivaretatt.
- Mange av de såkalte særlovene som kommunene arbeider etter, slik som plan- og bygningsloven, folkehelseloven, helse- og omsorgstjenesteloven og ikke minst barnevernloven krever at kommunen har tilgang på juridisk kompetanse som forstår lovene og lovenes intensjoner.
- I de fleste kommunene her i landet er kommunen den største arbeidsplassen, og det vil alltid oppstå en del arbeidsrettslige spørsmål. Da er det avgjørende at det er en jurist i huset som kan ta tak i problemene før de blir for store.
- Juristene spiller også en viktig rolle som rådgivere for lokalpolitikere. I kommunen får de innblikk i hvilket handlingsrom rettsvesenet har og hvor grensene mellom jus og politikk går. Det siste er et vanskelig spørsmål og altfor lite debattert i norsk forvaltning.
- Habilitet; i små kommuner innehar ofte politikere også andre sentrale stillinger i lokalsamfunnet, noe som kan gjøre det vanskelig å skille roller og gjør det ekstra viktig at fokus settes på regler og prinsipper snarere enn personer.
- Kommuner bør i større grad ha jurister i eget hus i stedet for å leie inn kostbar ekstern hjelp. Det dreier seg om å forebygge, slik at saker ikke kommer feil ut, noe som kan bli kostbart. En rettssak kommer fort opp i summer som kan dekke en juriststilling i halvannet år.
- Ofte er det ikke nok relevant juridisk arbeid i én liten kommune. Da blir det heller ikke en interessant arbeidsplass for jurister, og det blir vanskelig å rekruttere.
- Dessuten kan vi ikke glemme det økonomiske aspektet. Eks; På grunn av EØS-avtalen er kommunene i dag underlagt et strengt lovverk. Små feil kan koste kommunene millionbeløp i bøter og erstatning.

13.2.4 Rollen som demokratisk arena:

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

Når det gjelder denne rollen vil det være naturlig å utfordre partier og lokale lister for å få svar på hvordan politikerne kan sikre demokratisk deltakelse.

13.3 Videre prosess

Første milepæl i arbeidet er vedtak i kommunestyrene om å gå videre med en intensjon om sammenslåing. Deretter må det utarbeides ett intensjonsgrunnlag der man analyserer økonomiske, administrative og politiske sider ved en sammenslåing.

Det må gjennomføres en prosess som sikrer forankring i befolkning, politisk miljø og blant de ansatte i kommunene.

Sak må legges frem for kommunestyret våren 2016 og endelig vedtak må være gjort innen 01. juli 2016 dersom man skal få full nytte av den økonomiske stimulans fra regjeringen.

13.4 Oppsummering

Faktagrunnlaget bygger på tilgjengelige opplysninger fra SSB og innsamlede data fra kommunene. I denne oppsummeringen er noen av hovedpunktene presentert.

Lofoten kommune vil ha ett totalareal på 722 km² og 13.576 innbyggere. I følge SSB's fremskrivninger etter middelalternativt vil de tre kommunene ha en befolkning på 15.000 i 2040. Avstanden mellom Leknes og Reine er på 56 km. Siden Lofoten strekker seg ut i lengderetning vil det være lite å hente på strukturelle endringer på stedbundne tjenester så lenge nærhetsprinsippet gjelder. Ny teknologi gjør det mulig å samle ikke stedbundne tjenester uavhengig av hvor sentraladministrasjonen ligger.

I 2040 vil andelen av befolkningen i gruppen 80 + øke sterkt. Hvordan dette vil påvirke tjenestebehov og økonomi avhenger i stor grad av folkehelse, økonomiske virkemidler og hvor dyktige man er til å

forutse tjenestebehovet. I skole og barnehage vil man i hovedsak kunne dekke behovet uten å øke kapasitet. Innsparingspotensialet innenfor administrasjon, politisk organisering og tjenesteyting vil kreve en dypere analyse enn det som er målet for denne rapporten.

De tre kommunen har et variert næringsliv. Fiske er den viktigste primæringen og Lofoten kommune vil ha en betydelig fiskerinæring. Rapporten viser at regionen Lofoten har tapt terreng i forhold til Vesterålen. Det vil være viktig for Lofoten kommune å få gjort en vurdering av hva som kan gjøres for å opprettholde og styrke denne næringen. Kommunen vil også være en betydelig landbrukskommune.

Det er behov for samordning av eiendomsskatt og kommunale gebyrer. Særlig på vann- og avløp er det store forskjeller både på innretning og nivå.

Det er stor forskjell i det politiske landskapet i de tre kommunene. Vestvågøy har bare partirepresentasjon mens både Flakstad og Moskenes har felleslister eller bygdelister. Det er viktig at partiene og listene tar ansvar for demokratiet i den nye kommunen gjennom å sikre medvirkning for alle innbyggerne. Både Bodø og Tromsø er kommuner med store avstander der man har gjort tilpassninger som sikrer medvirkning fra befolkningen i hele kommunen.

Den nye kommunen vil få 35 millioner i engangstilskudd. I utgangspunktet vil den nye kommunen få 35,8 mill kroner mindre i overføringer fra staten. De første 15 årene blir imidlertid dette kompensert med et inndelingstilskudd på 36,6 mill kroner. De første 15 årene får en altså netto 0,8 mill kroner mer enn de tre kommunene får i overføringer per i dag. En er imidlertid garantert at eventuelle endringer i inntektssystemet ikke vil slå inn for den nye kommunen i denne perioden. Deretter skjer en avtrapping med ca 7,5 mill. pr år i 5 år. Etter disse 20 årene vil kommunen få 35,8 mill. mindre i overføringer enn de tre mottar nå. Hva som skjer etter 20 år vet man ikke. Nedgangen på 35,8 mill. kr forutsetter at inntektssystemet til kommunene ikke endres de nærmeste 20 årene.

Brutto inntekter for de tre kommunene er på over 1.100 mill. i dag. En effektivisering på 1% i drift gir 11 mill. i økt økonomisk handlefrihet pr år.

I sin sluttrapport har Ekspertutvalget pekt på fire sentrale roller for en kommune. Disse er rollen som:

- tjenesteyter
- samfunnsutvikler
- myndighetsutøver
- demokratisk arena

Det kan være nyttig for en videre prosess at politikere, ansatte i administrasjonen og på ulike tjenesteområder og befolkningen utfordres på de kriteriene som det har pekt på som viktige for at rollene skal fylles.

Fylkesmannen i Nordland har påpekt viktigheten av at kommunene har tilgang på tilstrekkelig juridisk kompetanse.

KILDER

Prop. 95 S (2013–2014) Kommuneproposisjonen 2015.

www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-95-S-20132014/id759298/?q=&ch=1

Delrapport fra ekspertutvalg. Kriterier for god kommunestruktur. Mars 2014.

www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier_for_god_kommunestruktur_rettet.pdf

Sluttrapport fra ekspertutvalg. Kriterier for god kommunestruktur. Desember 2014.

www.regjeringen.no/contentassets/8f7e292dbeb24230beb2e58592f4949e/kriterier_for_god_kommunestruktur_sluttreport.pdf

Stortingsmelding nr. 14 (2014-2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner.

www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-2014-2015/id2401505/?q=&ch=5

NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene.

NIVI-rapport 2014:2 Revidert status for interkommunalt samarbeid i Nordland.

Nordlandskommunene. Indikatorer for utfordringer for næringsutviklingen 2010. Norut Alta. Rapport 2010/11.

Målselv som egen kommune. Fordeler og ulemper ved status quo-alternativet. Telemarksforskning. TF notat 69/2015.

Kommunesammen- slåing i Vest-Lofoten ?

Dette er sakens bakgrunn

Regjeringen og Stortinget har vedtatt å gjennomføre en «kommunereform» med mål om å slå sammen kommuner til større enheter. Alle kommuner har fått beskjed om at

saken skal diskuteres («nabopraten») og alle kommuner skal komme fram til endelig svar for sin kommune innen 1. juli 2016.

Lofoten og Moskenes

I Lofoten har det vært arbeidet med reformen (sammenslåingen) siden 2014, i begynnelsen med alle de 6 kommunene. Så har Røst og Vågan i slutfasen meldt seg ut og nå står det 4 kommuner tilbake. De 4 kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy har samarbeidet for å lage et forslag til en ny og større kommune i Vest-Lofoten.

Intensjonsavtalen

Avtalen mellom de 4 kommunene i Vest-Lofoten ble ferdig 9. mai og den skal nå behandles. I avtalen er det satt opp noen konkrete punkter for hvordan en vil at en ny kommune skal se ut. Det er både fordeler og ulemper med en sammenslåing, f eks.:

Ulemper	Fordeler
Større interne avstander	Kan påvirke utviklingen i hele regionen.
Mulig svekket nærdemokrati	Forsterke Lofoten som merkevare.
Mulig vanskeligere å motivere til deltakelse og engasjement	Fiskerisenter i Norge
Endret identitet	Høyere utdanningstilbud i regionen.
Usikkerhet om oppgaver og inntektssystem	Kompetansearbeidsplasser.
Kulturelle forskjeller og historiske motsetninger	En sterk stemme utad.
Redusert nærhet til innbyggerne	Sterkere fagmiljø.
Frykt for sentralisering	Likhet i tjenester.
	Forutsigbare frie inntekter i 15-20 år.

Mer informasjon om intensjonsavtalen finnes på kommunens hjemmeside og på biblioteket.

Hva skjer hvis ikke alle er enige ?

De kommunene som i juni vedtar å slå seg sammen, vil i juli lage felles søknad til Regjeringen om sammenslåing. Saken vil bli endelig behandlet som *kongelig resolusjon* i statsråd. Der bestemmes hvilke grenser som gjelder for den nye felleskommunen og navnet på den nye kommunen. Dersom alt er klart kan også det nye kommunevåpenet bli godkjent. **Eksempel:** Dersom Moskenes, Flakstad og Vestvågøy blir enige, men ikke Værøy, så blir de tre førstnevnte kommunene å lage en søknad

om felleskommune. Dersom det bare er Flakstad og Vestvågøy som sier ja, så blir det disse to kommunene som søker om sammenslåing.

En ny kommune i Vest-Lofoten vil starte opp 1. januar 2020, og i tiden før dette (2018-19) skal den nye kommunen planlegges og organsieres. Ved kommunevalget i september 2019 skal kommunestyret i den nye felleskommunen velges.

Om folkeavstemningen 2016

For å stemme ved folkeavstemningen i Moskenes kommune må velgere har fylt 18 år innen utgangen av 2016 og være registrert bosatt i kommunen (mantallet) innen 1.mai 2016.

Står du i mantallet?

For å kunne stemme må du stå oppført i mantallet og mantallet er lagt ut til gjennomsyn på rådhuset på Reine og Matkroken Sørvågen fra 24. mai.

Forhåndsstemmegivning

Forhåndsstemmegivning kan skje på rådhuset på Reine fra og med tirsdag 24. mai til og med fredag 3. juni i ekspedisjonstiden 09.00 – 14.00. I tillegg er det åpent for forhåndstemmegivning på rådhuset lørdag 4. juni kl 12.00 – 14.00.

Brevstemming for de som er borte fra kommunen

Hvis du ikke har anledning til å forhåndstemme på rådhuset eller møte fram i et valglokale på valgdagen, er det mulig å stemme allikevel ved brevstemme i perioden 24. mai til og med 3. juni. Nærmere informasjon om dette på kommunens hjemmeside.

Valgdagen 6 juni 2016

Ved folkeavstemningen 6. juni blir det valgting både på Rådhuset, Reine og SOIL-huset, Sørvågen. Valglokalene på begge steder er åpne mandag 6.juni kl. 10.00 – 14.00 samt kl 15.00 - 20.00.

Oppfordring: Dette er en stor og viktig sak – så bruk stemmeretten !

**Moskenes
Kommune**

Lokal rådgivende folkeavstemning om kommunesammenslåing

Stemmeseddel

Skal Moskenes kommune bestå som selvstendig kommune ?

Mitt svar (sett kryss i en rute)

Ja

Nei

For 100 år siden

Nordlands amtsting 1914.

Referat av forhandlingene.

(Forts.)

Sak 110. Om deling av Flakstad herred. Valgkomiteen indstiller paa deling i Flakstad og Moskenes herred med 12 representanter i hvert herredsstyre. Indst. enst. vedtat.

Historisk blikk

Helt fra begynnelsen i 1837 var Moskenes og Flakstad en felles kommune. Så ble Flakstad og Moskenes delt fra 1. juli 1916. Moskenes kommune hadde da 1306 innbyggere. 1. januar 1964 ble Moskenes og Flakstad slått sammen til nye Moskenes kommune og fra 1. januar 1976 ble Flakstad utskilt fra Moskenes igjen.

1837: Felleskommune Moskenes og Flakstad

1916: Deling

1964: Sammenslåing

1976: Deling

2016: ?

09.05.2016

Intensjonsavtale mellom:

Værøy kommune

Moskenes kommune

Flakstad kommune

Vestvågøy kommune

om etablering av den nye

Lofoten kommune

1. INNLEDNING

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Formålet med reformen er å skape kommuner som skal være i stand til å håndtere fremtidens velferdsoppgaver på en god måte. Kommunene skal få flere og nye oppgaver som Moskenes, Flakstad og Vestvågøy ser utfordrende å håndtere på egenhånd. Værøy kommune har på senere tidspunkt tatt del i sammenslåingsprosessen. Forhandlingsutvalget viser også til Faktagrunnlaget som er utarbeidet i forbindelse med reformarbeidet for de tre kommunene, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, samt eget faktagrunnlag for Værøy.

2. SAMMENDRAG

På bakgrunn av vedtak i kommunene Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, samt Værøy kommunes ønske om å delta i prosessen, legger Forhandlingsutvalget med dette fram sin utredning om sammenslåing av de fire kommunene til en ny «Lofoten kommune».

«Lofoten kommune» skal etableres og videreutvikles med utgangspunkt i hver av dagens kommuners tradisjoner, fortrinn, sterke sider og utfordringer. Det har vært et overordnet prinsipp for forhandlingene at kommunene skal være likeverdige.

Kommunen skal legge til rette for å sikre gode målstyrte tjenester innenfor de ulike tjenestoområdene, relevant kompetanse med større fagmiljøer, god ledelse samt god internkontroll. Innovasjon og utvikling i tjenester og fellesadministrasjon prioriteres. Struktur, organisasjonskultur og systemer, må derfor vektlegges.

En rasjonell, effektiv og publikumsrettet tjenesteproduksjon skal opprettholdes lokalt der det er forutsetninger for dette. Innbyggerne skal få like gode tjenester fra kommunen som det de har i dag, og i hovedsak få dekket sine behov for kommunale basistjenester der de bor.

Utvikling av lokaldemokratiet og aktive medvirkningsprosesser vektlegges og gis høy prioritet. Politisk ledelse og styring skal være brukerorientert, og fokusere på beslutninger av prinsipiell betydning. Politisk nivå har ansvar for den strategiske utvikling av kommunen.

I tillegg til en politisk struktur bygd på formannskapsmodellen, skal kommunen legge til rette for etablering av ulike lokale utvalg/nemder¹ der dette finnes hensiktsmessig.

«Lofoten kommune» skal være en «Tett-på» kommune med utstrakt grad av brukermedvirkning og innbyggerinvolvering, og det skal utvikles gode kommunikasjonsstrategier rettet mot innbyggerne. Kommunen skal prioritere digitale tjenester og e-kommunikasjon.

For å gi rom for tjenesteutvikling og vekst i fremtiden legges til grunn at kommunen etableres ved hjelp av:

- eksisterende kompetanse og kapasitet
- eksisterende bygninger

¹ Se pkt 6.1

- eksisterende infrastruktur
- lokal forankring av tjenesteansvarsområder
- funksjonsbasert organisering av tjenesteområder

Det legges til grunn at eventuelle gevinster som oppnås i form av bedre organisering, vil bidra til å sikre kvalitet og nødvendig omfang på tjenestene, og gi handlingsrom for vekst og utvikling innen næringsliv og bosetting i hele den nye kommunen. Den relative andel av kommunale stillinger i dagens kommuner søkes opprettholdt.

Økt volum på tjenesteproduksjonen i en «Lofoten kommune» vil gjøre tjenestene mindre sårbar enn i dagens 4 kommuner. Alle tidligere kommuner skal være «Livsløps-samfunn» slik at hele livet fortsatt kan leves der.

Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy vil i fellesskap legge til rette for gode prosesser slik at organisasjonsendringene kan gjennomføres på en effektiv og god måte, mellom vedtak om sammenslåing blir gjort og frem til «Lofoten kommune» etableres fra 1.1.2020.

Forhandlingsutvalget: f.v. Dagfinn Arntsen, Remi Solberg, Jonny Finstad, Hans Fredrik Sørdal, Trond Kroken, Lillian Rasmussen og Kristian Møller

Forhandlingsutvalget har bestått av:

Lillian Rasmussen
Ordfører Moskenes
(Leder i utvalget)

Remi Solberg
Ordfører Vestvågøy

Hans Fredrik Sørdal
Ordfører Flakstad

Dagfinn Arntsen
Ordfører Værøy

Fra opposisjonen:

Kristian Møller
Moskenes kommune

Jonny Finstad
Vestvågøy kommune

Trond Kroken
Flakstad kommune

Søknad om sammenslåing

Ved eventuelt positive vedtak om sammenslåing i to eller flere kommuner, vil søknad bli sendt. Under forutsetning av godkjenning av søknaden etableres den nye kommunen fra 1. januar 2020.

3. KOMMUNENAVN OG SYMBOLER

Kommunens navn er Lofoten kommune. Kommunens øverste politiske organ benevnes kommunestyre. Etter at søknad om kommunesammenslåing er sendt, igangsettes prosess for utarbeidelse av kommunevåpen, ordførerkjede, og kommunens øvrige symboler.

4. PRINSIPPER FOR SAMMENSLÅINGSPROSESSEN

Forhandlinger om sammenslåing skal preges av likeverdighet, raushet og forståelse for hverandres ståsted. «Lofoten kommune» skal etableres og videreutvikles med utgangspunkt i hver av de gamle kommunenes tradisjoner, fortrinn, sterke sider og utfordringer.

Struktur, organisasjonskultur og systemer skal vektlegges, og utvikling av nærdemokrati skal gis høy prioritet.

Innbyggermedvirkning

Utredningen bygger på de vurderinger Forhandlingsutvalget har lagt til grunn og at det skal være en medvirkningsprosess i form av folkemøter og innbyggerundersøkelser. Vi ser fram til stort engasjement og konstruktiv dialog i denne viktige avgjørelsen for kommunene. Det tas derfor forbehold om at innspillene i medvirkningsprosessen kan endre spørsmålet om kommunesammenslåing som skal behandles i kommunestyrene våren 2016.

Det utarbeides et felles informasjonsgrunnlag til egne ansatte og innbyggerne.

Kommunene organiserer selv innbyggerdialogen for å sikre informasjon om reformen til innbyggerne, og gi muligheter for involvering i forhold til de alternativer som vurderes.

5. KOMMUNEREFORM OG MÅLSETTING

Stortingets mål for kommunereformen er blant annet å styrke lokaldemokrati og gi kommunene flere oppgaver. Innbyggerne skal sikres gode og likeverdige tjenester, og kommunene skal være bærekraftige og ha økonomisk handlingsrom. Kommunene skal ha et helhetlig og samordnet samfunnsutviklingsperspektiv.

5.1. Ansvar og oppgaver i en ny kommune

Den nye kommunen skal sikre:

- 1) tilstrekkelig kapasitet innenfor de ulike virksomhetsområdene, slik at også eventuelt nye tildelte oppgaver kan løses.
- 2) relevant kompetanse med sterke fagmiljøer, god ledelse samt god internkontroll
- 3) tilstrekkelig distanse for å skape objektivitet mellom saksbehandlere og innbyggere
- 4) lokal identitet med nærhet til likeverdige basistjenester
- 5) en enklere hverdag for innbyggerne
- 6) effektiv tjenesteproduksjon, hvor stordriftsfordeler nyttes til bedre tjenester for innbyggerne
- 7) økonomisk soliditet
- 8) valgfrihet, med bredde i tjenestetilbudet
- 9) funksjonelle samfunnsutviklingsområder med god infrastruktur og tettstedsutvikling
- 10) tilrettelegge for næringsliv som ivaretar og skaper nye arbeidsplasser

- 11) styrket regional konkurransekraft
- 12) høy politisk deltakelse med et aktivt lokaldemokrati og tydelige medvirkningsorganer
- 13) lokal politisk styring der man søker lokal organisering av lovpålagte velferdstjenester

Kommunenes planverk skal gjelde inntil nytt, felles planverk blir vedtatt i ny kommune.

5.2 Fordeler og ulemper

Gjennom utredningsarbeidet har vi sett både fordeler og ulemper ved en kommunesammenslåing.

Kort opplistet er dette:

Ulemper	Fordeler
Større interne avstander	Kan påvirke utviklingen i hele regionen.
Mulig svekket nærdemokrati	Forsterke Lofoten som merkevare.
Mulig vanskeligere å motivere til deltakelse og engasjement	Fiskerisenter i Norge
Endret identitet	Høyere utdanningstilbud i regionen.
Usikkerhet om oppgaver og inntektssystem	Kompetansearbeidsplasser.
Kulturelle forskjeller og historiske motsetninger	En sterk stemme utad.
Redusert nærhet til innbyggerne	Sterkere fagmiljø.
Frykt for sentralisering	Likhet i tjenester.
	Forutsigbare frie inntekter i 15-20 år.

En ny sammenslått kommune vil bli en større og mer ressurssterk kommune, og dermed kunne være bedre rustet til å håndtere eksisterende, nye og større oppgaver.

6. LOKALDEMOKRATI OG ORGANISERING

Etablering av kommunedelsutvalg, utviklingslag, nærmiljøutvalg eller lignende, med eget budsjett, kan styrke lokalt engasjement og aktivitet. Et valgt lokalt organ, sammen med frivillige organisasjoner/enkeltpersoner, kan skape gode lokalsamfunn ved å ha tilgang på «friske midler» til disposisjon for aktivitet og utvikling – og samtidig være avlastet for den offentlige tjenesteproduksjonen som den kommunale virksomheten må og skal ta ansvar for.

6.1 Nærdemokrati

«Lofoten kommune» vil prioritere å utvikle former for nærdemokrati for å stimulere til utvikling i hele kommunen. Det er en forutsetning at organ for nærdemokrati skal ha direkte og regelmessig kontakt med politisk ledelse.

Dette vil være et viktig supplement til formelle styrer, nemnder og råd, og det er aktuelt å gi organ for nærdemokrati beslutningsmyndighet innenfor definerte rammer. Gjennom slike utvalg økes samfunnsengasjement og deltakelse, utover det antall medlemmer som er i dagens kommunestyre/formannskap.

Etter eventuelt vedtak om etablering «Lofoten kommune» vil Fellesnemnda få i oppgave å vedta organisering av nærdemokratiske organ.

Forslag til modeller for utøvelse av nærdemokrati følger i vedlegg 1.

6.2 Politisk organisering

Den nye kommunen styres etter Formannskapsmodellen, og Fellesnemda foreslår nærmere organisering av kommunestyre og formannskap, herunder behov for en bedre tilrettelegging for politisk aktivitet, for eksempel gjennom godtgjøring eller frikjøp i gitte sammenhenger.

I kommunevalget 2019 velges kommunestyret. I november/desember 2019 gjennomføres første møte for å vedta budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2025.

De politiske partiene får spesielt ansvar for å sikre representativ deltakelse gjennom sine valglistene.

Den nye «Lofoten kommune» vil også være del av et større regionsamarbeid.

6.3 Fellesnemnd

Samtidig som det vedtas å søke om sammenslåing, vedtar kommunestyrene i de fire kommunene å oppnevne en Fellesnemnd, og at det skal etableres et partssammensatt utvalg for sammenslåingsprosessen. Fellesnemnda oppnevnes i medhold av Inndelingslova § 26.

Fellesnemnda skal bestå av 18 personer, henholdsvis 3 fra Værøy, 3 fra Moskenes, 3 fra Flakstad og 9 fra Vestvågøy. Det skal velges 5 varamedlemmer, to fra Vestvågøy og en fra hver av de andre tre.

Mandat:

- 1) Fellesnemnda skal ansette prosjektleder for sammenslåingsprosessen.
- 2) Fellesnemnda skal behandle innstilling til organisering av og ansettelser til den øverste administrative ledelse etter 1. januar 2020.
- 3) Fellesnemnda skal se til at regler og avtaler om ansattes og tillitsvalgte medvirkning/-bestemmelse i forhold som gjelder sammenslåing av kommunene blir ivarettatt.
- 4) Fellesnemndas medlemmer skal også utgjøre arbeidsgivers representanter i partssammensatt utvalg for sammenslåingsprosessen.
- 5) Fellesnemnda tar stilling til revisjonsordning for den nye kommunen etter innstilling fra kontrollutvalgene i de tre kommunene.
- 6) Fellesnemnda skal etterspørre og avklare alle prinsipielle forhold vedrørende sammenslåingsprosessen.
- 7) Kommunene har i perioden frem til 31.12. 2019 ansvar for sin ordinære drift, men spørsmål som kan ha betydning for den nye kommunen bør først drøftes i fellesnemnda.
- 8) Fellesnemnda kan uttale seg i saker som er til behandling i kommunenes ordinære utvalg frem til den nye kommunen er etablert, og som fellesnemnda anser for å kunne ha konsekvenser for sammenslåingsprosessen.
- 9) Fellesnemnda har et spesielt ansvar for å vurdere saker med økonomiske konsekvenser og forberede budsjett for 2020 og økonomiplan 2020-2023. Det er imidlertid det nye formannskapet som skal avgi budsjettinnstilling til det nye kommunestyret.
- 10) Fellesnemnda skal søke å oppnå konsensus i alle avgjørelser. Ved uenighet skal Fellesnemnda vurdere om spørsmålet kan utsettes til etter at nytt kommunestyre er konstituert. Forhold som likevel vurderes som nødvendig å ta stilling til avgjøres med alminnelig flertall.

Fellesnemnda sørger for at alle politiske utvalg kan avgi uttalelse om budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 i løpet av høsten 2019. Det nye formannskapet for den sammenslåtte kommunen har sitt første møte i oktober/november 2019 for å kunne avgi innstilling i budsjett for 2020 og økonomiplan 2020-23.

6.4 Partssammensatt utvalg

Partssammensatt utvalg for sammenslåingsprosessen skal ha 15 medlemmer, med tillegg for vararepresentanter. Arbeidsgiversiden har 10 medlemmer med personlig vara. Fra arbeidstakersiden oppnevner de ansatte 4 medlemmer, en fra hver kommune.

Innstilling til Fellesnemda vedr. ansettelse av prosjektleder, ny rådmann og øverste administrative ledelse behandles i partssammensatt utvalg. Utvalget skal behandle saker som gjelder forholdet mellom den nye kommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Utvalget skal gi uttalelse i saker som vedrører overordnede personalpolitiske spørsmål, retningslinjer og planer i forbindelse med kommunesammenslåingen.

7. TJENESTETILBUDET

Innbyggerne skal i hovedsak få dekket sine behov for kommunale basistjenester der de bor. Forhandlingsutvalget ser også at ny teknologi gjør at mange tjenester kan hentes/leveres via nettbaserte tjenester. Dagens 4 kommuner skal alle opprettholdes som livsløpssamfunn.

7.1 Lokalisering

Alle dagens kommunehus benyttes til egnet virksomhet, hvor antall nåværende arbeidsplasser søkes opprettholdt.

Fagspesialisering vurderes for tjenester som er stedsuavhengige.

Ordfører og rådmann skal ha sine kontorer i rådhuset på Vestvågøy.

Øvrige lokaliseringsspørsmål avklares i den videre prosessen, hvor en ser nærmere på stedsavhengige og stedsuavhengige tjenester.

7.2 Skolestruktur

Nåværende og gjeldende vedtak om skolestruktur søkes opprettholdt.

Skolekretsgrenser i en ny kommune bør følge nærskoleprinsippet og optimaliseres.

7.3 Barnehager

Den nye kommunen skal ha full barnehagedekning for de med rett til barnehageplass. Eventuelt nye barnehager tilpasses befolkningsveksten, slik at nærhet til tjenestene og effektiv drift sikres.

7.4 Helse og omsorg

Hele omsorgstilbudet skal ivareta nærhet til tjenestene for innbyggerne.

Sykehjemsplasser, omsorgsboliger og bo- og servicesenter videreføres.

Spesialistfunksjoner samlokaliseres for å sikre sterke fagmiljøer med relevant kompetanse.

Spesialisttjenester som kjøpes eksternt søkes etablert i den nye kommunen.

Hjemmebaserte tjenester skal tilbys med et naturlig geografisk utgangspunkt for å sikre en best mulig tjeneste. Det gis helsestasjonstjenester fra lokale helsestasjoner i Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy.

7.5 Bibliotek

Det skal være bemannede bibliotekfilialer etter dagens struktur. Bibliotekene skal fungere som samlingssted og kulturutvikler.

7.6 Lokale servicekontor

Servicekontor etableres i dagens kommunesentra, og tilrettelegges med tjenester som tar i bruk ny teknologi.

7.7 Klima og miljø

Det skal utarbeides en strategi for en klimanøytral kommune innen 2030. Kommunen skal ha en oppdatert klima- og energiplan.

7.8 Interkommunalt samarbeid

Den enkelte kommune avklarer om interkommunale avtaler/-samarbeidsordninger skal avvikles, før kommunesammenslåing gjennomføres.

7.9 Beredskap

Trygghet og sikkerhet er viktig for kommunens innbyggere, og den nye kommunen skal prioritere beredskap. Dette skjer blant annet gjennom oppdaterte beredskapsplaner og øvelser. Ambulanse og brannberedskap skal dekke hele kommunen. Værøy skal sikres en bemanning som er i stand til å håndtere sikkerhet og beredskap i en krisesituasjon.

7.10 Jordvern og arealutnyttelse

Gjennom helhetlig arealpolitikk skal det legges opp til en effektiv, bærekraftig og fremtidsrettet arealpolitikk hvor god matjord sikres, og at sjøarealer egnet for sjømatproduksjon ivaretas på best mulig måte.

Kystsoneplan for den nye kommunen skal utarbeides.

7.11 Frivillighet, lag og foreninger

Frivillighet er en grunnpilar i samfunnet. Lag, foreninger og privatpersoner skal stimuleres til frivillig innsats. Kommunens lag og foreninger skal sikres støtte, slik at frivillig aktivitet opprettholdes på samme nivå og forsterkes.

7.12 Tekniske tjenester

Gode tekniske tjenester er viktig for innbyggerne og tjenesten søkes forbedret og utviklet i hele den nye kommunen, bl.a. ved bruk av ny teknologi.

7.13 Kulturarbeid/kulturskole

Dagens kulturskolestruktur og kulturarbeid søkes opprettholdt og forsterket.

8. KOMMUNIKASJON, SAMFUNNS- OG NÆRINGSUTVIKLING

8.1 Vei

Arbeid med å få bygget ny E10 skal intensiveres og ønskes videreført i fergesambandet til Værøy og Røst, også med fokus på helårlig drift av sykkelveier, rasteplasser m.v. Trafikksikkerhet skal gis høy prioritet, og rasutsatte strekninger må sikres snarest, herunder realisering av «Bainveien» og Spengerleira. Veikvalitet er også miljøetsatsing, og vedlikehold skal prioriteres.

8.2 Storflyplass

Lofoten kommune skal arbeide for realisering av en stor flyplass i kommunen.

8.3 Gang- og sykkelstier

Den nye kommunen skal realisere flere sykkeltraseer, gang- og sykkelstier for å sikre trygge skoleveier, skape god folkehelse samt gjennomføre tiltak som innvirker positivt på trivsel, klima og miljø.

8.4 Fiskerihavner / Kaier

I samarbeid med Kystverket og relevante organisasjoner skal den nye kommunen utarbeide en plan for å sikre gode og effektive fiskerihavner, havner for godstransport og trygge farleder.

8.5 Sjøverts kommunikasjon

Fergekai og anløp i Moskenes videreutvikles, også med sikte på økt rute frekvens til/fra Værøy og Røst. Hurtigbåtforbindelser og Hurtigruten har stor betydning for reiseliv og øvrig næringsliv, og ønskes videreutviklet.

8.6 Sykehus

Lofoten kommune skal sikre og videreutvikle et godt sykehusstilbud med akuttberedskap, og sikre en desentralisert legetjeneste.

8.7 Næringsutvikling/arealpolitikk

Kommunen skal være blant ledende kommuner for næringsetablering, gjennom en aktiv næringspolitikk hvor næringsdrivende og innbyggere møter en positiv og profesjonell holdning i kommunen. Utvikling av stedbundne næringer skal prioriteres. Den nye kommunen skal arbeide for realisering av Lofotodden nasjonalpark.

8.8 Eierskap

Kommunestyret i den nye kommunen skal behandle overordnede prinsipper for forvaltning av eierskap (eiermelding).

8.9 Nærings tiltak

Det legges til grunn å utvikle en god nærings- og samfunnsutvikling i hele kommunen, basert på lokale fortrinn. Påbegynte planprosesser innenfor steds- og byutvikling følges opp, og det skal utvikles en helhetlig boligpolitisk handlingsplan.

Det skal settes inn ressurser for å sikre nærings- og utviklingsarbeid i alle dagens kommuner, bl.a. etableres full stilling som «Næringsleder» i dagens kommunehus hhv. Værøy, Reine og Ramberg. Den lokale næringslederen inngår i den nye kommunens næringsavdeling.

Dersom Værøy blir med i en ny «Lofoten kommune» (4 kommuner) utløses ekstra midler. Som følge av dette skal det da etableres et investeringsfond på 10 millioner kroner som kan anvendes til å gi lån (inntil 25%) for å støtte tiltak i sjømatsektoren, primært kjøp av båt/kvoter for unge fiskere i dagens Værøy-, Moskenes- og Flakstad kommune.

Andre tiltak som det gjennom politisk og administrativt arbeid skal arbeides med å realisere i den nye kommunen er:

- Malstrømsenter
- Oljevern- og miljøsenters

- Flere statlige- offentlige arbeidsplasser
- Kunnskapspark med universitets-/høgskoletilbud, hvor FoU innen blå/grønn sektor og opplevelse/reiseliv fokuseres, for økt verdiskaping i Lofoten.
- Større næringsfond, i samarbeid med næringslivet.

8.10 Øvrig infrastruktur

Det skal arbeides aktivt for å etablere et godt kollektivtilbud, herunder buss- og båt-tilbud, internt og til og fra den nye kommunen.

Et godt bredbåndstilbud og mobildekning er vesentlig infrastruktur og viktig for innbyggere, offentlig forvaltning og næringslivet.

8.11 Regionsenter og kommunesenter

Leknes blir region- og kommunesenter. Funksjoner m.v. plasseres av Fellesnemda, på en slik måte at antall offentlige arbeidsplasser fordeles/etableres i tråd med intensjonsavtalens pkt 7.1 og pkt 8.9

9. ØKONOMIFORVALTNING

Den nye kommunens økonomiforvaltning skal sikre at kommunens økonomi er i balanse og gir handlingsrom i et langsiktig perspektiv.

Økonomiplan innrettes slik at etatenes netto driftsresultat er i samsvar med TBU`s² anbefaling.

De engangstilskuddene som oppnås ved eventuell sammenslåing av to eller flere kommuner skal disponeres av det nye kommunestyret, hensyntatt pkt 8.9

Reformstøtte brukes til finansiering av prosess og kostnader forbundet med eventuell sammenslåing og til drift av Fellesnemda.

10. EFFEKTIVISERING

Etablering av Lofoten kommune vil kunne frigjøre ressurser, hovedsakelig ved virksomhetsovergrepene felles- og administrative funksjoner. Frem til Lofoten kommune er etablert skal dagens kommuner informere hverandre før tilsetting i lederstillinger og spesialiststillinger, og vurdere samarbeid der det er mulig.

Videre arbeid for å sikre effektivitet skal baseres på en kultur for kontinuerlig forbedring kombinert med prosjektbaserte gjennomganger av virksomhetsområder. Prinsipper for effektiviseringsarbeid og oppnådde resultater skal vurderes en gang i valgperioden i den nye kommunen, og skal sikre at tillitsvalgte og medarbeidere blir involvert på en god måte. Hvordan prinsippene kan presiseres og følges opp med konkrete tiltak skal behandles av partssammensatt utvalg. Fellesnemnda vil ha det overordnede ansvaret for å sikre at den nye kommunen etableres med effektive løsninger.

² Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) legger til rette for at partene i arbeidslivet og myndighetene har best mulig felles forståing av situasjonen i norsk økonomi.

11. KOMMUNEN SOM ARBEIDSGIVER

Det er viktig at prosessen med kommunesammenslåing ivaretar de ansatte på en god måte, både med hensyn til forutsigbarhet og for å kunne gi gode tjenester. Den nye kommunen vil også ha stort behov for medarbeidere med god kompetanse, og det er viktig å legge forholdene til rette slik at arbeidstakerne ønsker å fortsette i den nye kommuneorganisasjonen. Den administrative omorganiseringen skal gjennomføres i nært samarbeid med de tillitsvalgte og medarbeidere. Den nye kommunen skal ha en tydelig, raus og inkluderende arbeidsgiverpolitikk, og legge til rette for mangfold blant de ansatte i virksomhetene.

Overordnet omstillingsavtale

En kommunesammenslåing vil innebære større omorganisering både for arbeidsgiver og ansatte. For å sikre trygghet og forutsigbarhet bør det lages en omstillingsavtale for sammenslåingen. Der bør klargjøres hvem som skal utøve partsrettighetene i omstillingsprosessen, i tillegg til rammene for omorganiseringen.

Fellesnemnda skal etablere en egen plan for medbestemmelse etter behandling i det part-sammensatte utvalget for sammenslåingsprosessen.

Kommunen skal ha en aktiv rolle i elevenes 13-årige skoleløp, og bidra til framtidig rekruttering gjennom å ta inn tilstrekkelig antall lærlinger.

Ansatte som berøres av kommunesammenslåingen gis en ansettelsesgaranti inntil 3 år med hensyn til eventuell oppsigelse i arbeidsforhold. Eventuelt overtallige skal tilbys nye/andre oppgaver i den nye kommunen. Nye oppgaver og arbeidssted kan være aktuelt (endringsoppsigelser).

Effektiviseringstiltak som medfører bemanningskutt gjennomføres i størst mulig omfang ved naturlig avgang.

Nærmere mandat og innhold overlates til Fellesnemnda/partssammensatt utvalg i tråd med Hovedavtalen og inndelingslovens § 26. Det opprettes et partssammensatt utvalg etter kommunelovens § 25 for behandling av saker som gjelder forholdet mellom den nye kommunen som arbeidsgiver og de tilsatte. Fellesnemnda får fullmakt til å oppnevne medlemmer til utvalget, med unntak av tillitsvalgte representanter som velges av organisasjonene i samarbeid.

En felles strategi for personalbehandling vil bli utarbeidet etter at et vedtak om sammenslåing er fattet og som del av Fellesnemdas oppgave. Arbeidsgrupper oppnevnes for å foreta vurderinger og gi innspill til hvordan Lofoten kommune skal designes på operativt nivå.

KS og Fylkesmannen i Nordland antas å være aktive medspillere i kommunereformprosessen, gjennom å klargjøre nødvendige prosessuelle og formelle hensyn som må ivaretas for å ivareta lov og avtaleverk på en god og tillitvekkende måte.

Lofoten 9. mai 2016

Forhandlingsutvalget:

Lillian Rasmussen
Ordfører Moskenes
(Leder i utvalget)

Remi Solberg
Ordfører Vestvågøy

Hans Fredrik Sjørdal
Ordfører Flakstad

Dagfinn Arntsen
Ordfører Værøy

Fra opposisjonen:

Kristian Møller
Moskenes kommune

Jonny Finstad
Vestvågøy kommune

Trond Kroken
Flakstad kommune

Andre som har deltatt i tilknytning til Forhandlingsutvalget:

Tillitsvalgte:

Ingjerd Martinsen
Moskenes kommune

Sissel Andersen
Vestvågøy kommune

Lill Anita Hellan
Flakstad kommune

Vivi-Ann Berg
Værøy kommune

Rådmenn:

Per Sperstad
Moskenes kommune

Kjell I dag Berg
Vestvågøy kommune

Erling Sandnes
Flakstad kommune

Frank Hansen
Værøy kommune

Prosjektsekretariat: Lofotrådet

Boks 406, 8370 Leknes

post@lofotrådet.no

Merknader

Kristian Møller anfører:

Jeg kan ikke stille meg bak intensjonsavtalen, da jeg ikke ser at vi blir mer robuste som følge av sammenslåing og Vågan kommune ikke er med.

Trond Kroken anfører:

Intensjonsavtalen inneholder mange gode ønsker om hva en ny Lofotkommune skal utrette, men lite eller ingenting om hvordan dette skal skje. Intensjonsavtalen unngår alle konfliktfulle spørsmål, for eksempel bemanningsreduksjon, og legger disse over til et nytt utvalg, Fellesnemda, som skal ta avgjørelser etter at eventuell avgjørelse om kommunesammenslåing er bestemt.

Intensjonsavtalen sier altså ikke hvordan en felles Lofotkommune skal bli mer effektiv eller robust. Jeg kan derfor ikke stille meg bak intensjonsavtalen.

Lofoten 9. mai 2016

Vedlegg 1 Nærmiljøutvalg/Utviklingslag/Kommunedelsutvalg

1. Nærmiljøutvalg

Nærmiljøutvalg kan etableres ved å formalisere og skape faste samarbeidsstrukturer mellom de ulike aktørene i et lokalmiljø - og fungere som koordinerende instans - for god utnyttelse av ressursene og den samlede kompetansen lokalt. Et nærmiljøutvalg kan fungere som en arena for utveksling av informasjon, erfaring, ideer og hvor eventuelle samarbeidsprosjekter kan drøftes og/eller planlegges. Det oppfattes ofte som meningsfylt å delta i et slikt utvalg, og man har en reell mulighet til å iverksette eller støtte positive tiltak. Utvalget er ofte et sentralt og viktig høringsorgan for kommunen i forbindelse med offentlige tiltak og planlegging i lokalmiljøet.

2. Utviklingslag

Utviklingslag er definert som frittstående, partipolitiske uavhengige foreninger som skal arbeide for kulturell, sosial og næringsmessig utvikling av bygdene. Alle innbyggere i bygda er medlemmer av utviklingslaget. I tillegg kan personer med nær tilknytning til bygda også sitte i styret. Utviklingslagene er høringsinstans i viktige saker for lokalsamfunnet, og kan fremme saker til behandling i kommunen. Drift av utviklingslagene er regulert i egne vedtekter. Modellen innebærer at kommunen stiller til disposisjon et rammeverk (vedtekter m.m.), og så det er det opp til bygda selv å vurdere om det skal etableres utviklingslag.

3. Kommunedelsutvalg

Et annet alternativ kan være kommunedelsutvalg for deler av kommunen. Medlemmer til kommunedelsutvalg kan velges av kommunestyret, eller ved direkte valg samtidig som valg til kommunestyret. Kommunedelsutvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker vedrørende kommunedelen hvor ikke annet følger av lov. Det kan f.eks. være aktuelt å tildele beslutningsmyndighet etter fastsatte kriterier for deler av plan- og bygningsloven.

4. Personvalg

Valg til Nærmiljøutvalg, Utviklingslag eller Kommunedelsutvalg kan skje årlig, eventuelt hvert 2. eller hvert 4. år.

5. Finansiering

Dersom ny kommune etableres med Nærmiljøutvalg/Utviklingslag/Kommunedelsutvalg, skal den lokale organisasjonen som velges/opprettes tildeles av kommunestyret et basistilskudd hvert år.

6. Opprettelse

Fellesnemda avgjør innen 2018 hvilken modell og valgordning som skal benyttes for ivaretagelse av nærmiljø, lokal utvikling og demokrati i den nye kommunen.

Vedlegg 2 Økonomiske virkemiddel for Kommunereformen

Kommuner som slår seg sammen får dekket engangskostnader etter en standardisert modell. Basert på utbetalingene i de siste sammenslåingsprosessene er 20 mill. kroner satt som et grunnbeløp per sammenslåing, og differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen. Beløpet utbetales når nasjonale vedtak om sammenslåing er gjort.

Modell for dekning av engangskostnader i reformperioden (kroner).

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Reformstøtte

Kommuner som slår seg sammen vil få reformstøtte. Reformstøtten går til alle sammenslåtte kommuner med vedtak i reformperioden, med et minstebeløp på 5 mill. kroner per sammenslåing. Støtten er differensiert etter innbyggertall. Maksimalt beløp er 30 mill. kroner for de mest folkerike sammenslåingene. Utbetalingen blir gitt uten ytterligere søknad fra kommunene, og utbetales på tidspunktet for sammenslåingen.

Modell for reformstøtte i reformperioden (kroner).

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 mill.
15 000- 29 999 innbyggere	20 mill.
30 000- 49 999 innbyggere	25 mill.
Over 50 000 innbyggere	30 mill.

For Lofoten gjelder:

Innbyggertall

Kommune	2015	2016	Endring i %
Værøy	780	765	-1,9
Moskenes	1070	1062	-0,7
Flakstad	1358	1336	-1,6
Vestvågøy	11140	11198	0,5
Vågan	9285	9350	0,7

Alternative sammenstillinger

Kommune	Innbyggere	Engangsstøtte	Reformstøtte	Sum
Flakstad og Vestvågøy	12534	20 mill	5 mill	25 mill
Moskenes, Flakstad og Vestvågøy	13596	30 mill	5 mill	35 mill
Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy	14361	40 mill	5 mill	45 mill

Vedlegg 3 Ekspertutvalg: Om større kommuner og nye oppgaver

Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppnevnte et ekspertutvalg ledet av professor Signy Vabo, for å se på kriterier for kommuneinndeling.

I sluttrapport i desember 2014 bygger Ekspertutvalget på disse forutsetningene:

Kommunereformen skal sikre et sterkt lokaldemokrati

Kommunereformen skal legge til rette for at kommuner slår seg sammen til større, robuste enheter som samsvarer bedre med de naturlige bo- og arbeidsregionene som har utviklet seg over tid.

Reformen skal legge til rette for at alle kommuner skal kunne løse sine lovpålagte oppgaver selv.

Større og mer robuste kommuner skal gjøre at dagens oppgaver kan løses med mindre behov for interkommunale løsninger og statlig detaljstyring.

Større kommuner vil også kunne tildeles flere oppgaver.

Større kommuner vil styrke forutsetningene for en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, herunder arealplanlegging, transport, næring, miljø og klima ved at større områder og befolkningsgrunnlag kan sees i sammenheng.

Kilde: KMD Delrapport fra ekspertutvalg: Kriterier for god kommunestruktur (mars 2014)

Ekspertutvalget slår fast at en kommunereform stiller krav både til kommunene og til staten. Utvalget setter opp ti kriterier de mener kommunene må tilfredsstille, og to kriterier for staten.

For staten er kriteriene:

Bred oppgaveportefølje. Utvalget mener det er sentralt at kommunene fortsatt har ansvar for en bred oppgaveportefølje. De tar signalene fra regjeringen om at kommunene kan få flere oppgaver, men understreker at kommunene allerede i dag ivaretar betydningsfulle oppgaver, og at disse er sentrale i kommunens rolle som demokratisk arena.

Statlig rammestyring. Utvalget mener at større og mer robuste kommuner vil redusere dagens behov for detaljert statlig styring.

Ekspertutvalgets gjennomgang av mulige nye oppgaver for kommunene, og hvilke kriterier som må oppfylles hvis disse skal kunne overføres.

Sektor	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier ekspertutvalget setter opp for kommunene
Tjenesteyting	- Kvalitet i tjenestene - Effektiv bruk av samfunnets ressurser - Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring
Myndighetsutøvelse	- Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse

Samfunnsutvikling	<ul style="list-style-type: none">- Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn.- Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
Demokratisk arena	<ul style="list-style-type: none">- Betydningsfulle oppgaver og rammestyring- Lokal politisk styring- Levende lokalt folkestyre- Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet

Vedlegg 4 Mulige nye oppgaver til kommunene

Meld. St. 14 (2014–2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner

Regjeringen foreslår å overføre ansvaret for følgende oppgaver til kommunene (som har kapasitet):

- * Tannhelse
- * Rehabilitering
- * Basishjelpemidler
- * Distrikts psykiatriske sentre (DPS) (forsøk)
- * Barnevern
- * Familievern
- * Boligtilskudd
- * Varig tilrettelagt arbeid
- * Arbeids- og utdanningsreiser
- * Finansiering pasienttransport
- * Tilskudd frivillighetssentraler
- * Forenkling av utmarksforvaltning
- * Motorferdsel
- * Lokal nærings- og samfunnsutvikling
- * Større handlingsrom i plan- og byggesaker
- * Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk
- * Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv
- * Konesjonsbehandling, småkraftverk
- * Enkeltutslippstillatelser, forurensingslov
- * Naturforvaltning
- * Det åpnes for at storbyene kan ta over ansvaret for videregående skoler og for kollektivtrafikken under bestemte forutsetninger.

Vår kommentar:

Nye oppgaver til kommunene gir forventning om flere stillingshjemler til å forvalte oppgavene.

Flytting av oppgaver/ansvar vil kreve at økonomi følger med, dvs at oppgaver som i dag forvaltes av stat/fylkeskommune og som overføres til kommunenivå, også må følges av penger.

Kommunereform i Lofoten

Mandat for utredning av kommunereform for eventuell sammenslåing av Røst kommune, Værøy kommune, Moskenes kommune, Flakstad kommune og Vestvågøy kommune til Lofoten kommune.

Februar 2015

Innholdsfortegnelse

1.	Hvorfor kommunereform?	3
2.	Grunnlag i Lofoten	4
3.	Formål med prosjekt Kommunereform i Lofoten	4
4.	Hva skal spesielt bringes videre i overgangsfasen?	4
5.	Nytt kommune navn	5
6.	Mål	5
7.	Prosjektorganisering	6
7.1	Prosjekteier	6
7.2	Styringsgruppe:	6
7.3	Prosjektarbeidsgruppe:	6
7.4	Forhandlingsutvalg	6
7.5	Sekretariat:	7
7.6	Informasjon	7
7.7	Arbeidsgrupper og ansvarsområder	7
7.8	Kjøp av tjenester	7
8	Prosess	7
8.1	Forhold til ansatte	7
8.2	Fylkesmannen i Nordland	8
8.3	Involvering fra innbyggere og næringsliv	8
8.4	Rådgivende undersøkelser	Feil! Bokmerke er ikke definert.
8.5	Flere trinn	8
9	Aktiviteter	9
9.1	Styringsgruppemøter	9
9.2	Prosjektarbeidsgruppe	9
9.3	Forhandlingsutvalg	9
9.4	Arbeidsgrupper	10
9.5	Folkemøter	10
9.6	Møter med ungdomsråd/elevråd	10
9.7	Kommunestyret	10
9.10	Formannskap	10
9.11	Møter med tillitsvalgte og ansatte/styrer i interkommunale foretak	11
10	Aktiviteter og milepæler 2015	11
11	Økonomi	12
12	Tidsramme	12
13	Endringer	12

1. Hvorfor kommunereform?

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Formålet med reformen er å skape robuste kommuner som skal være i stand til å håndtere fremtidens velferdsoppgaver på en god måte. Kommunene skal få flere og nye oppgaver som er utfordrende å håndtere på egenhånd.

Regjeringen fremholder at noen av fordelene ved reformen og større kommuner er sterkere fagmiljøer som sikrer rekruttering og god kompetanse, bedre kvalitet på tjenestetilbudet, bedre arealutnyttelse, både når det gjelder arealer til friluftaktiviteter, bedre jordvern, bolig- og næringsutvikling, samt større påvirkningskraft overfor sentrale og regionale myndigheter. Den nye «storkommunen» ventes å bli en mer robust kommune, og dermed være bedre rustet til å håndtere nye og større oppgaver. Målet med kommunesammenslåing er at innbyggerne skal få bedre tjenester.

Robust kommune

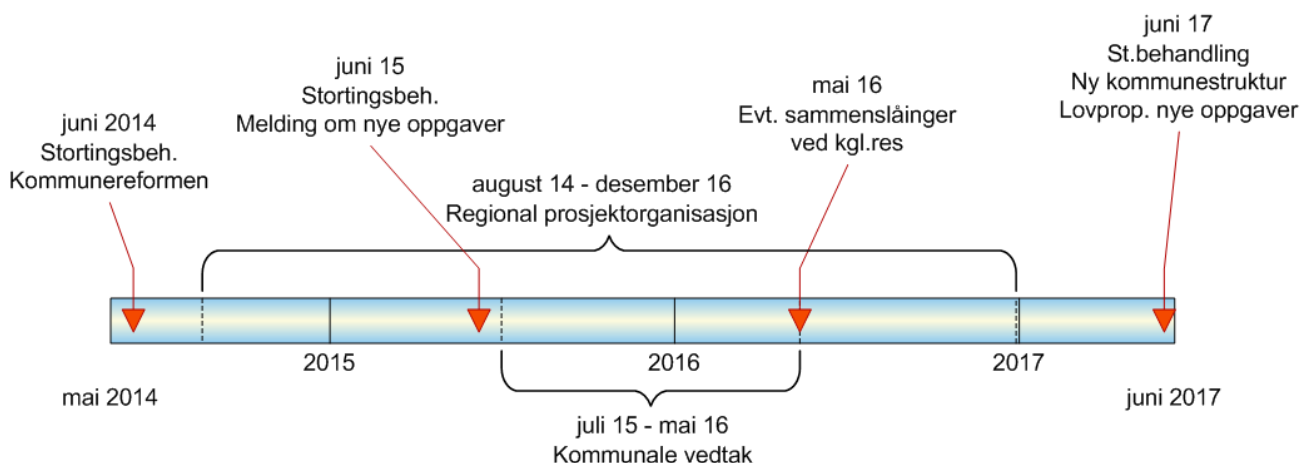
Ekspertutvalget har følgende kriterier for en robust kommune:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Regjeringens tidsplan:

Regjeringen har tatt sikte på at alle kommunene skal ta stilling til den nye foreslåtte kommunereform, og gjøre vedtak knyttet til dette i løpet av 2015/våren 2016.

I juni 2015 kommer stortingsmelding om nye oppgaver for kommunene. I 2017 er det bebudet Stortingsbehandling om ny kommunestruktur, og fremleggelse av Lovproposisjon om nye oppgaver for kommunene.

Mer detaljert kan tidslinjen beskrives slik:

Vedtaksstidspunkt i kommunestyrene og tidspunkt for etablering av ny kommune.

Likelydende vedtak i aktuelle kommunestyrer	Kongelig resolusjon	Etablering av Ny kommune
Høst 2015 →	Vår 2016 →	01.01.2018 →
Vår 2016 (innen 1.juli) →	Vår 2017 (Stortingsm.) →	01.01.2020 →

2. Grunnlag i Lofoten

Deltakende kommuner har gitt tilslutning til å delta i utredning av kommunereform i Lofoten.

Prosjektet er etablert gjennom vedtak i Lofotrådet:

Lofotrådet Sak 45/14 Kommunereform – Utredning for Lofoten

Vedtak: Det opprettes eget prosjekt med de 5 kommunene i Lofoten, som har vedtatt å gjennomføre kommunereform utredning sammen. Prosjektet styres av de 5 ordførerne som styringsgruppe, og som oppnevner arbeidsgruppe. Prosjektet har eget budsjett basert på fylkesmannens bevilgning og disponerer ressurser som fremgår av søknad til, og tilskudd gitt av, Fylkesmannen i Nordland. Prosjektet kan leie ressurser til prosjektet fra Lofotrådets sekretariat eller andre tilbydere. Eventuelt merforbruk av ressurser dekkes av de deltagende kommuner.

Lofotposten har gjennomført en undersøkelse som tyder på at majoriteten av befolkningen i de kommunene som er med i dette prosjektet er innstilt på en kommunesammenslåing.

Se www.lofotposten.no

3. Formål med prosjekt Kommunereform i Lofoten

Prosjektet skal belyse fordeler og ulemper knyttet til etablering av ny kommunestruktur/sammenslåing av kommuner, og slik utrede muligheter for - og ønske om - eventuell sammenslåing av kommuner i Lofotregionen, basert på Regjeringens forslag om kommunereform.

4. Hva skal spesielt bringes videre i overgangsfasen?

Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy kommuner er ulike, men likevel likeverdige.

En mulig «ny kommune» som skal etableres, driftes og videreutvikles med utgangspunkt i hver av de gamle kommunenes tradisjoner, fortrinn, sterke sider og utfordringer. Struktur, organisasjonskultur og systemer skal vektlegges, og utvikling av nærdemokrati skal gis høy prioritet. Samarbeidet om sammenslåing skal preges av likeverdighet, raushet og forståelse for hverandres ståsted.

Spørsmålet om eventuelle grenseendringer håndteres i samsvar med gjeldende vedtak i kommunestyrene.

Kommunenes planverk skal gjelde inntil nytt, felles planverk blir vedtatt i ny kommune.

5. Nytt kommune navn

En kommune sammenslått av to eller flere i prosjektet søker om å bruke **Lofoten kommune** som navn. Kommunevåpen kan avklares senere, evt. som innbygger konkurranse. Prosjekteierne ser den historiske-, kulturelle- og merkevareverdi som ligger i regionen, og er knyttet til navnet Lofoten.

6. Mål

Stortingets mål for kommunereformen er blant annet å styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver. Videre skal innbyggerne sikres gode og likeverdige tjenester, og kommunene skal være bærekraftige og økonomisk robuste. Kommunene skal ha et helhetlig og samordnet samfunnsutviklingsperspektiv.

Den nye Lofoten kommune ventes å bli en mer robust kommune, og dermed være bedre rustet til å håndtere nye og større oppgaver. Et mål med kommunesammenslåing er at innbyggerne i hele den nye kommunen skal få bedre og likeverdige tjenester.

Den nye kommunen skal ha

- tilstrekkelig kapasitet innenfor de ulike virksomhetsområdene
- relevant kompetanse med sterke fagmiljøer, god ledelse samt god internkontroll
- tilstrekkelig distanse for å skape objektivitet mellom saksbehandlere og innbyggere
- lokal identitet med nærhet til basistjenestene
- gjøre hverdagen enklere for innbyggerne
- effektiv tjenesteproduksjon for å gi bedre tjenester for innbyggerne
- økonomisk soliditet
- valgfrihet, med en bredde i tjenestetilbudet
- god infrastruktur og fremtidsrettet tettstedsutvikling
- et næringsliv som ivaretar og skaper nye arbeidsplasser
- styrket regional konkurransekraft for å styrke bosetting og næringsaktivitet
- høy politisk deltakelse med et aktivt lokaldemokrati og tydelige medvirkningsorganer
- lokal politisk styring med stor grad av lokal organisering av lovpålagte velferdstjenester

7. Prosjektorganisering

7.1 Prosjekteier

Prosjekteiere er Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy kommuner.

7.2 Styringsgruppe:

Styringsgruppe for prosjektet er
Ordfører Jonny Finstad, Vestvågøy kommune
Ordfører Stein Iversen, Flakstad kommune
Ordfører Lillian Rasmussen, Moskenes kommune
Ordfører Harald Adolfsen, Værøy kommune
Ordfører Tor-Arne Andreassen, Røst kommune

Leder for Styringsgruppen er:

Styringsgruppen har ansvar for prosjektets fremdrift, økonomi og å frembringe resultat.

7.3 Prosjektarbeidsgruppe:

Rådmann Erling Sandnes
Rådmann Kjell Idar Berg
Rådmann Per Sperstad
Rådmann Frank Hansen
Rådmann Randi Gregersen

Erling Sandnes er leder for Prosjektarbeidsgruppen

Prosjektarbeidsgruppen skal bistå Styringsgruppen og Forhandlingsutvalget i å fremskaffe nødvendig beslutningsgrunnlag.

7.4 Forhandlingsutvalg

Kommunestyret/Formannskapet i deltakerkommunene oppnevner to representanter hver til forhandlingsutvalget for denne prosessen. Ordfører og opposisjonsleder bør delta i utvalget.

I tillegg kan rådmennene tiltre utvalget med tale og forslagsrett.

Utvalget bør sitte over kommunevalget i september, og avgi sin innstilling senest 31. oktober 2015 med sikte på at vedtak skal fattes i den enkelte kommune innen årsskiftet.

I Forhandlingsutvalget legges følgende prinsipper til grunn:

- Ivareta likeverd mellom kommunene
- Ivareta identitet, kulturforståelse og kulturutvikling
- Ivareta nærdemokrati, lokale tjenester og service til innbyggerne
- Ivareta kommunale arbeidstakers rettigheter

På denne bakgrunn gis Forhandlingsutvalget følgende oppgave:

- a) Utrede på overordnet nivå, kortfattet kunnskapsgrunnlag (fakta grunnlag) som viser utfordringer, muligheter, strukturelle og kulturelle forhold ved å etablere Lofoten kommune.
- b) Foreslå samhandlingsregler og overgangsordninger.

Forhandlingsutvalgets innstilling legges til grunn for beslutning i de enkelte kommunestyrer om eventuell sammenslåing.

Kommuner som gjennom vedtak sier nei til å gå videre trer ut av prosessen. De resterende kommunene kan fortsette arbeidet.

7.5 Sekretariat:

Lofotrådets sekretariat er base for prosjektet med eget regnskap for ressursbruk.

7.6 Informasjon

Det etableres en lenke på Lofotrådets hjemmeside for oppdatering av løpende informasjon og arbeid med reformen. Nettstedet lenkes til kommunenes egne hjemmesider.

www.lofotradet.no

7.7 Arbeidsgrupper og ansvarsområder

Arbeidet med kommunereform i Lofoten bygger på dette mandatet gitt av Styringsgruppen.

Styringsgruppen (ordførerne) gir føringer og tar beslutninger mht prosessen.

Prosjektarbeidsgruppen (rådmennene) har ansvar for praktisk tilrettelegging, gjennomføring og fremdrift og gir sine anbefalinger til styringsgruppen.

Prosjektarbeidsgruppen kan nedsatte underutvalg for å utrede spørsmål knyttet til reformarbeidet, og gir sine anbefalinger for endelig beslutning i styringsgruppen.

7.8 Kjøp av tjenester

Prosjektarbeidsgruppen kan innhente utredninger som behøves i arbeidet og foreta befaringer innen den økonomiske rammen som er gitt i prosjektet.

Del utredninger kan innhentes fra kommunene i prosjektet, fra andre kommuner/regioner i samme situasjon eller som eksterne anskaffelser i hht regelverk.

7 Prosess

8.1 Forhold til ansatte

Proessen skal sikre at tillitsvalgte og medarbeidere som eventuelt berøres av mulig

kommunereform skal bli involvert på en god måte.

Frem til en ny kommune er etablert skal kommunene som deltar i denne prosessen informere hverandre gjensidig før tilsetting lederstillinger og spesialiststillinger, og vurdere samarbeid der det er mulig.

8.2 Fylkesmannen i Nordland

Som del av prosessen for kommunereform i Lofoten har vi dialog med Fylkesmannen i Nordland, som vil bistå i arbeidet gjennom egen prosessveileder. Prosessveilederen skal gi støtte til prosessene og følge utviklingen i arbeidet med utredning i Lofotkommunene.

Fylkesmannen har i samtaler gitt følgende innspill:

- Politikerne bør si hva som er viktig for sin kommune. Noen kommuner har oppnevnt egne arbeidsgrupper som skal jobbe med saken – uavhengig av valgresultat til høsten.
- Analyser egen kommune
- Bruk verktøy som eksisterer på kommunereform.no
- Fylkesmannen har startet arbeid med et prosjekt for å involvere ungdom.
- Departementet vil presentere en oppgave melding i mars for behandling i Stortinget i juni. Her blir det mer tydeliggjort hvilke oppgaver som kommunene skal ha fremover.
- Lurt å utfordre befolkningen, fortelle om reformen og høre hva som er viktig for folk.
- Viktig å sette seg i førersetet og ta styring – i stedet for å bli styrt!
- Lofoten er kjent som sterk merkevare – bør ivaretas og utnyttes.
- Eventuelle kommunegrensejusteringer er del av mandatet i denne reformen.
- Synkronisering er bra – men kan bli vanskelig mht koordinering.
- Lag en plan med enkle milepæler og tidsrammer, hvordan og når skal innbyggerne involveres/Orienteringsmøte.
- Lag kommunikasjonsplan, både for ansatte i kommunene og innbyggerne.

8.3 Involvering fra innbyggere og næringsliv

Planen tar sikte på at Styringsgruppen vedtar mandat i februar, Prosjektarbeidsgruppen kommer deretter i arbeid og leverer innspill til kommunene for vurdering og tilbakemelding.

Parallelt holdes folkemøter i kommunene, og ungdom involveres spesielt.

Næringslivet må bes om sin vurdering, med hensyn til en eventuell kommunereform og sammenslåing av 2 eller flere kommuner.

Det må også i prosessen tas høyde for at etablerte samarbeidsorganer og interkommunale selskaper/-foretak i kommunene må høres i prosessen.

Møter med tillitsvalgte må avholdes og ansattes syn må vektlegges.

8.4 Flere trinn

Eventuell kommunesammenslåing skjer i flere trinn. Det skal være en prosess i forkant, og del-resultater i prosessen må forelegges kommunestyrene løpende. Endelig vedtak om kommunesammenslåing kan først skje i slutten av 2015, eller innen mai 2016 – med sikte på at eventuell sammenslåing kan skje ved Kongelig resolusjon i mai 2016. Dette vil da innebære at den nye kommunen vil være operativ fra 1.1.2020.

Kommunestyrene i Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy har sagt ja til utredning av kommunereform og hva dette kan bety for den enkelte. Dette prosjektet skal frembringe et faktagrunnlag til diskusjon i kommunestyrene.

2014	01.01.2015			31.12.2015
Styringsgruppen → Vedtar mandat og påser at prosessen løper.				
Ks 1	Ks 2	Felles formannskapsmøte(r)	Ks 3	Ks 4
Godkjenne deltakelse i prosjektet	Oppnevne Forhandlingsutvalg -Krav/forventninger til sammenslåing -Krav stat? 	Diskusjon og innspill	Resultat fra Forhandlingsutvalg Sak til behandling i Kommunestyret Ja/Nei 	Søknad om sammenslåing/ likelydende vedtak
	Folkemøte/ Orienteringer		Folkemøte?	
	Kommunale arbeidsgrupper → Leverer innspill til Forhandlingsutvalget			

Ks: Kommunestyremøte

Se også milepælsplan

9. Aktiviteter

(se også milepælsplan pkt 10)

9.1 Styringsgruppemøter

Styringsgruppen avholder møter jevnlig for å gjøre nødvendige vedtak for å holde trykk i prosessen. Styringsgruppen velger selv sin leder.

9.2 Prosjektarbeidsgruppe

Prosjektarbeidsgruppen utfører oppgaver i hht mandat og vedtak i Styringsgruppen, og sikrer at prosessen holder god kvalitet og tidsplan. Prosjektarbeidsgruppen velger selv sin leder.

9.3 Forhandlingsutvalg

Forhandlingsutvalget skal se på hvordan dagens kommuner skal løse sine oppgaver og levere gode tjenester i den «nye» kommunen, basert på de ressursene som kommunene har i dag (ansatte, bygg, tjenesteproduksjon og logistikk). Forhandlingsutvalget oppnevnes av formannskap eller kommunestyre i den enkelte kommune som deltar i denne utredningen.

9.4 Arbeidsgrupper

Ulike arbeidsgrupper etableres ved behov for å utrede spørsmål som det er nødvendig å få klare svar på.

Rådmennene som deltar i Prosjektarbeidsgruppen gjør vedtak om og gir mandat til de arbeidsgruppene som opprettes.

9.5 Folkemøter

Folkemøter er en god arena for å luften alle aspekter ved en eventuell kommunereform, og gir innbyggere en anledning til å kommunisere direkte med politisk og administrativ ledelse i kommunen.

Folkemøter arrangeres for å gi informasjon om arbeidet og aktivitet knyttet til prosessen, og for å lytte til hva folkemeningen er i den aktuelle kommunen. Det kan være aktuelt med flere slike folkemøter som kan ta stilling til de resultatene som foreligger etter hvert. Det er naturlig å ha ett folkemøte så snart som mulig, ett møte etter at staten har lagt fram dokument om nye oppgaver til kommunene og ett møte i forkant av en rådgivende folkeavstemming som holdes når Forhandlingsutvalgets innstilling er klar. Ordfører i hver kommune har ansvar for innkalling og gjennomføring av folkemøter

9.6 Møter med ungdomsråd/elevråd

Ordfører/rådmann må ha møter med ungdomsråd/elevråd for å orientere om kommunereformen og arbeidet i regionen. Innspill fra ungdom skal løftes inn i arbeidet. Dette er en viktig del av prosessen, og gir ungdom deltakelse i vårt demokratiske system. Ordfører har ansvar for innkalling og gjennomføring av møter med ungdomsråd/elevråd i egen kommune.

9.7 Kommunestyret

Kommunestyrene vil få seg forelagt rapporter og resultater fra arbeidet som gjøres i forhandlingsutvalg og prosjektet forøvrig. Kommunestyrene gir tilbakemeldinger til Styringsgruppe og Forhandlingsutvalg.

Kommunestyrene tar stilling til om kommunen skal delta i det videre arbeide, eller trekke seg ut av prosessen.

I de kommunene som er med i prosessen vil kommunestyrene gjøre endelig vedtak om å slå seg sammen med en eller flere kommuner, og formelt sende søknad om sammenslåing, basert på resultat fra forhandlingsutvalgets arbeid. Kommunestyret eller kommunens formannskap oppnevner representanter til Forhandlingsutvalg for kommunereformarbeidet i Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy kommuner i hht til dette mandatet.

9.8 Formannskap

Formannskapene i kommunene inviteres til felles formannskapsmøter for å drøfte kommunereformen, og gi signaler til styringsgruppen og Forhandlingsutvalget. Felles formannskapsmøte holdes på Røst 18. juni 2015

9.9 Møter med tillitsvalgte og ansatte/styrer i interkommunale foretak

Prosjektarbeidsgruppen, eller annen oppnevnt arbeidsgruppe skal holde kontakt med tillitsvalgte for å gi informasjon om og få innspill til prosessen vedr. kommunereform i Lofoten.

10. Aktiviteter og milepæler 2015

Aktivitet	Jan	Febr	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Des
Styringsgruppemøte	7. jan		X		X			X			X	
Prosessplan og kommunikasjonsplan												
Prosessplan og kommunikasjonsplan vedtas i styringsgruppa		X										
Hjemmeside Med lenke til kommunene		X										
Forhandlingsutvalg			X									
Arbeidsgrupper for delsektorer												
Folkemøte(r)				X				X				
Involvere ungdom Invitere ungdom til Formannskap og k-styrer. Ordfører i møte med elevråd og ungdomsråd.				X					X		X	
Oppgaver for kommunene – Stortingsdokument.			X			X						
Felles formannskapsmøte						18.6 Røst				X		
Vedtak i Stortinget om kommunenes oppgaver						X						
Formannskapsmøter i hht møteplan												
Kommunestyremøte						X				X konstituering		X Vedtak om eller ikke
Kommunevalg									X			

11. Økonomi

Tilsagn om økonomisk støtte fra Fylkesmannen kr 500.000. Egeninnsats kr 500.000. Rammen på 1 mill skal dekke hele prosjektets kostnader, inkl reiser, sekretariat, del-utredinger m.m. Kommunene har i tillegg egen ressurs på kr 100.000,- pr kommune etter søknad til Fylkesmannen.

12. Tidsramme

Prosjektet er formelt startet 7. januar 2015 og har som mål å være avsluttet innen desember 2015.

13. Endringer

Det er naturlig at det i en slik prosess som arbeidet med kommunereformen vil være behov for endringer og justeringer. Både milepæler og tidsplan vil kunne ha behov for justeringer. Nødvendige justeringer vedtas av Styringsgruppen innen prosjektets tidsramme som er satt med avslutning 31.12.2015

Lofoten 13. februar 2015

Moskenes kommune

Om kommunereformen

Vurdering av nullalternativet

KOMMUNEREFORM: VURDERING AV ALTERNATIVET Å BESTÅ SOM EGEN KOMMUNE

Oppdraget

Da Stortinget behandlet Kommuneproposisjonen 2016 i juni 2015, viste flertallet til «Innstilling 300 S (2013-2014) der det het at "*alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma*".

«

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er derfor positive til at alle landets kommuner høsten 2014 inviteres til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Flertallet forventer at kommunene på en god måte fra starten av en slik prosess involverer innbyggere, organisasjoner og ansatte på en god måte. Slik involvering øker sannsynligheten for en best mulig prosess for lokalsamfunnet.

(Stortinget; Innst. 300 S (2013–2014))¹

I Innst. 375 S (2014-2015) utdyper flertallet at de i begrepet utredningsplikt legger til grunn "*at alle kommunar skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommunar ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli.*"

I utredningsplikten som Stortinget har vedtatt ligger det at kommunene skal gjennomføre en egen vurdering av null-alternativet (fortsette som egen kommune) samt utrede ulike alternativer for kommunesammenslåing.

¹ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2013-2014/inns-201314-300/4/#a2.5>

Innledning

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Kommunene er pålagt å utrede sak om kommunereformen og legge denne frem til politisk behandling.

Denne utredningen er utredning av 0-alternativet, altså om Moskenes kommune kan stå alene i fremtiden eller bør slå seg sammen med en annen kommune.

Skal Moskenes kommune slå seg sammen med en annen kommune så har kommunestyret vedtatt at det skal være innen Lofoten-regionen.

Denne utredningen er bygget opp slik at hvert av de 10 kriteriene regjeringens ekspertutvalg har utarbeidet som kjennetegn på en robust kommune blir vurdert. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse.

Rollene er:

- * Gode og likeverdig tjenester til innbyggerne
- * Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- * Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- * Styrket lokaldemokrati

I denne utredningen besvares de enkelte kriteriene men det er ikke gjennomført en avsluttende vurdering som leer fram til en hovedkonklusjon.

På selve hovedspørsmålet i Kommunereformen, er det kommunestyret som direkte må gi sine svar og eventuelt peke på hvilken beslutningsstøtte de føler er nødvendig, herunder behovet for utredninger, innbyggermedvirkning og å holde folkeavstemming.

Hva som er hensiktsmessig kommunestørrelse og kommunestruktur er grunnleggende sett et politisk spørsmål.

Det vises for øvrig til Faktarapporten som er laget i et samarbeid mellom Vestvågøy, Flakstad og Moskenes kommune.

Utredningen er laget i felleskap innen administrasjonen hvor alle i ledergruppa har bidratt.

Moskenes, 20.05.2016

Per A. Sperstad
Rådmann

Del 1 Forutsetninger og ytre rammebetingelser

Generelt

Man kan si at Kommunereformen hviler på to overordnede empiriske faktum:

- * *det finnes kommuner i Norge med få innbyggere og*
- * *landet er i endring.*

De som ønsker en kommunestrukturreform velkommen, ser det slik at landet har et «småkommuneproblem» – et problem som ytterligere forsterkes av ulike endringsprosesser Norge gjennomgår.

Disse to oppfatningene har fulgt den norske kommunestrukturen i lang tid. Under disse to overordnede empirisk baserte oppfatningene, kan man sortere ut fire argument som på mange måter utgjør kommunereformens pilarer:

- * *økonomiargumentet,*
- * *kvalitetsargumentet,*
- * *demokratiargumentet*
- * *regionaliseringsargumentet.*

Mange av de utredninger som er produsert den senere tid viser at hvor gode argumenter for kommunesammenslåing dette er, i stor grad er avhengig av geografiske variabler (avstand, bosettingsmønster og sentrum/periferi-dimensjoner).

Samtidig er det andre forhold som spiller inn. Forskningsrapporten ”*Kommunestruktur mellom fornuft og følelser*” konkluderer med at beslutningstakere som vil lykkes med kommunesammenslåing må ta innbyggernes følelser på alvor. Den slår fast at det må bygges en ny interkommunal identitet for å lykkes i prosessen fram mot en ny kommune.²

Her kan man minne om hva som ble uttalt av ordføreren i Tjeldsund etter en lokal folkeavstemming om kommunesammenslåing i 2003:

”De som har stemt, de har stemt ut fra følelser. Ikke fordi de har satt seg ned og gjort kalkulasjoner og den typen vurderinger. De har sagt at tar dere landet fra oss, så skal det bli krig.”

Nå er det gått noen år siden 2003, og Tjeldsund sammen med resten av Kommune-Norge er inne i en ny prosess.

Forutsetninger – ytre rammebetingelser for Moskenes

* **Bosetting, folketall og areal.**

Framskrivningsmodellene til SSB peker på at folketallet i Moskenes skal være ganske stabilt i perioden fra 2015 til 2040. Den relative alders- og kjønnsfordelingen er også antatt å være stabil i perioden. Det betyr at kommunen ikke går i møte med en «eldrebølge» eller stor nedgang i gruppen skolepliktige. Mye tyder på at tallet på barn i skole/barnehage vil holde seg på (minst) dagens nivå.

² Frisvoll, Svein og Reidar Almås (2004): [Kommunestruktur mellom fornuft og følelser. Betydningen av tilhørighet og identitet i spørsmål om kommunesammenslutning](#). Norsk senter for bygdeforskning, Trondheim. Sluttrapport for prosjektet «Identitet og tilhørighet i kommunen» som Norsk senter for bygdeforskning har gjennomført på oppdrag fra KS.

Bosettingsstrukturen i kommunen er tett langs E 10 fra Hamnøy til Å, og det er ikke forventet endringer i dette fram til 2040. Videre boligbygging forutsettes skje på øst- og vestsiden av kommunen slik som i dag. Næringsutviklingen forutsettes i det vesentlige å skje innen fiskeri og reiseliv. På «yttersia» foreligger det planer om å etablere Lofotodden nasjonalpark.

*** Næringsliv (fiskeri og reiseliv)**

Moskenes kommune har et ressursgrunnlag som gjør at det i et langt perspektiv kan forventes stor aktivitet både innenfor dagens næringssektorer (fiskeri, fangst, reiseliv/turisme) og innen nye sektorer (mulighetene innen havbruk, fornybar energi, evt petro). På alle disse områdene har Lofoten generelt og Moskenes spesielt helt særegne fordeler.

*** Kommunens oppgaver og tjenesteportefølje i framtida**

Stortinget gjør gjennom vedtak beslutninger om hvilke oppgaver som kommunene skal ha. Erfaringene fra de siste 20 år viser at oppgaveporteføljen endres og justeres etter behov og politikk.

Signalene fra Stortinget er sprikende; det varsles at flere og nye oppgaver skal tildeles kommunene, samtidig som man ønsker å ta oppgaver og ansvar fra kommunene.

Det forutsettes at også i framtida vil det skje endringer i ansvarsfordelingen mellom stat, fylkeskommunene (regionforvaltning) og kommune.

Tjenester og oppgaver er derfor ikke et konstant-ledd i vurderingen av kommunestruktur.

*** Kommunaløkonomiske rammer og inntektssystem i framtida**

Regjeringen la i desember 2015 fram et forslag til nytt inntektssystem (IS) for kommunesektoren og dette forutsettes behandlet av Stortinget i løpet av 2016.

Det kommunale inntektssystemet gjennomgår en omfattende revisjon omtrent hvert tiende år, og det forventes at slik vil det være i framtida også.

Inntektssystem og økonomi er derfor ikke et konstantledd i vurderingen av kommunestruktur.

*** Statlig, regionalt og lokalt forvaltningsnivå i framtida**

Det forutsettes at man også i framtida vil ha en løpende debatt om forvaltningsnivå i landet, og at det kan herske ulike politiske mål og forventinger omkring disse spørsmålene. Noen vil ta bort et ledd (fylke/region) og bare ha to nivå (kommune og stat).

*** Grensejustering og retningsvalg**

Det foreligger ingen spesifikke behov fra Moskenes kommunes side vedrørende grensejusteringer. Dagens kommunegrenser synes å være rasjonelt tilpasset geografi og innbyggernes behov.

Framtidig retningsvalg for en ny kommunestruktur i Lofoten tar derfor som utgangspunkt at Moskenes kommune opptrer som en felles enhet.

Del 2 Vurdringer

1. TILSTREKkelig KAPASITET

Kommunene må ha en tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en effektiv og god måte. Tilstrekkelig kapasitet henger nært sammen med tilgang til relevant kompetanse. Å få én stilling med god fagkompetanse vil ikke gi grunnlaget for et godt fagmiljø. Til det trenger man også kapasitet til å behandle en viss mengde saker, ha god kontroll og oversikt, og til å utvikle fagområdene.

Vurdering:

Kapasitet bygges av ressursene som er tilgjengelige. Moskenes kommune har de siste årene måttet redusere tjenestetilbudet fordi de økonomiske utfordringene har vokst. Moskenes kommune har nå høy gjeldsbelastning og en sårbar økonomi med få reserver å tære på. På de ulike sektorområdene i kommunen kan en måle konsekvensene av dette :

Moskenes kommune har ikke innenfor oppvekst/skole tilstrekkelig kapasitet (ressurser) for å løse oppgavene på en effektiv måte. Kommunen har god kompetanse, men mangler ressursene for å få et godt fagmiljø. Det gjenspeiler seg også i kapasitet, kontroll, oversikt og utvikling av fagområdet.

Økonomiavdelingen i Moskenes har klart å få til et samspill der en løser de oppgavene som ligger til enheten basert på godt samspill og hjelper en hverandre der det trengs. Derimot mangler en et bredt fagmiljø da en i dag ofte jobber med hver sine spesifikke ting. Dette gjør enheten sårbar, da det er mange oppgaver hvor det ofte ikke er tilstrekkelig tid til å sette seg like godt inn i alt, og hvor internkontrollen ikke kan dokumenteres å være tilfredsstillende. Enheten har heller ikke kapasitet til å utvikle fagområdene fort nok, selv om en har gjort mye de siste tre årene. Dette er et inntrykk som er gjeldende for hele administrasjonen da kommunen stort sett har enmannskontorer.

På den andre siden er det slik at i småkommuner er man generalister, og ofte alene om mange forskjellige områder. Dermed har man god kompetanse og får gjennom generalistrollen en god oversikt og man utvikler en god helhetstenking.

Moskenes kommune sin teknisk/service-etat har flere ansatte med god realkompetanse, og lang ansiennitet samt god lokalkunnskap. Dette er meget nyttig i det arbeidet som utføres på etaten. Med økt bemanning ville selvsagt etaten være i stand til å kunne yte ytterligere service. Dette spesielt innenfor miljø/utviklingsplaner/PBL.

Ved teknisk drift utføres det langt flere oppgaver som øvrige kommuner i Lofoten leier inn tjenester på eks. større vedlikeholdsarbeider på kommunale bygg, vintervedlikehold og sommervedlikehold veier, kommunale kaier. Innen vann og avløp er Moskenes kommune den eneste kommunen som har godkjent vannverk og sørger for rapportering til mattilsynet, dette til tross for at vi er den kommunen med færrest ansatte.

Innenfor planarbeidet har vi flere oppdaterte reguleringsplaner enn de øvrige kommunene som enda sliter med planer fra 1970/1980 åra. Etaten har utvist god arbeidskapasitet og har lavt sykefravær.

De siste årene er det redusert flere årsverk innenfor pleie og omsorg. Dette har resultert i at det ikke er tilstrekkelig kapasitet til å utføre en del av tjenestene. Kapasitet sier noe om at omfanget av tjenester samsvarer med omfanget av behov. Kommunen skal tilby gode tjenester, som er tilpasset samfunnsutvikling og endringer i befolkningens behov og sammensetning, men innenfor de økonomiske rammene man til enhver tid har.

Det er små fagområder og få personer/enkeltpersoner som må ta hånd om spesifikke fagfelt. Resultatet av dette er at vi blir sårbare ved sykefravær og andre uforutsette hendelser. Vi har ikke kapasitet til å gi/utføre en del av tjenestene som er etterspurt på rus/psykiatri fordi lederstillingen er satt vakant. Noen av disse tjenestene blir ivaretatt av hjemmetjenesten. Vi har ikke leder for hjemmebaserte

tjenester og dette medfører at saksbehandling/oppfølging/evaluering av tildelte tjenester, fagsystem, hjemmebesøk og andre oppgaver ikke blir fulgt opp slik det skal.

Det er pr dags dato nok kapasitet til langtidsplasser/korttidsplasser på sykehjemmet. Men i ulike situasjoner som demente som har ekstrabehov, terminalpleie, aktiviteter er det ikke ti kapasitet fordi vi har for lite ressurser. Det er samhandling mellom sykehjemmet og hjemmetjenesten (Avd.C) og pasientene får tilbud ved den avdeling som det blir faglig vurdert de har behov for.

Tjenester til ressurskrevende brukere og barnevern blir kjøpt fra andre. Legevakt og KAD-plasser er interkommunalt samarbeid. Dette er tjenester vi ikke har kapasitet til å levere selv.

Helsesøster gir tjenester til gravide, barn, unge og deres familier. Dagens situasjon viser behov for økt tjenestetilbud, begrunnet med økt behov for tjenester til barn/unge med funksjonsnedsettelse/ulike diagnoser.

2. RELEVANT KOMPETANSE

I tillegg til tilstrekkelig kapasitet, er også relevant kompetanse avgjørende for å sikre sterke fagmiljøer og en god administrasjon. Dette innebærer også at det må være en bredde i kompetansen. Manglende kapasitet og kompetanse er også fremhevet som utfordringer for at kommunen skal ivareta sine roller som samfunnsutvikler og myndighetsutvikler. Innenfor kommunens rolle som demokratisk arena kan en kommunal administrasjon med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte bedre den politiske styringen og utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Av hensyn til lokaldemokratisk styring er det avgjørende at kommunen selv kan sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og ikke er avhengig av samarbeid eller hjelp fra andre.

Vurdering:

Moskenes kommune har innenfor Oppvekst/skole relevant og god kompetanse. Kommunen mangler imidlertid kapasitet og ressurser for å kunne ivareta Oppvekst på en god måte. Vi har en god og bred sammensetning av alder. Det skolen mangler er tilstrekkelig med kapasitet innenfor rett og god og relevant kompetanse for å ivareta vårt samfunnsmandat.

Vi har ikke en komplett kompetanse for hele økonomiavdelingens arbeidsfelt. Veldig ofte er det ”learning-by-doing”, og det er ofte merarbeid å rette opp når vi gjør feil. På grunn av at organisasjonen er så liten som den er, har vi relativt god oversikt. Leder av økonomiavdelingen mener at vi kan gi et godt beslutningsgrunnlag slik at de folkevalgte får de beste forutsetninger for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Per i dag kjøper/samarbeider vi om flere tjenester utenfra (IKT/data), dermed har ikke kommunen den kompetansen den trenger selv på alle områder.

Vi har relevant kompetanse. Vi har et nært samarbeid og har erfaring å bruke kompetansen på tvers av fagområder.

Vi har lang tradisjon på samarbeid, og har gode samarbeidsarenaer innenfor de fleste fagområder.

Oppgaver vi gjør sjelden kan være problematisk å opparbeide kompetanse i, nettopp fordi vi gjør det for sjelden.

Spørsmålet i seg selv må sees i sammenheng med spørsmål en. Relevant kompetanse er i stor grad avhengig av hvilke tjenester som skal leveres. Innenfor teknisk / service-etat er alle områdene viktige for at vi skal kunne ha bosetting her. Vi berører alle tjenestene og for å kunne skaffe tilstrekkelig kompetanse må arbeidsgiver være villig til å satse på egne ansatte i form av kurs og etter og videreutdanning.

Kompetansen må sees i sammenheng med kapasitet. Det er utfordringer med å rekruttere fagutdannet personell. Vi har ansatte som må løse ulike oppgaver på ulike områder (generalister). Men få med spesialutdanning.

Vi ser at det kan være vanskelig å beholde erfarne medarbeidere. Det er viktig å kunne tilby de ansatte mulighet til kurs, grunn-, etter- og videreutdanning.

3. TILSTREKkelig DISTANSE

Kommunene må ha en slik størrelse at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggerne. Dette for å sikre likebehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i myndighetsutøvelsen, samt at innbyggerne sikres de rettigheter de har etter loven. I tillegg skal habilitetsreglene sikre tilliten til kommunene og beskytte den enkelte saksbehandler mot utidig press.

Vurdering:

Det anses at Oppvekst /skole klarer gjennom å utøve god profesjon å ha tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbygger. Gjennom det å utøve sin rolle profesjonelt vil man være rustet til å gjennomføre dette selv i små kommuner.

Økonomiavdelingen mener at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggere. Tror ikke det vil være noen stor forskjell med større organisasjon. Uavhengig av størrelse på organisasjon er distansen blitt mindre etter hvert som sosiale medier har fått feste i samfunnet.

Vi forholder oss til habilitetsreglene på lik linje som andre kommuner, og gjør de nødvendige vurderinger i hht. loven som er nødvendig for å kunne gjøre en god saksbehandling, og gi innbyggerne likebehandling. Det er viktig å ha en rolleforståelse, og alltid vite «hvilken hatt» du har på i ulike sammenhenger, både offentlig og privat.

Stor distanse mellom saksbehandler og innbygger er nødvendig vis ikke en fordel.

Det å kjenne søkeren er i de fleste sakene mere en fordel enn ulempe. Det er lettere å opprettholde likebehandling i små kommuner. Habilitetsspørsmålet er lett å overholde.

Barnevernstjenestene er i dag basert på interkommunalt samarbeid (i regionen) og for Moskenes kommune betyr det kjøp av tjenester. Situasjonen vurderes slik at også for framtida vil det være behov for få eksterne tjenester fra et regionalt nivå (i Lofoten), uavhengig av hvilken kommunestruktur en velger.

Det at det ikke er stor distanse mellom saksbehandler og kundene sees ikke som noen spesiell utfordring med hensyn til likebehandling og habilitet. Dersom det er behov for det tas det kontakt med eksterne saksbehandlere for å få deres vurdering om habilitetsspørsmålet overholdes. Man er kanskje mere obs på habilitet i små kommuner. Lite kapasitet kan føre til lenger saksbehandlingstid.

4. EFFEKTIV TJENESTEPRODUKSJON

Større kommuner vil legge bedre til rett for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold. Større kommuner kan gi bedre utnyttelse av potensielle stordriftsfordeler. Bosettingsmønsteret i kommunen og hensynet til innbyggernes ønske om nærhet til tjenestene kan gjøre det vanskelig å hente ut stordriftsfordeler på alle tjenester i kommunen. Men det vil trolig være effektiviseringsgevinster på enkelte områder – slik som i den overordnede styringen og planleggingen i sektoren.

Vurdering:

Selv om større kommuner har stordriftsfordeler, har vi små en annen måte å innrette oss for å løse oppgavene. Vi har et tett samarbeid og klarer å samarbeide på tvers av sektorer, noe som ofte er veldig effektivt. Økonomiavdelingen løser ofte oppgaver på tvers av tjenesteområder, og vi er veldig tilpasningsdyktige.

På mange områder er vi svært gode i Moskenes kommune, og på andre områder er vi mindre god, og klarer ikke pga. mengden å hente ut effektiviseringsgevinster

Moskenes kommune kan vel knapt effektiviseres ytterligere, da kommunen er nedskåret på alle områder.

Økt rammestyring i en stor kommune tilsier ikke at det dermed blir bedre effektivitet. Store avstander kan begrense effektive tjenester.

For Moskenes kommune er det generelt sett vanskelig å effektivisere mer gjennom struktur i tjenesteledet. Kommunen har i dag dimensjonert tilbudet slik at det gjennomgående er ett tilbud pr tjeneste (en skole, ett sykehjem, ett folkebibliotek, ett legekantor, osv), med unntak av barnehagetilbudet som i dag er lokalisert i to avdelinger.

De nasjonale føringene i Kommunereformen poengterer at barnehager, skoler, institusjonstjenester og øvrig helsetjenester i mindre grad berøres av reformen, eller at reformen får mindre betydning for innbyggernes tilgjengelighet. Skolestrukturen er et eksempel på en sektor som i mindre grad forventes å påvirkes av kommunesammenslåing. Samtidig er det disse stedsavhengige, lokale tjenestene som antas å være viktigst for innbyggerne i Moskenes kommune.

5. ØKONOMISK SOLIDITET

En viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at kommunene har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne. Små kommuner er mer sårbare enn større kommuner i slike situasjoner, fordi de har et mindre budsjett å omdisponere innenfor.

Vurderinger:

Moskenes kommune har hatt manglende kontroll på økonomien med det resultat at det har bygget seg opp et høyt akkumulert merforbruk over år samtidig som kommunen har liten mulighet til å håndtere uforutsette hendelser. Soliditeten er dårlig, og kommunen er sårbar da vi nesten ikke har økonomisk handlingsrom.

Årsaken til disse problemene er en store investeringsprosjekter i løpet av kort tid (i perioden 2010-12 ble det investert i ny skole, basseng, flerbrukshall, rådhus og helsesenter finansiert med samlet låneopptak på 130 mill kr) er store låne- og renteavdrag, samt forholdsvis mange ressurskrevende brukere.

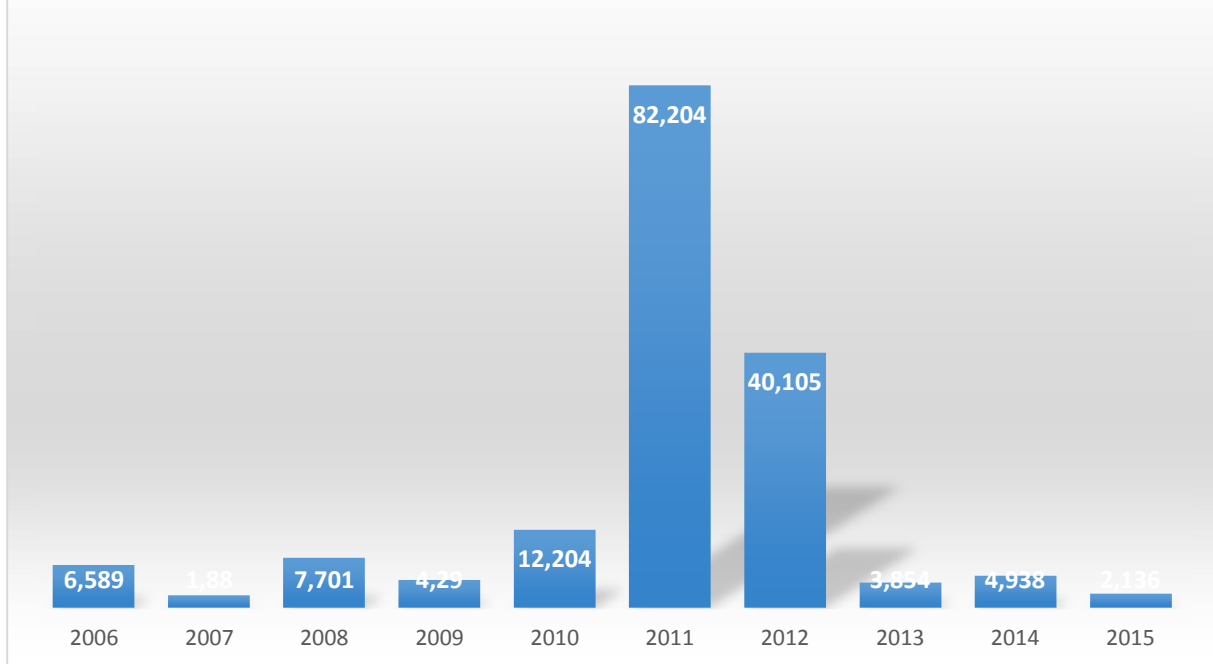
Moskenes kommune har for lite handlingsrom og dette kan svekke mulighetene for å kunne tilby innbyggerne sine gode velferdstjenester. Det kommer spesielt frem i saker hvor en bruker har behov for bistand fra flere kommunale tjenester.

Handlingsrommet er lavt, men økonomirapportene (kostra) viser at Moskenes kommune drives godt.

Økonomien i Moskenes er nok en medvirkende faktor i forhold til vurdering av sammenslåing. Vi har lite eller ingen handlingsrom og drifter på et minimum av kostnader. Vi er pålagt å skal gi tilbud på de samme tjenestene om vi er små eller stor. Spesialiserte tjenester som vi ikke kan tilby i vår kommune er vi derfor nødt til å kjøpe av andre (ressurskrevende bruker) og dette tar en stor del av budsjettet vårt. Vi har ingen avsatte «buffer» til utforutsatte utgifter.

Samtidig viser beregninger utført av KS at Moskenes kommune kan tjene på Regjeringens forslag til nytt inntektssystem, som skal innføres fra 2017.

Investeringsutgifter 2006 - 15 (i mill kr)

(Oversikt over kommunale investeringer i den siste 10-årsperioden)

6. VALGFRIHET

Innbyggerne vil i større grad kreve flere valgalternativer innenfor tjenestene. Større kommuner kan tilby en større bredde i tilbudet til sine innbyggere, som vil være vanskelig å tilby i små kommuner.

Vurdering:

Det vil, generelt sett, være vanskelig. Vi har for eksempel bare en skole og dermed ett valg.

Det vil ikke være mulig å gi innbyggerne i Moskenes mer valgfrihet ift tjenester med nåværende økonomiske forutsetninger. Vi har ikke et eget boligkontor, men vi har noen som hjelper innbyggerne med bostønad, leie av husvære og behandling viderefremidlingslån fra Husbanken. Slik det er nå klarer vi å tilby de tjenester vi skal. Det er ikke sikkert at en større kommune kan gi innbyggerne valgfrihet ift tjenester, men istedenfor fordeler den som den enkelte leder ser best. For eksempel barnehageplass i en annen del av kommunen enn der du bor, eller sykehjemsplass langt borte fra familie.

Valgalternativer vil være svært begrenset i vår kommune, men at noe tilbud innenfor hvert tjenesteområde er tilstede og kan benyttes av innbyggerne.

De som har valgt å bosette seg i Moskenes kommune er kjent med de tilbud som er og det satses i Moskenes kommune på «ikke» lovpålagte oppgaver, dette for å opprettholde trivsel og bosetting.

De fleste som velger å flytte til/eller fortetter å bo i en liten kommune vet nok at det ikke er de samme valgmuligheter som i en stor kommune. Som oftest er det bare snakk om et sykehjem, en hjemmetjeneste, en(to) leger og da vet man at man må bruke de tilbud som er og ikke har mulighet til å velge. Noen tjenester må man få fra regionen (kjeveortoped, logoped osv).

Større grad av valgfrihet for innbyggerne til kommunale tjenestetilbud må vurderes opp mot hva lokalsamfunnet har muligheter for å gi, gitt størrelse og beliggenhet.

Det vurderes slik at det foreligger klare kapasitetstreskeler for en rekke kommunale tjenester og alternative tilbud vil snarere måtte søkes utenfor dagens kommune, enn å etablere parallelle tilbud lokalt som kan øke valgfriheten.

Dette har en tydelig avgrensning mot lokalsamfunnets struktur og størrelse.

Dette punktet må også ses i sammenheng med hva innbyggerne etterspør av kvantitet, kvalitet og valgfrihet på tjenester, og hvordan de lokale folkevalgte myndighetsorgan prioriterer for å skru sammen tilbudet.

7. FUNKSJONELLE SAMFUNNSUTVIKLINGSOMRÅDER

Kommunene må ha en inndeling som er mest mulig funksjonell for de områder det er nødvendig å se i sammenheng for å sikre helhetlige løsninger, særlig på areal- og transportområdet. De siste tiårene har det vært en vedvarende regional integrasjon gjennom pendling og tettstedsutvikling, slik at kommunene i stadig mindre grad utgjør en funksjonell enhet. Denne utviklingen vil fortsette. Særlig i byområder gjør behovet for mer funksjonelle samfunnsutviklingsområder at kommunene bør vurdere sammenslåing. Erfaring tilsier at kommunene hver for seg har sterke insentiver for å ivareta egne behov og at de felles løsningene ikke blir optimale, verken i planleggingen eller i implementeringen av planene. I mindre sentrale strøk vil kriterier som kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling være viktigere når kommunesammenslåing skal vurderes.

Vurdering:

Utfordringene i kommunene kan være svært ulike, f.eks. avhengig av om en snakker om vekstkommuner eller fraflyttingskommuner. Alle kommunene vil i tiden framover ha utfordringer knyttet til utviklingen når det gjelder både demografi, næringsutvikling og kamp om arbeidskraft. Det er også et faktum at alle kommuner har som mål å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting.

Moskenes kommune mangler kapasitet og kompetanse for å styrke samfunnsutviklingsfeltet, både planlegging og implementering av planene. Det er vanskelig å finne kapasitet uavhengig av hvilke planer det er som må lages eller revideres.

Moskenes har en relativt sammenvokst og tett bosettingsstruktur. Hele bosettingen ligger langs E 10 på en ganske kort strekning fra Hamnøy-Å. Naturlig integrasjon med tettstedene i nabokommunen Flakstad (Ramberg, Sund, Napp) er begrenset.

Moskenes med mer enn 1 time kjøreavstand til et senter med 5.000 innbyggere, og mer enn 3 timer til et tettsted / senter med 10. – 15.000 innbyggere ligger i ytterkant av naturlige og funksjonelle regionsenterområder. Mer om bo- og pendlingsområde finnes i Faktarapporten.

Kommunens innbyggere er avhengig av tilgang til regionale tjenester som sykehus, videregående skole, spesialisttjenester, handels- og servicetilbud mm og noe av dette finnes i dag i Lofoten. Andre ting må man til Bodø eller andre regioner for å finne.

Avstanden til slike tjenester vil i prinsipp være lik selv om kommunestrukturen endres (avstandsuremper).

Med «funksjonelle regioner» mener NIBR: «En funksjonell region skiller seg ut med basis i en viss funksjon, virksomhet eller aktivitet.»³

Oppsummering av NIBR-rapport 2013:1:

Regionsentralitet: 0

Regiontype: Selvstendig

Moskenes kan eventuelt regnes sammen med Flakstad og Vestvågøy, men reiseavstanden er noe stor, og andelen med arbeidsplass i egen kommune høy.

Moskenes regnes derfor som en egen bo- og arbeidsmarkedsregion.

³ NIBR-rapport 2002:20 **Inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner** (Dag Juvkam)
<http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/nibr/files/2002-20.pdf>

NIBR-rapport 2013:1 – Inndelinger i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner (Gundersen og Juvkam)
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/rapporter/rapporter2013/nibrreport_2013_1.pdf

8. HØY POLITISK DELTAKELSE

Det er viktig å ha et aktivt lokaldemokrati med valgmuligheter både i forbindelse med stemmegivningen og at innbyggerne har mulighet til å få sin stemme hørt mellom valgene. Større kommuner legger i dag i større grad tilrette for deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsorgan. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen ved lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordfører enn i større kommuner.

Men analyser viser at for noen av disse indikatorene har resultatet mer å gjøre med kjennetegn ved innbyggerne enn at kommunen er liten.

Vurdering:

Moskenes kommune hadde stort politisk engasjement ved siste lokalvalg. Det er flere som vil være med å forme Moskenes kommunes framtid. Etter en slik innsats fra politikerne er det synd at valgdeltakelsen var så lav. Mange meninger kom uansett fram gjennom facebook, og det åpnet øynene til flere for det mangfoldet som er i kommunen. Det er høyst usikkert om en større kommune vil gi Moskenes kommunes innbyggere en høyere røst! Det er avhengig av organisasjonsformen.

Å ha aktive lokalpolitikere er avgjørende, og det er derfor en forutsetning at når de stiller til valg må de vise interesse, være villige til å sette seg inn i de lover og regler som omhandler det å være politiker / øverste arbeidsgiver. De må også evne å se hele kommunen og ikke bare sine særskilte områder, samt samhandling med øvrige instanser.

Det er viktig med engasjerte, aktive politikere, at de viser interesse og er aktivt med i å ta beslutninger. I Moskenes har valgdeltakelsen over flere tiår vært lavere enn hos våre nabokommuner. Hva dette gjenspeiler er usikkert; det kan være at innbyggerne er fornøyde eller det kan være at de er oppgitte?

Valgdeltakelsen i 2015 var på linje med tidligere valg for Moskenes sitt vedkommende, se for øvrig faktarapport.

9. LOKAL POLITISK STYRING

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunene bør ha mulighet for en hensiktsmessig lokal organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester.

Vurdering:

Moskenes kommune er i dag nødt til å organisere deler av sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte tjenester. Vi har per i dag ikke det økonomiske handlingsrommet til å klare alt alene.

Vi har god erfaring med interkommunalt samarbeid, spesielt på områder det er vanskelig å opparbeide nok kompetanse på selv. Det er for lite kapasitet til å organisere all tjenesteproduksjon selv uten interkommunale ordninger.

Selvsagt er det avgjørende at lokal administrasjon har kompetanse, kapasitet og arbeidsro til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag.

En av de store utfordringene har vært mange «fremmede» ansatte ofte i lederstillinger som kommer innom kommunen, blir en kort periode, mangler lokal kunnskap om kommunen og kommunens struktur, samt kunnskap om fag.

Interkommunale ordninger er noen ganger gode ordninger, hvor også små kommuner har påvirkningsmulighet.

Selv om det har vært en del utskiftninger i enkelte stillinger, det i perioder ikke har vært leder på noen områder og kapasiteten har vært en utfordring, så har administrasjonen kunne utarbeidet beslutningsgrunnlag til politisk behandling. Men vi har også inngått interkommunale samarbeid på enkelte områder som legevakt, KAD-plasser, barnevern.

10. LOKAL IDENTITET

Det er etter utvalgets vurdering to dimensjoner som spiller inn på dette området, og som kommunene bør vurdere i spørsmålet om sammenslåing: opplevd tilknytning til et område og felles identitet med andre områder. Antakelsen om at noe av dagens nærhet vil forsvinne ved større kommuner, enten det gjelder til kommunehuset, lokalpolitikere eller tjenester, vil med stor sannsynlighet bli opplevd som problematisk og utfordrende av de berørte innbyggerne. En slik opplevelse vil kunne bli forsterket dersom dagens politiske og administrative system ikke tilpasses nye forutsetninger. Resultatet vil kunne bli et svekket lokalt demokrati.

Utvalget tar også som utgangspunkt at det vil være lettere å gjennomføre sammenslåinger med kommuner som i stor grad opplever å ha interkommunal identitet, enn mellom kommuner som ikke har det.

Vurdering:

Moskenes kommune har per i dag interkommunal identitet på flere områder, og dermed kan vi ha forutsetninger for en kommunesammenslåing. Men innbyggerne har ingen garanti for hvilke tjenester vi kan forvente å ha lokalt, noe som ikke gjør det enkelt å forankre en lokal identitet ved en eventuell sammenslåing. Når en er fornøyd med dagens nærhet og løsning med samarbeid innen ulike tjenester, frykter en selvfølgelig å miste denne nærheten.

Vi har lang tradisjon på samarbeid, og har utviklet tjenestene sammen med de andre kommunene i Lofoten over mange år.

Lokal identitet er avgjørende for fremtidig bosetting. Lokaldemokratiet vil nok øke når det går opp for folk at sammenslåingen som det er vist til i spørsmålstillingene og øvrige dokumenter kan bli en realitet.

Rådgivende folkeavstemning
om kommunesammenslåing i
Vest-Lofoten 6. juni 2016.

Protokoll valgstyret

Moskenes
Kommune

A. Administrative forhold

A 1 Valgstyret:

Funksjon	Navn	Møte
Leder	Lillian Rasmussen	X
Nestleder	Laila Jusnes Kristiansen	X
	Bjørn Jensen	X
	Hartvig Arve Sverdrup	X
	Therese A Holtan Larsen	X
Valgstyresekretær	Per A. Sperstad	X

A 2 Valgting:

Krets	Sted og åpningstid	Stemmeberettigede
Reine (Hamnøy)	Moskenes rådhus, Reine kl 10.00 – 20.00 *	
Sørvågen (Å)	SOIL-huset kl 10.00 – 20.00 *	

Middagspause mellom kl 14 og 15 begge steder.

B. Forhåndsstemmer

B 1 Forhåndsstemmegivning

Type	Mottatt	Forkastet	Godkjent
Ordinære forhåndsstemmekryss i manttall	191	0	191
Sum	191	0	191

Årsak til forkastelse:

Ingen.

B 2 Fordelte forhåndsstemmesedler

Type	Ja	Nei	Forkastet
Ordinære forhåndsstemmer	169	26	0
Sum	169	26	0

Merknader:

Det lå til sammen 195 stemmesedler i urna, dvs 4 stemmesedler mer enn kryss i manntallet. Valgstyret godkjente alle stemmesedler som lå i urna. Det var ikke mulig å finne hvor feil var i avkryssingsmanntallet.

B 3 Godkjenning av brevstemmer

Det var innkommet i alt 5 stemmer pr brev. De ble åpnet særskilt og blandet, se pkt D.

C Valgtingsstemmer

C 1 Valgtingsstemmegivninger

Kryss i manntall på valgtinget.

Type ordinære valgt st	Mottatt	Forkastet	Godkjent
Reine stemmekrets	105	0	105
Sørvågen stemmekrets	113	0	113
Sum	218	0	218

Merknader:

Ved Sørvågen stemmekrets ble avlagt en stemme i tillegg fra velger som ikke var innført i manntallet. Denne stemmeseddelen var innlagt i egen konvolutt. På bakgrunn av kunnskap om denne velgeren ble stemmen godkjent av valgstyret. Dermed blir det 114 stemmer avlagt på Sørvågen.

C 2 Fordelte valgtingsstemmesedler

Fra Reine sin urne ble det lagt 5 stemmesedler til side (som senere blanding).

Type ordn valgt st	Ja	Nei	Sum
Reine stemmekrets	92	8	100
Sørvågen stemmekrets	101	10	111
Sum			

D Blandede stemmer

Kryss i manntall på valgtinget. Det var lagt tilsides til sammen 13 stemmesedler.

Type ordinære stemmer	Mottatt	Forkastet	Godkjent
Blandede stemmer	13	0	13
Sum	13	0	13

E. Endelig opptelling

Type	Ja	Nei	
Godkjente forhåndsstemmer	169	26	
Godkj valgtingsstemmer Reine	92	8	
Godkj valgtingsstemmer Sørvågen	101	10	
Godkj stemmer	13	0	
Sum	375	44	

Merknad / forklaring dersom differanse:

Ingen.

E. Diverse vedtak

1. Ingen særskilte prosessvedtak.

F. Underskrift protokoll:

Leder	Lillian Rasmussen	
Nestleder	Laila Jusnes Kristiansen	
Medlem	Bjørn Jensen	
Medlem	Hartvig Arve Sverdrup	
Medlem	Therese A Holtan Larsen	

Reine, den 6 juni 2016.

Protokollen ført: PAS

Opinion:

Innbyggerundersøkelse Kommunereformen

Undersøkelse gjennomført i
Moskenes kommune

Opinion AS
Februar-mars 2016

Oppdragsbeskrivelse

Oppdragsgiver	Moskenes kommune
Kontaktperson	Per A. Sperstad i Moskenes kommune og Kjell Furu, Lofotrådet
Formål	Innbyggerundersøkelse i forbindelse med kommunereformen basert på et representativt utvalg
Metode	Kvantitativ, telefonundersøkelse, sannsynlighetsutvelging
Utvalgsområde/univers	Innbyggere i Moskenes kommune, 18 år og eldre
Vekting	Data er vektet på kjønn og alder for å gjenspeile sammensetningen i kommunen
Antall intervju (n=)	n=171
Feilmargin	Se side 5
Feltperiode	23. februar – 7. mars 2016
Ansv konsulent Opinion	Henrik Høidahl, hh@opinion.no , tlf. 992 61 015

Kommunereformen

Kommunesammenslåing er blitt satt på agendaen de siste årene. Det er 50 år siden forrige kommunereform og mye har skjedd når det gjelder oppgaver og ansvar siden den gang. Stortinget har gitt tilslutning til å gjennomføre en ny kommunereform som skal gi ny kommunestruktur og nye oppgaver til kommunene. Målet er større og mer robuste kommuner. Dette anses nødvendig for å møte morgendagens utfordringer og stadig økte forventninger blant innbyggerne.

En innbyggerhøring, som verktøy i kommunereformen, vil bidra til

- 1) å gi innspill og kunnskap, blant annet til de folkevalgte, om hva det er innbyggerne i kommunen er opptatt av og hvor de føler tilhørighet,
- 2) å identifisere innbyggernes syn på kommunesammenslåing
- 3) at kommunereformen får økt oppmerksomhet og heve innbyggernes engasjement om reformen.

I denne rapporten er resultatene på hovedtallsnivå (totalbasen) lagt inn i grafene. Signifikante forskjeller mellom kvinner og menn og mellom aldersgrupper er også kommentert. For nedbrytninger på bakgrunnsspørsmål vises det til resultattabeller i Excel.

Kilde: <http://www.lofoten-startside.no>

Om undersøkelsen

Utvalgssammensetning og representativitet

- Målgruppen, 18 år og eldre, kan identifiseres i sentralt befolkningsregister
- I hvert område av kommunen trekkes det et tilfeldig utvalg, der alle har den samme muligheten til å bli valgt
- Utvalget tilrettelegges med andre ord ved sannsynlighetsutvelging
- Det trekkes utvalg på postnummer
- Det gir et godt og representativt utvalg i tettstedene, og dermed i kommunen totalt sett, der også spredt bebyggelse inngår
- Videre vektet det på kjønn og alder slik at utvalget i undersøkelsen gjenspeiler befolkningssammensetningen i kommunen

Kontrollrutiner

- Samarbeidspartner på datainnsamling, Norstat Norge AS, og Opinion AS har gode kvalitetsrutiner for å avdekke utvalgsskjevheter og eventuelle feil i forbindelse med datainnsamlingen. Disse rutinen inkluderer:
 1. Riktig rekruttering/opplæring av intervjuere
 2. Innlytting/veiledning gjennomført av spesialopplærte veiledere/intervjuledere på det enkelte produksjonssted
 3. Dialerstatistikk på den enkelte intervjuers arbeidstid, herunder gjennomsnittlig intervjutid, antall bortfall og pålogget tid
 4. Kontroll av svarmønstre på intervjuernivå, hvor det fokuseres på eventuelle avvik i svargivning
 5. Minst mulig grunnlag for at intervjuer skal kunne påvirke utvelgingen av respondenter
 6. Råmaterialet er nøye gjennomgått før vekting av data, videre bearbeiding og rapportering

Feilmargintabell

Alle undersøkelser er beheftet med feilmarginer. Feilmarginene knytter seg i hovedsak til statistisk usikkerhet. Dette er utvalgsskjevheter, som medfører at utvalget ikke er identisk med universet eller målgruppen. Ulikheter kan knytte seg til bestemte kjennetegn eller adferd.

Feilmarginene ved ulike utvalgsstørrelser og prosentresultat ved 95% signifikansnivå er vist i tabellen til høyre.

Ved en base på 171 (n=171) og en populasjon på ca. 850 kan vi med 95% sannsynlighet si at det riktige resultatet ligger innenfor $\pm 2,7$ og $\pm 6,2$ prosentpoeng, avhengig av prosentresultatets størrelse. Usikkerheten er størst ved et prosentresultat på 50% og minst ved prosentresultater på 5%/95%.

	Prosentresultat									
	5,0 %	10,0 %	15,0 %	20,0 %	25,0 %	30,0 %	35,0 %	40,0 %	45,0 %	50,0 %
Utvalgsstørrelse										
50	5,9 %	8,1 %	9,6 %	10,8 %	11,7 %	12,3 %	12,8 %	13,2 %	13,4 %	13,5 %
100	4,0 %	5,5 %	6,6 %	7,4 %	8,0 %	8,4 %	8,8 %	9,0 %	9,2 %	9,2 %
150	3,2 %	4,4 %	5,2 %	5,8 %	6,3 %	6,7 %	6,9 %	7,1 %	7,2 %	7,3 %
171	2,9 %	4,0 %	4,8 %	5,4 %	5,8 %	6,1 %	6,4 %	6,6 %	6,7 %	6,7 %

Opinion:

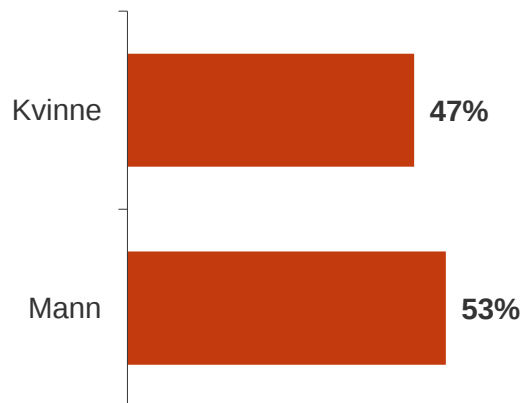
Utvalget i undersøkelsen

Opinion AS

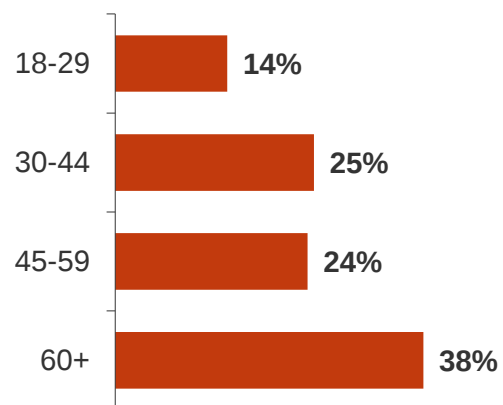
Februar-mars 2016

Utvalget: Innbyggere i Moskenes kommune, 18 år+

Kjønn

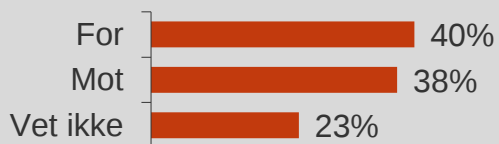
Alder

Hovedfunn

Innbyggerne er delt i synet på sammenslåing: 40 % for, 38 % mot, mens 23 % oppgir at de ikke vet. Ikke noe flertall for ett av alternativene: 49 % mener Flakstad og Vestvågøy, 34 % mener Flakstad, Vestvågøy og Vågan

- 40 % av innbyggerne er for at Moskenes kommune slår seg sammen med én eller flere kommuner, omtrent en like høy andel er mot (38 %). 23 % oppgir at de ikke vet.
- Mest motstand finner vi i aldersgruppen 45 år+ . Der er det 36 % som er for, 44 % som er mot sammenslåing. Den yngste aldersgruppen, 18-29 år, er mest positiv til sammenslåing: 54 % er for.

- Ingen av alternativene får flertall. Men det er signifikant flere som foretrekker alternativet Moskenes, Flakstad og Vestvågøy (49 %) enn at Moskenes slår seg sammen med Flakstad, Vestvågøy og Vågan (34 %).

- Det er jevnt i toppen: I valget mellom syv mål for en kommunesammenslåing, er det 48 % av innbyggerne som mener at bedre næringsutvikling er blant de tre viktigste målene, etterfulgt av sikre livskraftige lokalsamfunn (47 %), en mer kostnadseffektiv kommunal drift (46 %) og økt kvalitet på de kommunale tjenestene (45 %).
- Signifikant flere tror kommunen vil løse en rekke oppgaver bedre eller som i dag enn dårligere etter en sammenslåing

Opinion:

Resultater fra spørreundersøkelsen

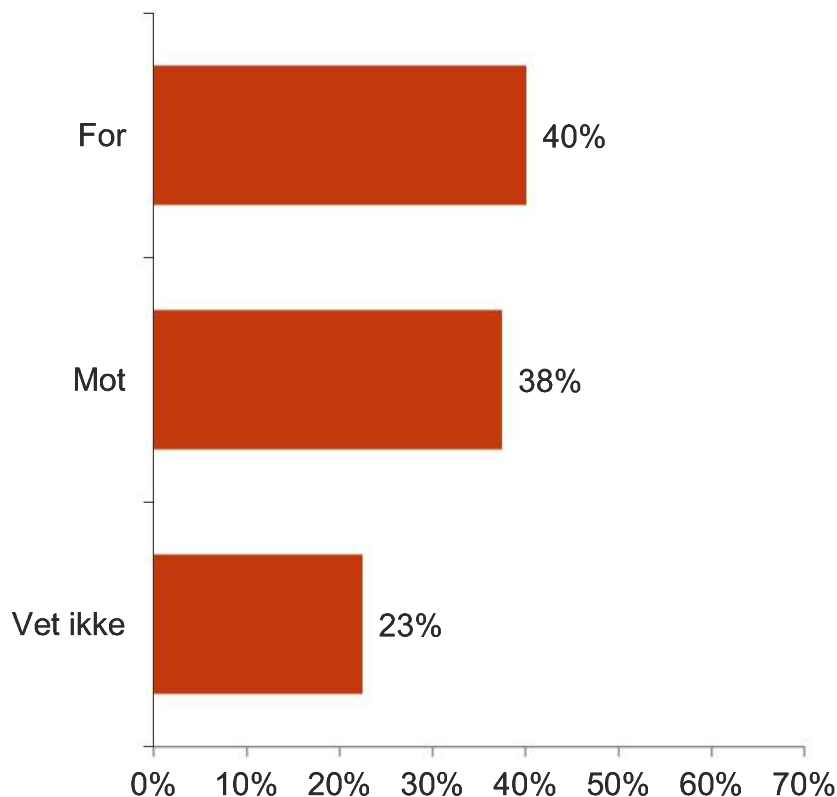
Presentert i den rekkefølgen som spørsmålene er stilt i telefonundersøkelsen

Opinion AS

Februar-mars 2016

Innbyggerne er delt i synet på sammenslåing: 40 % for, 38 % mot, mens 23 % oppgir at de ikke vet

1. Moskenes kommune er nå inne i en prosess, for å vurdere om kommunen bør slå seg sammen med en eller flere kommuner. Er du for eller imot en slik sammenslåing?

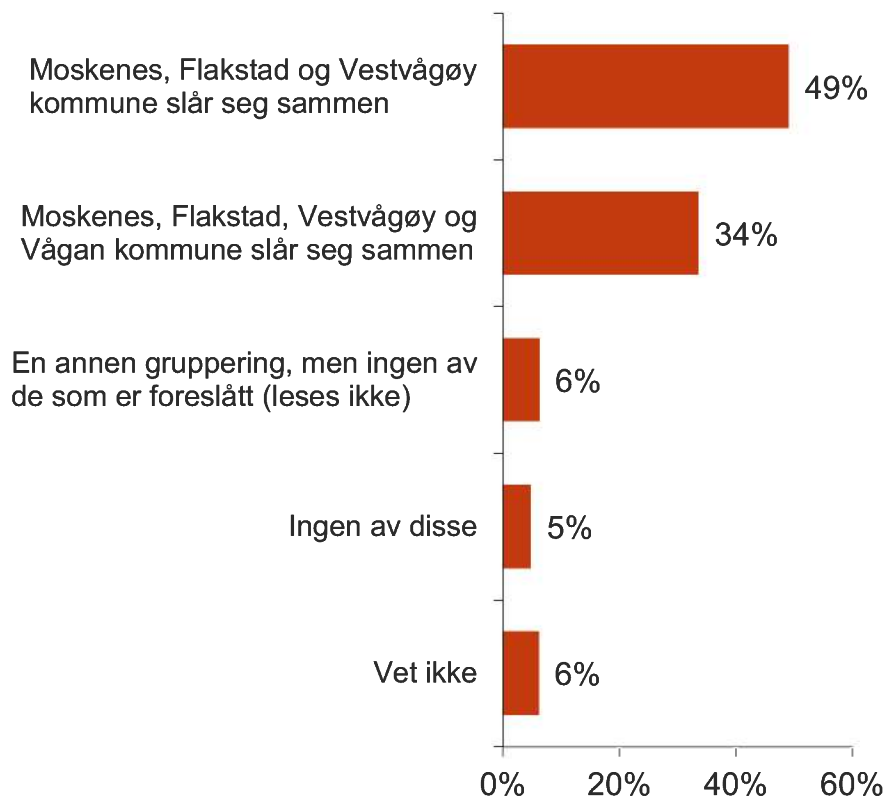

- 40 % av innbyggerne er for at Moskenes kommune slår seg sammen med én eller flere kommuner, omtrent en like høy andel er mot (38 %). 23 % oppgir at de ikke vet.
- Mest motstand finner vi i aldersgruppen 45 år+ . Der er det 36 % som er for, 44 % som er mot sammenslåing. Den yngste aldersgruppen, 18-29 år, er mest positiv til sammenslåing: 54 % er for. Det er ingen signifikante forskjeller mellom kvinner og menn, men det er en tendens til at menn (44 %) i større grad enn kvinner (36 %) er for.

	Mann	Kvinne	18-29 år	30-45 år	46-59 år	60 år+
Base	90	81	24	42	41	65
For	44 %	36 %	54 %	42 %	32 %	39 %
Mot	39 %	36 %	21 %	31 %	52 %	39 %
Vet ikke	18 %	28 %	25 %	28 %	17 %	22 %

Ikke noe flertall for ett av alternativene: 49 % mener Flakstad og Vestvågøy, 34 % mener Flakstad, Vestvågøy og Vågan

2. Dersom det blir bestemt at Moskenes kommune skal slå seg sammen med én eller flere nabokommuner, hvilket av følgende alternativer foretrekker du da?

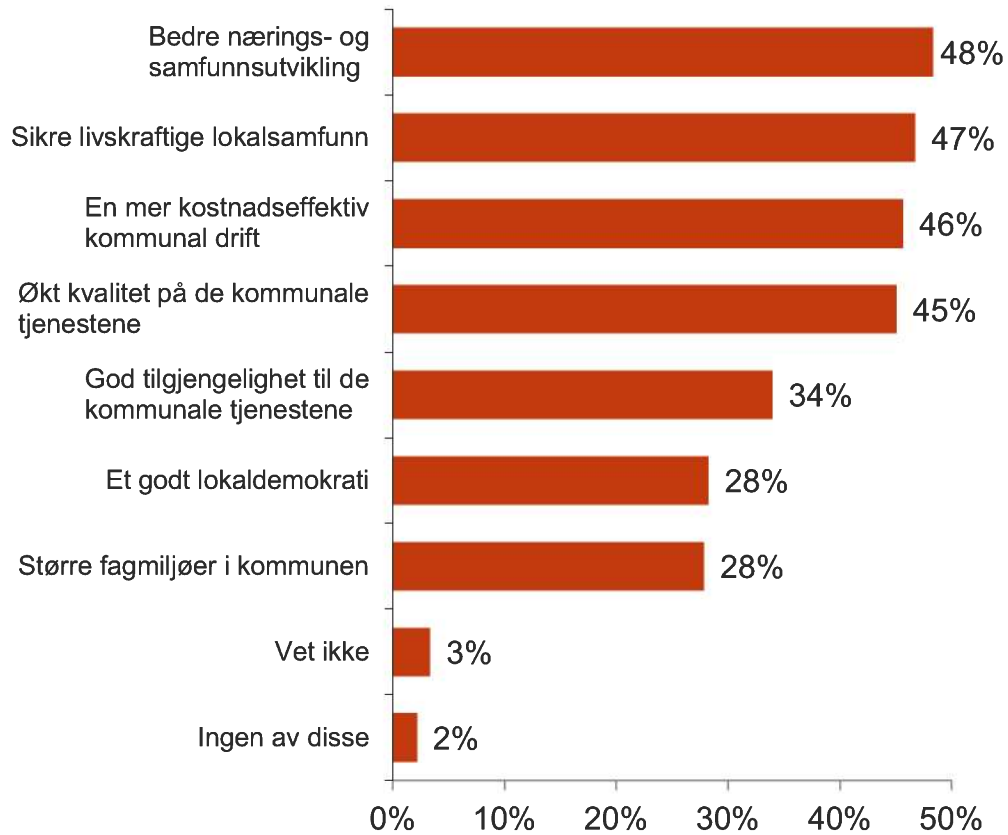

- Ingen av alternativene får flertall. Men det er signifikant flere som foretrekker alternativet Moskenes, Flakstad og Vestvågøy (49 %) enn at Moskenes slår seg sammen med Flakstad, Vestvågøy og Vågan (34 %).
- Det er signifikant flere kvinner (59 %) enn menn (40 %) som foretrekker Moskenes, Flakstad og Vestvågøy. Det er signifikant flere menn (41 %) enn kvinner (26 %) som foretrekker det andre alternativet. De mellom 45-59 år (52 %) foretrekker i signifikant større grad enn de andre aldersgruppene (21-30 %) Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan.

	Mann	Kvinne	18-29 år	30-45 år	46-59 år	60 år+
Base	90	81	24	42	41	65
1	40 %	59 %	58 %	54 %	39 %	49 %
2	41 %	26 %	21 %	30 %	52 %	29 %
3	8 %	4 %	15 %	7 %	5 %	3 %

Bedre nærings- og samfunnsutvikling på topp, etterfulgt av sikre livskraftige lokalsamfunn og mer kostnadseffektiv drift

3. Kommunene kan ha flere mål for en kommunesammenslåing. Jeg ber deg nå velge hva du mener er de tre viktigste målene for en fremtidig kommune, blant dem jeg leser opp:

○ Jevnt i toppen: I valget mellom syv mål for en kommunesammenslåing, er det 48 % av innbyggerne som mener at bedre næringsutvikling er blant de tre viktigste målene, etterfulgt av sikre livskraftige lokalsamfunn (47 %), en mer kostnadseffektiv kommunal drift (46 %) og økt kvalitet på de kommunale tjenestene (45 %).

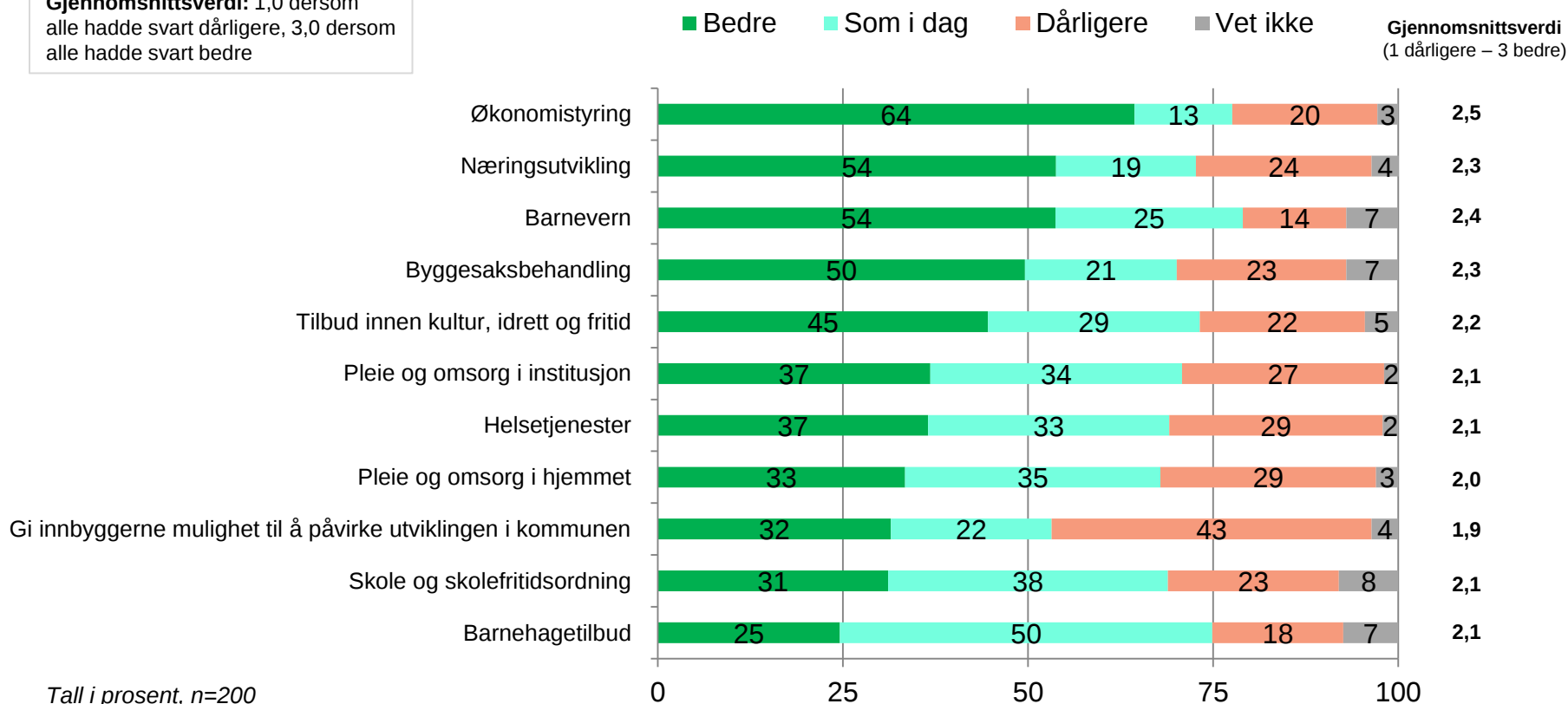
	Mann	Kvinne	16-29 år	30-45 år	46-59 år	60 år+
Base	90	81	24	42	41	65
1	54 %	42 %	40 %	72 %	47 %	37 %
2	49 %	44 %	40 %	49 %	56 %	42 %
3	51 %	40 %	61 %	55 %	39 %	39 %
4	42 %	48 %	44 %	42 %	41 %	50 %
5	30 %	38 %	31 %	26 %	40 %	37 %
6	32 %	24 %	35 %	17 %	32 %	31 %
7	23 %	34 %	33 %	26 %	33 %	24 %
Vet ikke	2 %	5 %	-	-	-	9 %
Ingen	1 %	3 %	-	3 %	3 %	2 %

Svaralternativene er opplest i tilfeldig rekkefølge (randomisert)

Signifikant flere tror kommunen vil løse en rekke oppgaver bedre eller som i dag enn dårligere etter en sammenslåing

4. Jeg leser nå opp noen kommunale oppgaver, og ber deg vurdere hvordan du mener kommunen vil løse disse etter en kommunesammenslåing, sammenliknet med i dag. 1 betyr «Dårligere», 2 «Som i dag», 3 «Bedre» (+ «Vet ikke», IKKE LES). De kommunale oppgavene er:

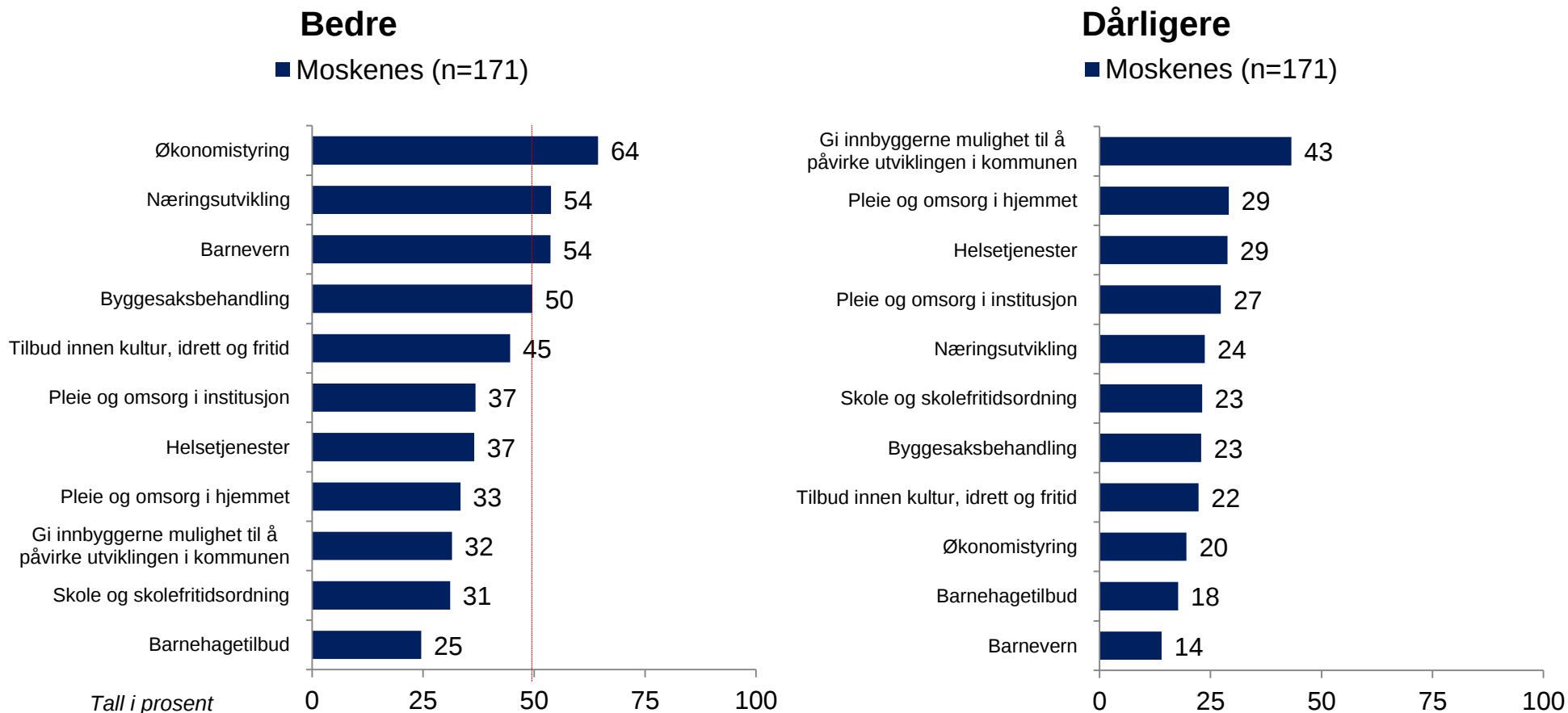
Gjennomsnittsverdi: 1,0 dersom alle hadde svart dårligere, 3,0 dersom alle hadde svart bedre

Tall i prosent, n=200
Oppgaver er randomisert
Sortert på «Bedre» (verdi 3-1)

Signifikant flere tror kommunen vil løse en rekke oppgaver bedre eller som i dag enn dårligere etter en sammenslåing

4. Jeg leser nå opp noen kommunale oppgaver, og ber deg vurdere hvordan du mener kommunen vil løse disse etter en kommunesammenslåing, sammenliknet med i dag. 1 betyr «Dårligere», 2 «Som i dag», 3 «Bedre» (+ «Vet ikke», IKKE LES). De kommunale oppgavene er:

Innsikt som bringer deg videre

opinion.no

Opinion AS
Maridalsveien 13E
0178 OSLO
T: 21 300 400
E: post@opinion.no

Sammendrag :

Vedtak fattet av Moskenes kommunestyre 2014-16

Møtedag og saksnr	Sakstittel	Vedtak i kommunestyret
01.10.2014 KST sak 37/14	Godkjenning av vilkår for gjennomføring av felles utredning om framtidig kommunesamarbeid	Moskenes kommunestyre er i utgangspunktet kritisk til regjeringens opplegg for sammenslåing av kommuner, men aksepterer de vilkår som er gitt fra Fylkesmannen for støtte til Lofotrådets utredning om «fordeler og ulemper» ved ny kommunestruktur.
25.03.2015 KST sak 09/15	Kommunereformen - forslag til utredning med mandat og framdriftsplan	<p>1. Moskenes kommune viser til prosessplan (versjon 4) datert 13.02.15 for utredning av fordeler og ulemper ved ny kommunestruktur i Lofoten, knyttet opp til den nasjonale Kommunereformen.</p> <p>I utgangspunktet ønsker Moskenes kommune å være en selvstendig kommune, men vi er pålagt å se på en evt. endret kommunestruktur og vil delta i den prosessen slik vi tidligere har gitt til kjenne. Moskenes kommunestyre mener at dokumentet «Kommunereform i Lofoten» bærer preg av å ha kommunesammenslåing som formål med unntak av pkt 3 der formålet er i tråd med tidligere vedtak om å utrede fordeler og ulemper ved en evt. sammenslåing av kommunene i Lofoten. Vi viser til Hovedavtalens bestemmelse 3.2 og forventer at de tillitsvalgte fra alle hovedsammenslutningene (YS, UNIO, LO) tilbys plass i de ulike grupper og utvalg. Vi mener at vi i denne prosessen skal bruke god tid og stiller spørsmål ved tidsplanen.</p> <p>2. Moskenes kommune velger Formannskapet som styringsgruppe for den interne prosessen med en felles utredning om Kommunereformen i Lofoten.</p> <p>3. Som deltakere fra Moskenes i regionalt forhandlingsutvalg velges: a) Ordfører b) Repr. fra opposisjonen Kristian Møller</p>
15.12.2015 KST sak 70/15	Kommunereformen – status, retningsvalg og framdrift	<p>Kommunestyret tar saken til orientering.</p> <p>Sakskonklusjon: <i>Moskenes kommune har valgt å følge utredningsprosessen i Lofoten, hvor det nå er tre kommuner som samarbeider for å danne et grunnlag for eventuell sammenslåing/dannelse av ny kommune. Det foreligger ikke flere retningsvalg for Moskenes enn nullalternativet og fastlands-Lofoten (øst). Moskenes kommunestyre skal ta endelig stilling til saken våren 2016, og viser til at formannskapet er valgt til å være intern styringsgruppe.</i></p>
08.03.2016 KST sak 09/16	Status for kommunereformen i Lofoten	<p>Møtet ble lukket under behandling av saken – jfr Komml § 31 – 5 og Fvl 18 – a.</p> <p>Kommunestyrets innspill tas med til forhandlingsutvalget for ny kommunereform.</p>

<p>20.04.2016</p> <p>KST sak 18/16</p>	<p>"Kommunereformen" - videre prosess</p>	<p>Kommunestyret tar faktarapport til orientering. Kommunestyret tar utkast til egenvurdering av nullalternativet til orientering uten siste avsnitt av Del 3 - Mulige positive effekter av kommunesammenslåing.</p>
<p>20.04.2016</p> <p>KST sak 19/16</p>	<p>Spørsmål vedr folkeavstemning og folkemøter om kommunereformen</p>	<p>Moskenes kommune vil avholde folkeavstemning før kommunestyre fatter beslutning om ny kommunestruktur. Dette forutsetter at vi kan gi god informasjon om hva vi skal ta stilling til. Moskenes kommunestyre skal utarbeide kriterier for folkeavstemningen.</p>
<p>19.05.2016</p> <p>KST sak 22/16</p>	<p>Godkjenning av opplegg og votum for folkeavstemning om kommunesammenslåing</p>	<p>1. Kommunestyret tar til etterretning at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy. Den framforhandlede intensjonsavtalen datert 09.05.2016 legges til grunn for det videre arbeid med alternativet om sammenslåing.</p> <p>2. De to alternativene som nevnt ovenfor legges fram til rådgivende folkeavstemning i samsvar med Kommunelovens § 39 b. Valgstyret gis fullmakt til å organisere og gjennomføre folkeavstemningen i tråd med valglovens bestemmelser så langt disse passer. 3. Folkeavstemningen gjennomføres mandag 6. juni. Det legges til rette for brevstemming og forhåndstemmegivning fra 25. mai til 3. juni + lørdag 4. juni kl. 12:00-14:00. Stemmelokaler på valgdagen er klubbhuset til Sørvågen & omegn IL og rådhuset på Reine. Følgende kriterier må være oppfylt for at folkeavstemningen skal være førende for kommunestyrets vedtak: Oppmøte: Minst 55 % Ja eller nei: Minst 51 % av stemmene</p> <p>4. Voteringstema: På stemmeseddelen settes fram følgende spørsmål med avkryssingsalternativer: Skal Moskenes kommune bestå som selvstendig kommune? <i>Svaralternativene: Ja, Nei.</i></p> <p>5. Kostnadene for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning regnskapsføres som politisk virksomhet og forutsettes finansiert i form av omsøkte skjønnsmidler til formålet.</p>
<p>20.06.2016</p> <p>KST sak 38/16</p>	<p>Kommunestrukturprosessen - Moskenes kommunes sluttvurdering</p>	<p>1. Kommunestyret godkjenner valgstyrets protokoll for folkeavstemningen 6 juni 2016.</p> <p>2. Kommunestyret legger til grunn at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune i «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, kfr framforhandlet intensjonsavtale.</p> <p>3. Kommunestyret anser at utredningsplikten er tilstrekkelig oppfylt gjennom det materiale som er framlagt.</p> <p>4. Kommunestyret anser videre at det har vært en</p>

		<p>prosess med tilfredsstillende dialog og innbyggermedvirkning, både når det gjelder informasjon og deltakelse. Det vises her til avholdt rådgivende folkeavstemning.</p> <p>5. Moskenes kommunestyre sin konklusjon mht "kommunereformen": Moskenes kommunestyre vedtar at Moskenes skal bestå som selvstendig kommune. Vår begrunnelse er at en sammenslåing av kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy ikke vil gi en stor, robust kommune. I tillegg har lansering av nye oppgaver og nytt inntektssystem gitt et usikkert beslutningsgrunnlag. Moskenes kommunestyre ba også innbyggerne om råd gjennom en rådgivende folkevsemning. 89,5 % av de frammøtte stemte for at Moskenes kommune også i framtida skal være egen, selvstendig kommune.</p>
--	--	--

Saksgang		
Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	01.10.2014	037/14

Godkjenning vilkår for gjennomføring av felles utredning om framtidig kommunesamarbeid

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
06.08.2014	Ny kommunestruktur i Lofoten - utredning	40634
24.09.2014	Regjeringens tidsplan	41491

Saksopplysninger:

I denne saken skal Moskenes kommunestyre godkjenne nærmere fastsatte vilkår for gjennomføring av felles utredning om framtidig kommunesamarbeid (-sammenslåing) i Lofoten.

Bakgrunn

Det vises til vedlagte brev fra Fylkesmannen i Nordland datert 16.07.2014. I brevet henvises det først til Lofotrådets søknad fra januar i år om økonomisk støtte fra KMD (kommunal- og moderniseringsdepartementet) til utredning om utvidet kommunesamarbeid i regionen i sammenheng med den bebudende «kommunereformen».

Moskenes kommunestyre stilte seg bak en søknad om midler for å gjennomføre et prosjekt der ulike former og modeller for framtidig samarbeid mellom kommunene skulle utredes.

Denne søknaden ble liggende til behandling en god tid, men i brev av 03.07.14 ble den avslått.

Departementet begrunnet avslaget med at staten ikke vil gi støtte til å belyse interkommunale løsninger. I tiden framover vil det bare bli gitt prosjektstøtte der man utreder konkrete sammenslåings-case.

Basert på dette faktum, sendte Lofotrådet en endret søknad til Fylkesmannen, hvor man sikter mot å utrede «fordeler og ulemper» ved en sammenslåing av kommuner i Lofoten (ny kommunestruktur).

På denne søknaden har Lofotrådet fått tilsagn om støtte på 500.000 kr av skjønnsmidlene. Hvordan utredningen så skal gjennomføres (innhold, framdriftsplan, struktur, ansvar, etc) er foreløpig ikke avklart. Blant annet har det vært drøftet om man skal leie inn ekstern konsulent til deler av arbeidet, eller om det hele skal baseres på internarbeid.

For Moskenes kommune er problemstillingen nå hvorvidt man vil godta de endrede premisser for tilskuddet fra Fylkesmannen. I klartekst gjelder dette vilkåret om at tema for utredningen bare skal være knyttet til eventuell kommunesammenslåing (ny kommunestruktur), og i vurderinger av interkommunale løsninger.

Fylkesmannen peker avslutningsvis i sitt brev på at alle kommuner kan søke om inntil 100.000 kr til lokalt informasjonsarbeid; etter at et slikt utredningsprosjekt er gjennomført. Rådmannen antar at en slik søknad må baseres på et reelt kostnadsoverslag, der 100.000 kr er øvre ramme.

Vurderinger

Denne saken har vært drøftet i Lofotrådet, og holdningen er relativt klar. Når Lofotrådet har sendt inn en søknad basert på faktum knyttet til vilkåret om avgrenset og spisset utredningstema (bare sammenslåing og ikke interkommunale løsninger), så må hver enkelt kommune gi aksept på dette.

Hvordan Moskenes skal medvirke i utredningsprosessen, og hva en skal mene om de spørsmål som reises, må en komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Utover dette viser rådmannen til at regjeringen i samband med Kommuneproposisjonen 2015 har lagt fram en skisse til framdriftsplan som man forventer kommunene skal følge. I denne er det forutsatt at alle kommuner før 2017 har vurdert sin situasjon, eventuelt i samråd med andre kommuner, og kommet fram til et standpunkt hvorvidt man vil delta i etableringen av en ny kommunestruktur. Hvordan kommunene skal legge opp dette arbeidet, har regjeringen valgt å la kommunene selv avgjøre. Men det er forepeilet at regjeringen vil sende ut en "veileder" eller "verktøykasse" i månedsskiftet september/oktober (formentlig i samband med framleggelsen av statsbudsjettet 2015).

Rådmannens innstilling:

Moskenes kommunestyre aksepterer de vilkår som er gitt fra Fylkesmannen for støtte til Lofotrådets utredning om «fordeler og ulemper» ved ny kommunestruktur.

Per A. Sperstad
Rådmann

01.10.2014 KOMMUNESTYRET

Forslag fra MF v/Robert Walker:

Moskenes kommune... "er i utgangspunktet kritisk til regjeringens opplegg for sammenslåing av kommuner, men aksepterer de vilkår....."

Innstilling med forslag fra MF enstemmig vedtatt.

KS-037/14 Vedtak:

Moskenes kommunestyre er i utgangspunktet kritisk til regjeringens opplegg for sammenslåing av kommuner, men aksepterer de vilkår som er gitt fra Fylkesmannen for støtte til Lofotrådets utredning om «fordeler og ulemper» ved ny kommunestruktur.

Saksgang		
Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	16.03.2015	038/15
Kommunestyret	25.03.2015	009/15

Kommunereformen - forslag til utredning med mandat og framdriftsplan

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
09.03.2015	Mandat for utredning av kommunereform i Lofoten 4 - 1 3 febr 2015.docx	vers 44910
09.03.2015	Brev fra Røst kommune 06.03.15.pdf	44913

Saksopplysninger

Moskenes kommunestyre vedtok i ksak 37/14 å gjennomføre et felles utredningsprosjekt med de andre kommunene i Lofoten knyttet til Kommunereformen. Foranledningen var en søknad om midler fra Fylkesmannen for å finansiere en utredning som skal vurdere fordeler og ulemper ved en endring av kommunestrukturen i Lofoten. Lofotrådet fikk tilsagn om støtte på 500.000 kr til arbeidet og disse midlene er nå tilgjengelig for den videre prosessen. Etter dette har Vågan kommune vedtatt å trekke seg ut av dette prosjektarbeidet, og da er det de fem gjenværende kommunene som får disponere midlene i arbeidet med å utrede en lokal Lofot-variant av Kommunereformen.

Status mars 2015

Rådmannsutvalget i Lofotrådet (unntatt Vågan) har laget et forslag til prosessplan for det videre arbeid, navngitt som versjon 4 datert 13. februar 2015. Denne ligger ved saken. Denne prosessplanen har en ambisiøs tidshorisont, med en rekke aktiviteter som ønskes gjennomført. En del av aktivitetene knyttes til informasjonsarbeid overfor befolkning og lokalsamfunn, og her er det gitt mulighet for hver kommune å søke om 100.000 kr fra Fylkesmannen til slike tiltak. Det er sendt slik søknad fra Moskenes kommune.

I brev av 6. mars 2015 skriver ordføreren i Røst kommune at de ikke ønsker å være med i den videre prosessen med felles utredning av kommunestrukturen i Lofoten. Det er videre kunngjort fra Værøy kommune sin side at de også vurderer andre alternativer enn Lofotprosjektet. Dette er forhold som kan påvirke prosessen, men det er samtidig enighet om at utredningsarbeidet om Kommunereformen i Lofoten skal fortsette i tråd med det som er vedtatt mht skjønnsmidlene på 500.000 kr.

Det som er aktuelt nå er å ta stilling til den vedlagte prosessplanen og velge representanter fra Moskenes til å delta i forhandlingsutvalget som skal lede arbeidet videre.

Rådmannens innstilling:

1. Moskenes kommune viser til prosessplan (versjon 4) datert 13.02.15 for utredning av fordeler og ulemper ved ny kommunestruktur i Lofoten, knyttet opp til den nasjonale Kommunereformen.
2. Moskenes kommune velger Formannskapet som styringsgruppe for den interne prosessen med en felles utredning om Kommunereformen i Lofoten.
3. Som deltakere fra Moskenes i regionalt forhandlingsutvalg velges:
 - a) Ordfører
 - b)

Per A. Sperstad
Rådmann

16.03.2015 FORMANNSKAPET

Saken oversendes kommunestyret uten innstilling.

FS-038/15 Vedtak:

Saken oversendes kommunestyret uten innstilling.

25.03.2015 KOMMUNESTYRET

Felles forslag:

Forts. av punkt 1:

I utgangspunktet ønsker Moskenes kommune å være en selvstendig kommune, men vi er pålagt å se på en evt. endret kommunestruktur og vil delta i den prosessen slik vi tidligere har gitt til kjenne.

Moskenes kommunestyre mener at dokumentet «Kommunereform i Lofoten» bærer preg av å ha kommunesammenslåing som formål med unntak av pkt 3 der formålet er i tråd med tidligere vedtak om å utrede fordeler og ulemper ved en evt. sammenslåing av kommunene i Lofoten.

Vi viser til Hovedavtalens bestemmelse 3.2 og forventer at de tillitsvalgte fra alle hovedsammenslutningene (YS, UNIO, LO) tilbys plass i de ulike grupper og utvalg.

Vi mener at vi i denne prosessen skal bruke god tid og stiller spørsmål ved tidsplanen.

Forslag fra AP v/Sven A. Korneliussen:

Punkt 3b) Som deltakere fra Moskenes i regionalt forhandlingsutvalg velges

- a) Ordfører
- b) Repr. Fra opposisjonen

Forslag fra MF v/Robert Walker:
Punkt 3b) Kristian Møller

Innstilling med forslag enstemmig vedtatt.

KS-009/15 Vedtak:

1. Moskenes kommune viser til prosessplan (versjon 4) datert 13.02.15 for utredning av fordeler og ulemper ved ny kommunestruktur i Lofoten, knyttet opp til den nasjonale Kommunereformen.

I utgangspunktet ønsker Moskenes kommune å være en selvstendig kommune, men vi er pålagt å se på en evt. endret kommunestruktur og vil delta i den prosessen slik vi tidligere har gitt til kjenne.

Moskenes kommunestyre mener at dokumentet «Kommunereform i Lofoten» bærer preg av å ha kommunesammenslåing som formål med unntak av pkt 3 der formålet er i tråd med tidligere vedtak om å utrede fordeler og ulemper ved en evt. sammenslåing av kommunene i Lofoten.

Vi viser til Hovedavtalens bestemmelse 3.2 og forventer at de tillitsvalgte fra alle hovedsammenslutningene (YS, UNIO, LO) tilbys plass i de ulike grupper og utvalg.

Vi mener at vi i denne prosessen skal bruke god tid og stiller spørsmål ved tidsplanen.

2. Moskenes kommune velger Formannskapet som styringsgruppe for den interne prosessen med en felles utredning om Kommunereformen i Lofoten.
3. Som deltakere fra Moskenes i regionalt forhandlingsutvalg velges:
 - a) Ordfører
 - b) Repr. fra opposisjonen Kristian Møller

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	15.12.2015	070/15

Kommunereformen – status, retningsvalg og framdrift

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
13.10.2015	Status for kommunereformarbeidet og videre prosess	1326728

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret tar saken til orientering.

15.12.2015 Kommunestyret

Innstillingen enstemmig vedtatt.

KS- 070/15 Vedtak:

Kommunestyret tar saken til orientering.

Saksopplysninger:

Bakgrunn og problemstilling

I kommuneproposisjonen for 2015 som kom i mai 2014, og ble behandlet av Stortinget i juni, la regjeringen fram målene for kommunereformen. De ble formulert slik:

- Gode og likeverdig tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Det ble skissert to tidsforløp; etter for kommuner som var klare til sammenslåing fra 2017 (løp 1), og ett for kommuner som var klare til sammenslåing fra 2020 (løp 2).

Fylkesmannen anbefaler at kommuner som har flere utredningsalternativer så tidlig som mulig gjør retningsvalg i kommunereformen. Retningsvalg bør baseres på fremlagte faktagrunnlag, og eventuelt andre nødvendige avklaringer fra arbeidet med

intensjonsgrunnlag.

Alternativet om å bestå som egen kommune, null-alternativet, behøver ikke stå som et hovedalternativ som skal utredes ytterligere når vurderingen av dette nå er gjort. Null-alternativet blir likevel konsekvensen dersom flere kommuner ikke blir enige om felles intensjonsavtale, eller om kommunestyret ikke vedtar den fremforhandlede avtalen etter at befolkningen er hørt.

Slik situasjonen er for Moskenes foreligger det i praksis bare to alternative; nullalternativet og samarbeid i fastlands-Lofoten (østover; med eller uten Vågan).

Moskenes kommunestyre har ved flere tilfeller drøftet kommunestruktursaken. I 2014 ble det besluttet at Moskenes skal delta i utredningsarbeidet i Lofoten. I en midtveisrapport fra mars 2015 gjorde kommunestyret slikt vedtak (møte 25.03.2015 i FS 09/15):

1. Moskenes kommune viser til prosessplan (versjon 4) datert 13.02.15 for utredning av fordeler og ulemper ved ny kommunestruktur i Lofoten, knyttet opp til den nasjonale Kommunereformen.

I utgangspunktet ønsker Moskenes kommune å være en selvstendig kommune, men vi er pålagt å se på en evt. endret kommunestruktur og vil delta i den prosessen slik vi tidligere har gitt til kjenne.

Moskenes kommunestyre mener at dokumentet «Kommunereform i Lofoten» bærer preg av å ha kommunesammenslåing som formål med unntak av pkt 3 der formålet er i tråd med tidligere vedtak om å utrede fordeler og ulemper ved en evt. sammenslåing av kommunene i Lofoten. Vi viser til Hovedavtalens bestemmelse 3.2 og forventer at de tillitsvalgte fra alle hovedsammenslutningene (YS, UNIO, LO) tilbys plass i de ulike grupper og utvalg. Vi mener at vi i denne prosessen skal bruke god tid og stiller spørsmål ved tidsplanen.

1. Moskenes kommune velger Formannskapet som styringsgruppe for den interne prosessen med en felles utredning om Kommunereformen i Lofoten.
2. Som deltakere fra Moskenes i regionalt forhandlingsutvalg velges:

a) Ordfører

b) Repr. fra opposisjonen Kristian Møller

Proessen med et Lofotalternativ

Lofotrådet søkte og fikk innvilget tilskudd fra Fylkesmannen på 500.000 kr til utredningsarbeidet. Høsten 2014 vedtok Vågan kommune å trekke seg ut av samarbeidet, og utredningsarbeidet ble omorganisert.

På Lofotrådets møte 10.—11.12.2014 under sak 45/14 ble det gjort vedtak om at det i 2015 skulle settes i verk et arbeid i en 5-kommuners prosjekt, hvor ordførerne skulle være styringsgruppe. Følgende vedtak ble gjort:

Det opprettes eget prosjekt med de 5 kommunene i Lofoten, som har vedtatt å gjennomføre kommunereform utredning sammen. Prosjektet styres av de 5 ordførerne som styringsgruppe, og som oppnevner arbeidsgruppe.

Prosjektet har eget budsjett basert på fylkesmannens bevilgning og disponerer ressurser som fremgår av søknad til, og tilskudd gitt av, Fylkesmannen i Nordland.

Prosjektet kan leie ressurser til prosjektet fra Lofotrådets sekretariat eller andre tilbydere. Eventuelt merforbruk av ressurser dekkes av de deltagende kommuner.

Med bakgrunn i vedtaket i Lofotrådet ble det utarbeidet et mandat for det videre arbeid med kommune-reformen, dette forelå til behandling medio februar 2015.

I begynnelsen av mars måned fikk vi melding om at Røst kommune ville gå for en løsning om å fortsette som egen kommune og søke samarbeid med en stor kommune (Bodø). Videre har også Værøy våren 2015 gitt tilbakemelding om at også de ikke lenger vil delta i arbeidet sammen med de tre fastlandskommunene.

Det har vinteren og våren 2015 vært gjennomført flere arbeidsmøter i prosjektgruppen (rådmenn og sekretariatsleder i Lofotrådet), styringsgruppen bestående av ordførere har hatt møter og det er etablert et forhandlingsutvalg. I mai og begynnelsen av juni ble det avholdt folkemøter i de tre kommunene. Den 17. juni 2015 ble det avholdt felles møte mellom formannskapene i Moskenes, Flakstad og Vestvågøy.

Et nytt element i prosessen er at Vågan kommunestyre i møte 23. november 2015 gjorde slikt vedtsak:

- 1. Det utredes en mulig sammenslåing med våre nabokommuner i Vest-Lofoten, og en sammenslåing med Lødingen og Hadsel kommune i øst*
- 2. Utredningen skal kort drøfte fordeler og ulemper med en Lofoten og Vesterålen kommune*
- 3. I utredningen utredes alternativet med å bestå som egen kommune*
- 4. Det nedsettes en utredningsgruppe bestående av strategisk ledelse, som ledes av rådmannen*
- 5. Formannskapet er styringsgruppe for utredningen.*

I hvilken grad dette påvirker den pågående prosessen mellom de tre (M-F-VVØ) er uklart. Det er likevel klargjort at det er en grunnleggende styrke for prosjektet dersom alle de fire fastlandskommunene i Lofoten står samlet.

Videre prosess

Når det gjelder samarbeidsprosessen med de 3 vestre fastlandskommunene (M-F-VVØ) så er den kommet dithen at det nå foreligger et nesten ferdig redigert faktagrunnlag. Dette skal styringsgruppen godkjenne som et endelig produkt.

I Moskenes vil de tillitsvalgte organisasjoner velge sine representanter for å følge prosessen videre.

Fylkesmannen i Nordland har i brev av 9. september 2015 til kommunene i Nordland orientert om status og videre prosess. De milepælene som er satt i brevet er grunnlag for videre disposisjon i saken, kfr vedlegg.

Som en ser av brevet fra Fylkesmannen (side 3) er det lagt opp til et arbeidsprogram våren 2016 som skal lede fram til endelig vedtak i kommunene om eventuell ny kommunestruktur før 1 juli.

Konklusjon

Moskenes kommune har valgt å følge utredningsprosessen i Lofoten, hvor det nå er tre kommuner som samarbeider for å danne et grunnlag for eventuell sammenslåing/dannelse av ny kommune.

Det foreligger ikke flere retningsvalg for Moskenes enn nullalternativet og fastlands-Lofoten (øst).

Moskenes kommunestyre skal ta endelig stilling til saken våren 2016, og viser til at formannskapet er valgt til å være intern styringsgruppe.

Per Sperstad
Rådmann

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	08.03.2016	009/16

Status for kommunereformen i Lofoten

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
01.03.2016	Versjon D - Intensjonsdokument - 5 2 2016 (003)	1329558

Rådmannens innstilling:

08.03.2016 Kommunestyret

Møtet ble lukket under behandling av saken - jfr. Komml. § 31 - 5 og Fvl. 18 - a
Kommunestyrets innspill tas med til forhandlingsutvalget for ny kommunereform.

KS- 009/16 Vedtak:

Kommunestyrets innspill tas med til forhandlingsutvalget for ny kommunereform.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

I kommunestyrets møte 14.12.15 ble det framlagt en sak om arbeidet med kommunereformen i Lofoten og hvilke retningsvalg som gjelder for Moskenes kommune. Det vises til denne saken, kfr ksak 70/15 hvor hovedpunktene var skissert slik:

Moskenes kommune har valgt å følge utredningsprosessen i Lofoten, hvor det nå er tre kommuner som samarbeider for å danne et grunnlag for eventuell sammenslåing/dannelse av ny kommune.

Det foreligger ikke flere retningsvalg for Moskenes enn nullalternativet og fastlands-Lofoten (øst).

Moskenes kommunestyre skal ta endelig stilling til saken våren 2016, og viser til at formannskapet er valgt til å være intern styringsgruppe.

Siden den gang er det laget et faktagrunnlag (rapport) for de tre kommunene Vestvågøy, Flakstad og Moskenes, det er utarbeidet en skisse til intensjonsavtale og Vågan kommune har meldt interesse for å koble seg på prosessen.

Videre er det igangsatt en innbyggerundersøkelse som gjennomføres i de fire kommunene i første del av mars måned. Resultatet av denne undersøkelsen vil foreligge i slutten av mars måned.

Fra administrasjonens side arbeides det med grunnlag for å besvare nullalternativet (at Moskenes består som egen kommune).

Framdriftsplanen er lagt opp slik at alle spørsmål skal være avklart i løpet av juni måned; innen den frist som regjeringen har satt.

Det betyr at Moskenes kommunestyre i møte ultimo april måned vil måtte ta stilling til hovedtrekkene i en framforhandlet intensjonsavtale - kontra nullalternativet -, slik at kommunen sammen med de andre tre kommunene kan fatte bindende vedtak i juni måned.

Vurderinger

På nåværende tidspunkt er det viktig at kommunen drøfter seg fram til en politisk plattform for hvilke krav og forventninger man vil bake inn i en felles intensjonsavtale med de øvrige tre kommunene. Vedlagt følger skisse til intensjonsavtalen (versjon D hvor Vågan er med).

Som man vil se er skissen til en intensjonsavtale rimelig rund når det kommer til innhold. Det interkommunale forhandlingsutvalget (med ordfører og Kristian Møller som representanter fra Moskenes) skal forsøke å arbeide seg fram til enighet om en endelig avtale.

De krav og forventninger som Moskenes kan spille inn i den avsluttende saksbehandlingen kan både gjelder struktur/kvalitet på kommunale tjenester, mål- og strukturspørsmål i en eventuell ny kommune samt allmenne samfunns- og infrastrukturspørsmål.

Konklusjon

Rådmannen viser til ovenstående samt vedlagte skisse til intensjonsavtale idet saken framlegges til drøfting uten innstilling.

Per Sperstad
Rådmann

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	20.04.2016	018/16

"Kommunereformen" - videre prosess

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
13.04.2016	Nullalternativet sammenstilling

Dok.ID
1330533

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret tar fakta rapport til orientering.
Kommunestyret tar utkast til egenrevising av nullalternativet til orientering.

20.04.2016 Kommunestyret

Forslag fra Kristian Møller MF:

Stryk avsnittet:

Mulige positive effekter av kommunesammenslåing under Del 3.

Innstilling med forslag enstemmig vedtatt.

KS- 018/16 Vedtak:

Kommunestyret tar fakta rapport til orientering.
Kommunestyret tar utkast til egenrevising av nullalternativet til orientering uten siste avsnitt av Del 3 - Mulige positive effekter av kommunesammenslåing.

Saksopplysninger:

Innledning

Det vises til ksak 09/16 fra møtet 08.03.16. Den såkalte kommunereformprosessen har en milepæl den 1. juli 2016 og innen den tid skal alle kommunene ha gjort ferdig sine vurderinger vedr framtidig struktur. Prosessen er tegnet inn i en tidslinje som er gjengitt i vedlagte Faktarapport.

Bakgrunn

Moskenes kommune har deltatt i prosessen og kommunestyret har jevnlig fått sette sitt stempel på retning, framdrift og innhold.

I kommunestyrets møte 14.12.15, kfr ksak 70/15 ble det framlagt en sak om arbeidet med kommunereformen i Lofoten og hvilke retningsvalg som gjelder for Moskenes kommune.

I vedtaket fra den gang heter det bl a:

Det foreligger ikke flere retningsvalg for Moskenes enn nullalternativet og fastlands-Lofoten (øst).

Moskenes kommunestyre skal ta endelig stilling til saken våren 2016, og viser til at formannskapet er valgt til å være intern styringsgruppe.

I kommunestyrets møte 08.03.16 ble utkast til intensjonsavtale (versjon D) drøftet. Siden er det gjennomført en innbyggerundersøkelse i hver av de fire fastlandskommunene i Lofoten og resultatet av den er sendt til medlemmene av kommunestyret.

Vurdering

Vedlagt denne saken følge Faktarapport som ble laget i et samarbeid mellom VVØ, FL og MO samt Lofotrådets sekretariat og Norsk Landbruksrådgivning Lofoten. Den ble ferdig ved årsskiftet og tar følgelig ikke inn i seg at Vågan nå er kommet inn i prosessen (igjen). Dermed må en kunne si at Faktarapporten gir begrenset verdi (så lenge Vågan er en aktiv deltaker i prosessen).

I denne saken framlegges både den omtalte Faktarapporten og et utkast til egenvurdering av nullalternativet. Dette utkastet er laget av administrasjonen i Moskenes kommune og det følger et mønster som også brukes i andre kommuner. Primært retter dette seg mot å besvare de 10 utfordringene som regjeringen og «ekspertutvalget» har satt fram som i kommunereformen.

Per Sperstad
Rådmann

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	20.04.2016	019/16

Spørsmål vedr folkeavstemning og folkemøter om kommunereformen

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret avgjør om det i samband med «kommunereformen» skal avholdes rådgivende folkeavstemning i Moskenes.

20.04.2016 Kommunestyret

Forslag fra AP, SV og BL v/ordfører Lillian Rasmussen:

Moskenes kommune vil avholde folkeavstemning før kommunestyre fatter beslutning om ny kommunestruktur. Dette forutsetter at vi kan gi god informasjon om hva vi skal ta stilling til.

Moskenes kommunestyre skal utarbeide kriterier for folkeavstemningen.

Forslaget enstemmig vedtatt.

KS- 019/16 Vedtak:

Moskenes kommune vil avholde folkeavstemning før kommunestyre fatter beslutning om ny kommunestruktur. Dette forutsetter at vi kan gi god informasjon om hva vi skal ta stilling til.

Moskenes kommunestyre skal utarbeide kriterier for folkeavstemningen.

Saksopplysninger:

Det vises til egen sak om prosess og utredninger/beslutningsstøtte for «kommunereformen».

Kommunereformen stiller krav om både:

- * utredningsplikt
- * medvirkning, deltakelse og høringer fra befolkningen.

Spørsmålet i denne saken gjelder hvordan kommunen skal legge opp arbeidet i den siste fasen fram til beslutning i juni for så vidt gjelder informasjon og medvirkning.

Kommunen avholdt våren 2015 folkemøte på Sørvågen kino og da var prosessen med kommunestruktur i startfasen.

Informasjonen som nå skal gis er knyttet til selve avgjørelsesfasen, slik at når kommunestyret skal foreta sitt valg i juni så har man fått gode tilbakemeldinger fra befolkningen om hva som er riktig å gjøre.

På formannskapetets møte 12.04 ble det vedtatt at spørsmålet om egen folkeavstemming skal behandles av kommunestyret i møte 20.04.16.

Om folkeavstemminger står det følgende i Kommuneloven § 39b:

- 1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemninger.*
- 2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner er nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemninger.*

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 26 (i.kr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497).

Utover dette er det reglene i valglov m.v. som gjelder. Dersom kommunestyret bestemmer at det skal avholdes folkeavstemming, må en fastsette tidspunkt og delegere til formannskapet å legge opp de nærmere detaljer (valgavvikling, prosedyrer, voteringstema etc).

Videre må kommunestyret avklare hvor mange folkemøter / informasjonsmøter som skal avholdes og hvordan folkemøtene skal legges opp. Det kan også være hensiktsmessig at man avklarer hvilken informasjon det er ønskelig legge ut til befolkningen (faktarapport, intensjonsavtale, innbyggerundersøkelse, statlige pålegg, regjeringens forutsetninger, m.v.).

Per Sperstad
Rådmann

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	19.05.2016	022/16

Godkjenning av opplegg og votum for folkeavstemning om kommunesammenslåing

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
11.05.2016	Intensjonsavtale 9. mai 2016 - Lofoten kommune	1331202
11.05.2016	Info om rådgivende folkeavstemning	1331219

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret tar til etterretning at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune i «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy.

Den framforhandlede intensjonsavtalen datert 09.05.2016 legges til grunn for det videre arbeid med alternativet om sammenslåing.

De to alternativene som nevnt ovenfor legges fram til rådgivende folkeavstemning i samsvar med Kommunelovens § 39 b.

Valgstyret gis fullmakt til å organisere og gjennomføre folkeavstemningen i tråd med valglovens bestemmelser så langt disse passer.

Folkeavstemningen gjennomføres mandag 6 juni. Det legges til rette for forhåndstemmegivning og brevstemming fra 25 mai til 3 juni.

Voteringstema: På stemmeseddelen settes fram følgende spørsmål med avkryssingsalternativer:

Skal Moskenes kommune søke sammenslåing med Værøy, Flakstad og Vestvågøy?

Svaralternativene: Ja, Nei, Blankt.

Kostnadene for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning regnskapsføres som politisk virksomhet og forutsettes finansiert i form av omsøkte skjønnsmidler til formålet.

19.05.2016 Kommunestyret

Rådmannens innstilling i avsnitt 1 og 2 enstemmig vedtatt.

Forslag fra MF v/Kristian Møller:

Med bakgrunn i framlagt intensjonsavtale og det antall komuner som har undertegnet den, ønsker Moskenes Fellesliste å øyeblikkelig stoppe videre arbeid med kommunesammenslåing for Moskenes kommune.

Forslaget falt med 5 mot 6 stemmer.

Forslag fra BL, AP og SV v/Ingjerd Martinsen BL:

Folkeavstemningen gjennomføres mandag 6. juni.

Det legges til rette for brevstemming og forhåndstemmegivning fra 25. mai til 3. juni + lørdag

4. juni kl. 12:00-14:00.

Stemmelokaler på valgdagen er klubbhuset til Sørvågen & omegn IL og rådhuset på Reine.

Svaralternativene: Ja og Nei.

Følgende kriterier må være oppfylt for at folkeavstemningen skal være førende for kommunestyrets vedtak:

Oppmøte: Minst 55 %

Ja eller nei: Minst 51 % av stemmene

Første avsnitt enstemmig vedtatt.

Kriterier: Oppmøte - vedtatt med 7 mot 4 stemmer.

Ja eller nei - vedtatt med 10 mot 1 stemme.

Forslag fra MF v/Kristian Møller:

Avholdes folkeavstemning om kommunesammenslåing, skal avstemningsresultatet følges uansett valgdeltakelse og avstand mellom ja og nei.

Forslaget falt med 2 mot 9 stemmer.

Tekst på stemmeseddelen - utarbeidet av Ingjerd Martinsen BL, Therese H. Larsen H, Kristian Møller MF og Laila Kristiansen AP:

Skal Moskenes kommune bestå som selvstendig kommune? ___ Ja ___ Nei

KS- 022/16 Vedtak:

1. Kommunestyret tar til etterretning at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy.

Den framforhandlede intensjonsavtalen datert 09.05.2016 legges til grunn for det videre arbeid med alternativet om sammenslåing.

2. De to alternativene som nevnt ovenfor legges fram til rådgivende folkeavstemning i samsvar med Kommunelovens § 39 b.

Valgstyret gis fullmakt til å organisere og gjennomføre folkeavstemningen i tråd med valglovens bestemmelser så langt disse passer.

3. Folkeavstemningen gjennomføres mandag 6. juni.

Det legges til rette for brevstemming og forhåndstemmegivning fra 25. mai til 3. juni + lørdag

4. juni kl. 12:00-14:00.

Stemmelokaler på valgdagen er klubbhuset til Sørvågen & omegn IL og rådhuset på Reine.

Følgende kriterier må være oppfylt for at folkeavstemningen skal være førende for kommunestyrets vedtak:

Oppmøte: Minst 55 %

Ja eller nei: Minst 51 % av stemmene

4. Voteringstema: På stemmeseddelen settes fram følgende spørsmål med avkryssingsalternativer:

Skal Moskenes kommune bestå som selvstendig kommune?

Svaralternativene: *Ja, Nei.*

5. Kostnadene for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning regnskapsføres som politisk virksomhet og forutsettes finansiert i form av omsøkte skjønnsmidler til formålet.

Saksopplysninger:

Bakgrunn og problemstilling

I kommunestyrets møte 20. april i år (kfr ksak 19/16) ble det slikt vedtak:

Moskenes kommune vil avholde folkeavstemning før kommunestyre fatter beslutning om ny kommunestruktur. Dette forutsetter at vi kan gi god informasjon om hva vi skal ta stilling til. Moskenes kommunestyre skal utarbeide kriterier for folkeavstemningen.

Etter en lang prosess kom det nedsatte forhandlingsutvalget (bestående av representanter for Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy) fram til enighet om en intensjonsavtale i møte 9.mai.

Det betyr at man har et saklig grunnlag å avholde folkeavstemning slik som forutsatt i vedtaket i ksak 19/16.

Dokumentene som er utarbeidet lokalt i Vest-Lofoten i forbindelse med «Kommunereform»-saken er:

1. Faktarapport om Vest-Lofoten
2. Intensjonsavtale datert 9. mai 2016
3. Utredning av Nullalternativet for Moskenes (foreløpig behandlet av kommunestyret 20.april)

Hovedspørsmålet er om Moskenes kommune skal gå sammen med andre kommuner i Lofoten for å danne en «ny kommune», eller om en vil fortsette som egen, selvstendig

kommune. Dette hovedspørsmålet skal kommunen besvare før 1. juli 2016, etter at det er avholdt rådgivende folkeavstemning.

Generelt om kommunereformen

Når det gjelder Kommunereformen som helhet, vises til tidligere saker framlagt for kommunestyret (desember 2015, mars 2016 og april 2016).

Moskenes kommune har siden 2014 deltatt i denne prosessen, først i regi av Lofotrådet og senere i et direkt samarbeid med øvrige kommuner. Prosessen har gått i litt ujevnt tempo og deltakelsen har variert, men det har hele veien vært forutsatt at den endelige avklaringen skulle komme innen den frist som er satt av Stortinget; dvs 1. juli 2016.

Utover de lokale dokumenter som er produsert underveis, så er det fra regjeringens side laget en del informasjonsmateriell. Dette kan en finne på regjeringens webside; <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/id751048/>
Når saken kommer til endelig avgjørelse i kommunestyret i juni, vil både faktarapporten, intensjonsavtalen, nullalternativ-analysen samt resultatet av folkeavstemningen legges fram i en felles sak.

Om folkeavstemningen

Kommunestyret må fastsette nærmere bestemmelser om hvordan folkeavstemningen skal foregå, herunder fastsette valgdag, voteringstema, informasjonsopplegg / folkemøter, deltakelse mv.

Forhandlingsutvalget mellom de fire kommunene anbefaler at folkeavstemningen skjer mandag 6 juni. Bakgrunnen for at alle kommunene bør finne felles valgdag er for å unngå at resultatene fra en kommune påvirker andre kommuner.

Det foreslås forhåndsstemmegivning fra 25 mai til 3 juni på rådhuset, samt anledning til brevstemming (som er nytt opplegg).

Spørsmålet om aldersgrense til 18, 17 eller 16 år bør avklares.

Voteringstema - spørsmålsstilling

Det er viktig at spørsmålsstillingen ved en avstemning er tydelig slik at folket kan velge mellom klare alternativ. Forslaget i denne saken er at følgende spørsmålsstilling benyttes:

*I forbindelse med kommunereformen skal Stortinget behandle spørsmålet om kommunesammenslåing. I Lofoten har Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy inngått intensjonsavtale om sammenslåing. Skal Moskenes kommune søke sammenslåing med Værøy, Flakstad og Vestvågøy?
Svaralternativene: Ja, Nei, Blankt.*

Dette betyr at folk stemmer aktivt for eller imot en sammenslåing med andre kommuner i regionen, kfr intensjonsavtalen.

Tolkningen av et resultat

Det er kommunestyret som skal ta endelig stilling i saken om «kommunereform». Det er også slik at kommunestyret selv må vektlegge resultatet av en rådgivende folkeavstemning. I fortolkningen kan det være til hjelp at man allerede før avstemningen har satt opp noen tydelige avklaringspunkter, f eks i forhold til krav om deltakelse og utfall.

I dette ligger også vurderinger knyttet til at folk kan ha ulike meninger om hvilke av de fire kommunene som bør gå sammen. Det kan føre til tvil om resultatet, eksempelvis at noen sier ja under ulike forutsetninger for hvilke av kommunene som bør være med. Eller stemmer nei fordi eksempelvis Vågan / Røst ikke er med i intensjonsavtalen og dermed ikke hele Lofoten samlet.

Kommunestyret bør gjennomdrøfte hvilke kriterier som skal gjelde.

Andre forhold ved folkeavstemningen

Utover de rent tekniske sidene ved gjennomføring av folkeavstemningen (som legges til valgstyret), så bør en også avklare hvordan folk som informeres. Det kan skje gjennom utlegging av informasjon, folkemøter, stands mv.

Per Sperstad
Rådmann

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Arbeidsmiljøutvalg	13.06.2016	005/16
Eldrerådet	15.06.2016	011/16
Administrasjonsutvalg	14.06.2016	005/16
Formannskapet	14.06.2016	103/16
Kommunestyret	20.06.2016	038/16

Kommunestrukturprosessen - Moskenes kommunes sluttvurdering

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
13.04.2016	Faktagrunnlag Lofoten kommune13des	1330522
08.06.2016	Referat fra Forhandlingsutvalgets møte	1331572
09.06.2016	Intensjonsdokument - K - 9. mai 2016	1331353
08.06.2016	Rapport Moskenes kommune innbyggerundersøkelse febr/mars 2016	1331574
14.04.2016	Nullalternativet sammenstilling	1330533
08.06.2016	Protokoll fra rådgivende folkeavstemning om kommunesammenslåing 06.06.2016	1331567

Rådmannens innstilling:

- 1.Kommunestyret godkjenner valgstyrets protokoll for folkeavstemningen 6 juni 2016.
- 2.Kommunestyret legger til grunn at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune i «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, kfr framforhandlet intensjonsavtale.
- 3.Kommunestyret anser at utredningsplikten er tilstrekkelig oppfylt gjennom det materiale som er framlagt.
- 4.Kommunestyret anser videre at det har vært en prosess med tilfredsstillende dialog og innbyggermedvirkning, både når det gjelder informasjon og deltakelse. Det vises her til avholdt rådgivende folkeavstemning.
- 5.Moskenes kommunestyre sin konklusjon mht «kommunereformen» er som følger:

.....»».....

13.06.2016 Arbeidsmiljøutvalg

Saken tatt til orientering.

AMU- 005/16 Vedtak:
Saken tatt til orientering.

14.06.2016 Administrasjonsutvalg

Adm.utvalget har tatt saken til orientering. Ingen merknader fra de tillitsvalgte til prosessen.

Enstemmig vedtatt.

ADM- 005/16 Vedtak:
Adm.utvalget har tatt saken til orientering. Ingen merknader fra de tillitsvalgte til prosessen.

14.06.2016 Formannskapet

Punkt 1, 2, 3, og 4 enstemmig vedtatt.
Punkt 5 oversendes kommunestyret uten innstilling.

Enstemmig vedtatt.

FS- 103/16 Vedtak:

- 1.Kommunestyret godkjenner valgstyrets protokoll for folkeavstemningen 6 juni 2016.
- 2.Kommunestyret legger til grunn at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune i «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, kfr framforhandlet intensjonsavtale.
- 3.Kommunestyret anser at utredningsplikten er tilstrekkelig oppfylt gjennom det materiale som er framlagt.
- 4.Kommunestyret anser videre at det har vært en prosess med tilfredsstillende dialog og innbyggermedvirkning, både når det gjelder informasjon og deltakelse. Det vises her til avholdt rådgivende folkeavstemning.

Punkt 5 oversendes kommunestyret uten innstilling.

15.06.2016 Eldrerådet

Eldrerådet har tatt saken til orientering.

ER- 011/16 Vedtak:

Eldrerådet har tatt saken til orientering.

20.06.2016 Kommunestyret

Forslag fra MF v/Bjørn Hugo Bendiksen til punkt 5:

Moskenes kommune fortsetter som egen selvstendig kommune i tråd med folkeavstemningen.

Forslaget ble trukket.

Felles forslag fra kommunestyret til punkt 5:

Moskenes kommunestyre sin konklusjon mht "kommunereformen":

Moskenes kommunestyre vedtar at Moskenes skal bestå som selvstendig kommune. Vår begrunnelse er at en sammenslåing av kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy ikke vil gi en stor, robust kommune. I tillegg har lansering av nye oppgaver og nytt inntektssystem gitt et usikkert beslutningsgrunnlag. Moskenes kommunestyre

ba også innbyggerne om råd gjennom en rådgivende folkevsemning. 89,5 % av de frammøtte stemte for at Moskenes kommune også i framtida skal være egen, selvstendig kommune.

Innstilling i punkt 1-4 med felles forslag til punkt 5 enstemmig vedtatt.

KS- 038/16 Vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner valgstyrets protokoll for folkeavstemningen 6 juni 2016.

2. Kommunestyret legger til grunn at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune i «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, kfr framforhandlet intensjonsavtale.

3. Kommunestyret anser at utredningsplikten er tilstrekkelig oppfylt gjennom det materiale som er framlagt.

4. Kommunestyret anser videre at det har vært en prosess med tilfredsstillende dialog og innbyggermedvirkning, både når det gjelder informasjon og deltakelse. Det vises her til avholdt rådgivende folkeavstemning. Moskenes kommunestyre sin konklusjon mht "kommunereformen":

5. Moskenes kommunestyre vedtar at Moskenes skal bestå som selvstendig kommune. Vår begrunnelse er at en sammenslåing av kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy ikke vil gi en stor, robust kommune. I tillegg har lansering av nye oppgaver og nytt inntektssystem gitt et usikkert beslutningsgrunnlag. Moskenes kommunestyre ba også innbyggerne om råd gjennom en rådgivende folkevsemning. 89,5 % av de frammøtte stemte for at Moskenes kommune også i framtida skal være egen, selvstendig kommune.

Saksopplysninger:

Innledning

I denne saken skal kommunestyret ta endelig stilling til hva en vil svare på utfordringen som er satt fram av Regjering og Storting om å vurdere kommunestrukturen.

Vedlagt denne saken ligger:

- 1: Faktarapport laget av Norsk Landbruksrådgivning Lofoten for de tre kommunene Flakstad, Vestvågøy og Moskenes (datert desember 2015).
- 2: Framforhandlet intensjonsavtale datert 9. mai 2016 mellom kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy.
- 3: Referat fra møtet i forhandlingsutvalget 9. mai 2016.
- 4: Resultat av innbyggerundersøkelse gjort i februar/mars 2016 av Opinion AS.
- 5: Utredning av nullalternativ datert mai 2016.
- 6: Valgstyrets protokoll for rådgivende folkeavstemning datert 6. juni 2016.

I ovennevnte vedlegg 1, 2 og 3 framgår nærmere om hvilke mål og forventinger som departement, Regjering og Storting har til denne saken. Der framgår også hvilken tidslinje som gjelder.

Da Stortinget behandlet Kommuneproposisjonen 2016 i juni 2015, viste flertallet til «Innstilling 300 S (2013-2014) der det het at "alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma".

Fra denne innstillingen hitsettes følgende merknad: «Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er derfor positive til at alle landets kommuner høsten 2014 inviteres til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Flertallet forventer at kommunene på en god måte fra starten av en slik prosess involverer innbyggere, organisasjoner og ansatte på en god måte. Slik involvering øker sannsynligheten for en best mulig prosess for lokalsamfunnet.»

I Innst. 375 S (2014-2015) utdyper flertallet på Stortinget at de i begrepet utredningsplikt legger til grunn "at alle kommuner skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommuner, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommuner ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli."

I utredningsplikten som Stortinget har vedtatt ligger det at kommunene skal gjennomføre en egen vurdering av null-alternativet (fortsette som egen kommune) samt utrede ulike alternativer for kommunesammenslåing.

For øvrig vises det til kommunestyrets møte 14.12.15, kfr ksak 70/15 ble det framlagt en sak om arbeidet med kommunereforma i Lofoten og hvilke retningsvalg som gjelder for Moskenes kommune. I vedtaket fra den gang heter det bl a:
Det foreligger ikke flere retningsvalg for Moskenes enn nullalternativet og fastlands-Lofoten (øst). Moskenes kommunestyre skal ta endelig stilling til saken våren 2016, og viser til at formannskapet er valgt til å være intern styringsgruppe.

I kommunestyrets møte 08.03.16 ble utkast til intensjonsavtale (versjon D) drøftet. Siden er det gjennomført en innbyggerundersøkelse i hver av de fire fastlandskommunene i Lofoten og resultatet av den er sendt til medlemmene av kommunestyret.

Det vises videre til ksakene 18/16 og 19/16 fra kommunestyremøtet 20.04.16 samt

ekstraordinært kommunestyremøte 19.05.16 hvor det ble fastslått at det skulle avholdes lokal rådgivende folkeavstemning i Moskenes den 6. juni.

Endelig vises det til at det har vært avholdt flere folkemøter i kommunen om denne prosessen samt at det sendt ut informasjonsfolder til alle husstander forut for folkeavstemningen.

Det oppleves også slik at lokalmedia har bidratt med mye informasjon om saken gjennom hele prosessen fra 2014 og til i dag.

Deloppsummering 1:

Moskenes kommune har fra 2014 deltatt i et omfattende utredningsarbeid med øvrige kommuner i Lofoten med tanke på å kunne vurdere kommunens situasjon vedr kommunestruktur; i den første fasen i regi av Lofotrådet og i den siste fasen direkte mellom kommunene Flakstad og Vestvågøy samt delvis/tidvis med Værøy og Vågan.

Vurderinger av prosess og beslutningsunderlag

Moskenes kommune har deltatt i prosessen og kommunestyret har jevnlig fått sette sitt stempel på retning, framdrift og innhold. Det er produsert et omfattende materiale som beslutningsgrunnlag for kommunestyrets valg, og det er brukt mye tid til å arbeide fram et forslag til intensjonsavtale mellom kommunene.

Innbyggerne har jevnlig fått informasjon og vært tatt med på råd underveis, både på folkemøter, i media og gjennom innbyggerundersøkelse og folkeavstemning.

Likeledes at tillitsvalgte (ansattes foreninger) vært med i prosessen.

Deloppsummering 2:

Etter rådmannens mening har Moskenes kommune etterkommet de krav og forventinger som sentrale myndigheter har fastsatt til kommunestruktursaken (utredningsplikten). Det foreliggende materiale oppfattes som tilstrekkelig for å kunne ta endelig stilling i saken.

Moskenes kommune mener også at det er gitt anledning til god dialog og innbyggermedvirkning.

Avsluttende kommentar

Rådmannen viser til ovenstående samt til sakens vedlegg.

Det fremmes innstilling på de punkter rådmannen mener bør være med i det endelige vedtaket, med det viktige unntak at selve den politiske konklusjonen er overlatt til overordnet organ å fastsette.

Per Sperstad
Rådmann

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 BODØ

Kommunestrukturprosessen - Moskenes kommunes sluttvurdering

Kommunestyret - 038/16:

Det er gjort følgende vedtak i saken:

1. Kommunestyret godkjenner valgstyrets protokoll for folkeavstemningen 6 juni 2016.
2. Kommunestyret legger til grunn at det foreligger to alternativer for Moskenes kommune i «kommunereformen». Ett alternativ som innebærer å opprettholde Moskenes kommune som egen, selvstendig kommune og med den geografiske avgrensning som gjelder i dag, samt ett alternativ som innebærer å gå inn en ny kommune med en geografisk avgrensning som kan omfatte dagens Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, kfr framforhandlet intensjonsavtale.
3. Kommunestyret anser at utredningsplikten er tilstrekkelig oppfylt gjennom det materiale som er framlagt.
4. Kommunestyret anser videre at det har vært en prosess med tilfredsstillende dialog og innbyggermedvirkning, både når det gjelder informasjon og deltakelse. Det vises her til avholdt rådgivende folkeavstemning. Moskenes kommunestyre sin konklusjon mht "kommunereformen".
5. Moskenes kommunestyre vedtar at Moskenes skal bestå som selvstendig kommune. Vår begrunnelse er at en sammenslåing av kommunene Værøy, Moskenes, Flakstad og Vestvågøy ikke vil gi en stor, robust kommune. I tillegg har lansering av nye oppgaver og nytt inntektssystem gitt et usikkert beslutningsgrunnlag. Moskenes kommunestyre ba også innbyggerne om råd gjennom en rådgivende folkevsemning. 89,5 % av de frammøtte stemte for at Moskenes kommune også i framtida skal være egen, selvstendig kommune.

Rett utskrift:

Siv Higræff
politisk sekr.

Kopi til:
Lofotrådet

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

**Moskenes
Kommune**

Fra: Siv Heidi Higrapp[siv.higrapp@moskenes.kommune.no]
Dato: 27.06.2016 13:38:11
Til: FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland
Kopi: Kjell Furu (Lofotradet)
Tittel: 15/460-65 Kommunestrukturprosessen - Moskenes kommunes sluttvurdering

Hei

Det vises til vedlegg – vedtak fra Moskenes kommunestyre.

Siv Higrapp
Politisk sekretær
Tlf. 980 17 108

ArkivReferanse:#da220a53e44f4e2ca6c312d9046c8fb32015000460#ACOS.WEBSAK#